

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Συναγερμός και μέτρα για την ενέργεια

Μέτρα για αντιμετώπιση των συνεπειών από την εκτόξευση του ενεργειακού κόστους, χωρίς τα κράτη-μέλη να παραβιάζουν την ενωσιακή νομοθεσία, επεξεργάζεται η Κομισιόν. Ο πρόεδρος του Eurogroup Π. Ντόναχιου τόνισε την ανάγκη λήψης μέτρων ώστε οι υψηλές τιμές της ενέργειας να μην υπονομεύσουν την ανάκαμψη και την πράσινη μετάβαση. **Σελ. 8**

ΡΙΤΣ ΛΕΣΣΕΡ

Η βιώσιμη ανάπτυξη δεν είναι ακριβότερη

Οι αυξημένες γεωπολιτικές εντάσεις υπονομεύουν την κοινή δράση για το κλίμα, σύμφωνα με τον Ρίτς Λέσσερ, διευθύνοντα σύμβουλο της Boston Consulting Group. Εκτιμά ότι θα υπάρξει πρόοδος στη διάσκεψη COP26 των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, ενώ χαιρετίζει τον ηγετικό ρόλο της Ευρώπης στην αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. **Σελ. 19**

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΓΟΡΕΣ

Επενδυτές πωλούν μαζικά ομόλογα

Ο Σεπτέμβριος απεδείχθη ο χειρότερος μήνας για τις αγορές ομολόγων στις δύο πλευρές του Ατλαντικού. Αυτό οφείλεται στις ανακοινώσεις της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ και της Τράπεζας της Αγγλίας, ότι προτίθενται να αντιμετωπίσουν τις αυξανόμενες πληθωριστικές πιέσεις προχωρώντας σε αύξηση του κόστους του βραχυπρόθεσμου δανεισμού. **Σελ. 11**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Πωλεί ΜΕΔ 500 εκατ. ευρώ με Helix 3

Αρχές του 2022 θα παιχθεί η νέα πράξη της τριλογίας από την Τράπεζα Κύπρου με το γνωστό πρότζεκτ

Την πώληση κόκκινων δανείων ύψους 500 εκατομμυρίων ευρώ, προωθεί η Τρ. Κύπρου μέσω του γνωστού πρότζεκτ Helix 3. Οι διεργασίες της πώλησης σε δυνητικούς επενδυτές βρίσκονται στο

κόκκινο και η πράξη θα κλείσει πιθανότατα αρχές του 2022, παρόλο που αρχικώς γινόνταν λόγος να γίνει προτού εκπνεύσει το 2021. Το 14,6% των μη εξυμνητούμενων δανείων της Τρ. Κύπρου αναμένεται

μετά την πώληση να κατέβει σε μονοψήφιο ποσοστό, ενώ σε απόλυτους αριθμούς, τα κόκκινα δάνεια ύψους 1,58 δισ. ευρώ που έχει στους ισολογισμούς της τράπεζα θα κυμανθούν στο 1 δισ. Με

την τρίτη πράξη του εγχειρήματος των Helix, το ύψος των δανείων, που θα έχει πωλήσει η Τρ. Κύπρου κατά την τελευταία πενταετία –μαζί με τα project velocity– θα ανέρχεται γύρω στα 5 δισ. Οι επενδυτές

που την έχουν προσεγγίσει θα είναι τα γνωστά επενδυτικά ταμεία (funds) που δραστηριοποιούνται στην περιοχή. Ήδη είναι σε παράλληλες συζητήσεις και με άλλες τράπεζες. **Σελ. 3**

MONTE DEI PASCHI DI SIENA

Τίτλοι τέλους για ιστορική τράπεζα

Το τελευταίο κεφάλαιο της ιστορίας της φαίνεται να εγκαινιάζει η παλαιότερη τράπεζα του κόσμου, η ιταλική Monte dei Paschi di Siena, λόγω των προβλημάτων που αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια. Η Unì Credit σχεδιάζει να αποκτήσει τα περιουσιακά στοιχεία της τράπεζας και συζητά το θέμα με το υπ. Οικονομικών της Ιταλίας. **Σελ. 12**

ΕΝΤΕΙΝΕΤΑΙ Η MAXH

Νέα ανοίγματα για τις αλυσίδες καφέ

Εντείνεται η μάχη στην αγορά του καφέ, καθώς αυξάνονται τα καφεκοπτεία και τα Brands. Η πιο πρόσφατη είσοδος είναι η νέα αλυσίδα του ομίλου Χ.Α. Παπαέλληνα, με το Bean Bar. Γύρω στα 175 είναι τα καταστήματα μόνο για έξι μεγάλες αλυσίδες καφέ στην Κύπρο, ενώ ετοιμάζονται και νέα ανοίγματα. **Σελ. 5**

ΤΟ «ASTRO» ΤΗΣ AMAZON

Οικιακό ρομπότ για όλες τις δουλειές

«Astro» ονομάζεται το οικιακό ρομπότ που παρουσίασε η Amazon. Μοιάζει με ηλεκτρική σκούπα τελευταίας τεχνολογίας, αλλά κάνει πολύ περισσότερα. Επιθεωρεί το σπίτι, κινείται σε τρεις ρόδες και μπορεί να μας φέρει πράγματα αν το ζητήσουμε, αλλά και να συνομιλήσει μαζί μας στην οθόνη του και να παίξει μουσική. Το ρομπότ κοστίζει 999 δολ. **Σελ. 8**

5 291296 000378

Κίτρινος πυρετός για ελληνικές επιχειρήσεις

Ουδείς φανταζόταν ότι η επιστροφή στην κανονικότητα θα είχε αυτά τα χαρακτηριστικά: μεγάλες αναταράξεις στην εφοδιαστική αλυσίδα, ελλείψεις προϊόντων, έκρηξη των τιμών στην ενέργεια, ανατιμήσεις στις πρώτες ύλες. Τα κύματα της ταραχώδους μεταπονημικής εποχής επηρεάζουν πλέον για τα καλά τη δραστηριότητα των ελληνικών επιχειρήσεων και τους προϋπολογισμούς των νοικοκυριών. Οι αυξήσεις διαπερνούν όλους τους κλάδους παραγωγής και εμπορίου, από τα αυτοκίνητα μέχρι τους υπολογιστές, τρόφιμα και τα ρούχα. Οι Έλληνες επιχειρηματίες διαπιστώνουν ότι οι τιμές των προϊόντων και των πρώτων υλών από την Κίνα –όταν τα βρίσκουν– είναι αυξημένες κατά 20%-30% και 40%. Οι ελλείψεις και οι ανατιμήσεις θα γίνουν πιο αισθητές την Black Friday και την περίοδο των Χριστουγέννων. Ωστόσο, ακόμη μεγαλύτερο πρόβλημα είναι οι τιμές και η επάρκεια φυσικού αερίου και συνολικότερα το ενεργειακό κόστος. **Σελ. 14-15**

Ντέρμπι αμερικανικών funds στο ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο

Για τους παράγοντες του χρηματοπιστωτικού κόσμου η αναμέτρηση της Μίλαν με την Ατλέτικο Μαδρίτης για το Τσάμπιονς Λιγκ, ήταν ένα ντέρμπι ανάμεσα σε επενδυτικά χαρτοφυλάκια βραχυπρόθεσμων τοποθετήσεων με έδρα τη Νέα Υόρκη και σε επενδυτικά χαρτοφυλάκια με έμφαση στα εταιρικά ομόλογα με έδρα το Λος Άντζελες των ΗΠΑ. Ειδικότερα, ο επενδυτικός όμιλος Elliott Management ανέλαβε τον έλεγχο της Μίλαν το 2018, τον δε Ιούνιο η Ares Management Corporation εξασφάλισε το 34% στην Ατλέτικο Μαδρίτης. Πρόκειται για δύο ομίλους που δραστηριοποιούνται στις λεγόμενες εναλλακτικές επενδύσεις (όπως κοινοτομικά κεφάλαια, έργα τέχνης, εμπορεύματα, παράγωγα, ακίνητα κ.ά.), διαθέτουν πληθώρα κεφαλαίων και ενισχύουν σταδιακά την παρουσία τους στο δημοφιλέστερο σπορ του κόσμου. **Σελ. 22**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ενεργειακή φτώχεια

Η επανεκκίνηση της οικονομίας όπως αποδεικνύεται, μετά που οι εμβολιασμοί έδωσαν έναν τόνο κανονικότητας, δεν είναι καθόλου εύκολη υπόθεση. Το ολικό κλείσιμο της οικονομικής δραστηριότητας κατά την περίοδο των lockdowns άφησε τραύματα, όπως μαρτυρούν τα προβλήματα που σήμερα παρουσιάζονται στις εφοδιαστικές αλυσίδες. Η άνοδος στις τιμές των προϊόντων είναι η πρώτη παρενέργεια αυτών των προβλημάτων, γεγονός που θέτει τις κυβερνήσεις σε εγρήγορση ενόψει του χειμώνα. Υπολογίζεται ότι, πριν από την εμφάνιση της πανδημίας, 12 εκατομμύρια Ευρωπαίοι πολίτες αντιμετώπιζαν προβλήματα έγκαιρης εξόφλησης των λογαριασμών ενέργειας, από τους οποίους τα 7 εκατομμύρια είχαν λάβει προειδοποίηση για αποσύν-

δεση της υπηρεσίας. Μια νέα ορολογία φαίνεται πως θα μας απασχολήσει το επόμενο διάστημα, αυτό που αποκαλείται «ενεργειακή φτώχεια» και αφορά στα νοικοκυριά εκείνα που δεν έχουν τα οικονομικά μέσα να θερμάνουν επαρκώς τα σπίτια τους κατά τους χειμερινούς μήνες. Το πρόβλημα είναι σοβαρό καθώς υπολογίζεται ότι η πιθανότητα να χαρακτηριστεί ένας πολίτης ως ενεργειακά άπορος είναι τρεις φορές μεγαλύτερη από τη γενική κατάσταση κάποιου στην κατηγορία άπορος. Τα ποσοστά στον γενικό πληθυσμό της Βουλγαρίας ανέρχονται γύρω στο 30%, όπως συμβαίνει και στη Λιθουανία. Στην Κύπρο, με τις ιδιαίτερα υψηλές θερμοκρασίες, ένας στους πέντε πολίτες μας αντιμετωπίζει συνθήκες ενεργειακής φτώχειας. Για σκοπούς συ-

γκρισης αξίζει να αναφερθεί ότι το αντίστοιχο ποσοστό σε Ελβετία και Νορβηγία κυμαίνεται κάτω από το 1%.

Καθώς πλησιάζει ο χειμώνας, οι εταιρείες παραγωγής αδυνατούν να τροφοδοτήσουν τις αναγκαίες ποσότητες με αποτέλεσμα οι τιμές να βρίσκονται για το φυσικό αέριο μέχρι και τέσσερις φορές περισσότερο σε σχέση με δέκα μήνες πριν. Μια νέα κρίση βρίσκεται προ των πυλών καθώς ένα σπράλ χαμηλής προσφοράς και αυξημένων τιμών δημιουργεί συνθήκες για άλλη μια κρατική παρέμβαση. Αν και αρκετές χώρες έχουν λάβει μέτρα, η κατάσταση φαντάζει τόσο κρίσιμη που ζητείται κοινή ευρωπαϊκή δράση, όπως έγινε στην περίπτωση των εμβολίων. Το θέμα ανέλαβε να διερευνήσει περαιτέρω η Κομισιόν, η οποία θα υποβάλει προτάσεις για πι-

θανούς τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος, παρόλο που δεν είναι ξεκάθαρο κατά πόσον η πολιτική εκκρεμότητα στη Γερμανία αποτελεί ευνοϊκή συγκυρία για ακόμη μια κοινή ευρωπαϊκή απάντηση σε ένα καθημερινό πρόβλημα.

Η δημιουργία συνθηκών εκδημοκρατικοποίησης της ενέργειας και μετατροπής του συγκεκριμένου αγαθού σε δικαίωμα για κάθε πολίτη, περνά αυστηρά μέσα από τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την πράσινη ατζέντα που τόσο έντονα προωθεί η Ευρώπη. «Θα πρέπει να γίνουμε ενεργειακά αυτόνομοι», δήλωσε ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών στη συζήτηση που έγινε στο Eurogroup την περασμένη Δευτέρα. Ο στόχος, όμως, έχει τοποθετηθεί χρονικά μακριά για να συμβεί κάτι τέτοιο ενώ

δεν είναι λίγιο εκείνοι που προειδοποιούν ότι η παρούσα ενεργειακή κρίση ίσως εκτροχιάσει τους χρονικούς σχεδιασμούς για μετάβαση στην πράσινη οικονομία.

Η Ευρώπη καλείται για ακόμη μια φορά να αντιμετωπίσει μια ιδιόζουσα κατάσταση αφού θα πρέπει να ισορροπήσει μεταξύ της άμβλυσης των άμεσων προβλημάτων που φέρνει μαζί του ο χειμώνας για τα νοικοκυριά και της διατήρησης της προοπτικής για μείωση κατά 55% των εκπομπών καυσαερίων μέχρι το 2030. Και σε αυτήν την περίπτωση, η λύση περνά μέσα από την επιβάρυνση των δημόσιων οικονομικών, παρόλο που προερχόμαστε από μια μακρά περίοδο κρατικών επιδοτήσεων και παροχών που έχει ήδη αφήσει έντονο αποτύπωμα στο ύψος του δημόσιου χρέους.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Σελ. 6

✓ Στίνεϊν θερμό φθινόπωρο στην ΑΟΖ η Τουρκία

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΣΗ

Ενα δύσκολο 12μηνιο είναι μπροστά μας

Ο πληθωρισμός 3,4% στην Ευρωζώνη τον Σεπτέμβριο ήταν ο υψηλότερος εδώ και 13 χρόνια, ο δε σκληρός πυρήνας του (δηλαδή, χωρίς τις ευμετάβλητες τιμές τροφίμων και ενέργειας) βρέθηκε στο 1,9% – το υψηλότερο από το 2008. Φοβερό; Ας το αποδραματοποιήσουμε: Κάποτε ο πληθωρισμός θα ανέβαινε – και έπρεπε να ανέβει. Από τη χρηματοπιστωτική κρίση 2008-09 είχαμε πολλά και συνεχή χρόνια αποπληθωρισμού, αυτό ήταν το μεγάλο πρόβλημα: η κατολίσηση των τιμών εργασίας, γης, επιχειρήσεων, άλλων εμπορευμάτων.

Είναι θετική η άνοδος του πληθωρισμού, και πάνω από 3% ή 4%. Αφενός, έτσι ροκανίζεται

Η σταδιακή άρση των μέτρων στήριξης της οικονομίας κρύβει παγίδες και δυσκολίες.

η πραγματική αξία του χρέους. Αφετέρου, γυρίζουν σε θετικά και «τσιμπάνε» τα επιτόκια – αμειβεται ο καταθέτης (π.χ. τα ασφαλιστικά ταμεία) αντί ο καταθέτης να πληρώνει τον δανειζόμενο, περιορίζεται και η αναζήτηση κερδών με όποιο ρίσκο λόγω φθηνού χρήματος. Η μετά-την-πανδημία παγκόσμια ανάκαμψη πιέζει τις τιμές, Fed και EKT προβλέπουν ότι αυτές θα ισορροπήσουν στα μέσα του 2022. Ουδέν κακό. Το αντισυμβατικό δεν είναι οι δευτερογενείς (βραχυ- ή μεσο-πρόθεσμες) συνέπειες της ανάκαμψης της οικονομίας, αλλά οι παράγοντες που εμποδίζουν ή υπονομεύουν την ανάκαμψη.

Στην Ευρώπη, για παράδειγμα, έχουν συμπίσει αρκετοί: Τα αποθέματα σε καύσιμα είναι εξαιρετικά χαμηλά για τέτοια εποχή (φυσικό αέριο, άνθρακας, ακόμη και υδροηλεκτρικά είναι σε έλλειψη), η Gazprom δεν παρέχει ικανές ποσότητες αερίου επιδιώκοντας να εκβιάσει την κυριαρχία της στον αγωγό Nord Stream 2, η Άπω Ανατολή «σκουπίζει» όλες τις ποσότητες φυσικού αερίου από τις διεθνείς αγορές για τα δικά της εργοστάσια, μαζί και η αύξηση του κόστους των ρύπων,

όλα αυτά εκτοξεύουν το κόστος ενέργειας. Το Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ λέει ότι 80 εκατομμύρια ευρωπαϊκά νοικοκυριά υπέφεραν από το κρύο στον προ πανδημίας χειμώνα. Φέτος θα είναι χειρότερα για περισσότερα. Ο ευρωπαϊκός χειμώνας, λόγω La Nina, θα είναι πιο κρύος. Η παγκόσμια ανάκαμψη, πιο ασθενής. Η Goldman Sachs είναι η πρώτη μεγάλη επενδυτική τράπεζα που αναθεωρεί επί τα χείρω προβλέψεις για τον ρυθμό της παγκόσμιας ανάκαμψης. Γιατί, μαζί με το κόστος της ενέργειας, τρικλοποδιά στην ανάκαμψη βάζουν τα σοβαρά προβλήματα στις μεταφορές, λόγω έλλειψης κοινών (η μεταφορά ενός κοινού από Κίνα προς ΗΠΑ, που κυμαινόνταν σε 1.200-1.500 δολ., εκτινάχτηκε σε 15.500 δολ.) και, τώρα, οδηγών φορτηγών. Οι τριγυμίες της εφοδιαστικής αλυσίδας θα γίνουν εντονότεροι, οι ελλείψεις τους προσεχείς μήνες αναμένεται να γενικευτούν, η ανάκαμψη θα χαμηλώσει ρυθμούς.

Πού βρισκόμαστε εμείς μέσα σε αυτό το σκηνικό; Αν πετυχαίναμε οικονομική μεγέθυνση 8%, στα τέλη του 2020 το ΑΕΠ θα ήταν στα επίπεδα του 2018 (180 δισ. ευρώ), λίγο μικρότερο απ' όσα ήταν το 2019 (184,5 δισ. ευρώ), θα είχε αναπληρωθεί ένα μέρος των απωλειών του 2020, με τη βοήθεια κρατικών μέτρων στήριξης, της τάξης των 40 δισ. ευρώ. Αύριο ίσως ανακοινωθεί μεγέθυνση 6,1% φέτος. Δεν ζούμε κάποια αναπτυξιακή απογείωση. Και παρότι έχουμε ηπιότερο κλίμα και μικρότερη εξάρτηση από το φυσικό αέριο, η διεθνής κατάσταση μας επηρεάζει αρνητικά και συνδυάζεται με τις δικές μας «αμαρτίες»: υψηλό εξωτερικό χρέος, παρακμιακό και ασθενικό οικονομικό μοντέλο, καταθλιπτική κυριαρχία των πολύ μικρών (μέχρι 9 εργαζομένων) επιχειρήσεων, τράπεζες με πολλά κόκκινα δάνεια και ελάχιστη διάθεση ανάληψης κινδύνου, λειψή, η Gazprom δεν παρέχει ικανές ποσότητες αερίου επιδιώκοντας να εκβιάσει την κυριαρχία της στον αγωγό Nord Stream 2, η Άπω Ανατολή «σκουπίζει» όλες τις ποσότητες φυσικού αερίου από τις διεθνείς αγορές για τα δικά της εργοστάσια, μαζί και η αύξηση του κόστους των ρύπων,

kallitsikostas@yahoo.com

Το ελληνικό «Χόλιγουντ» ξεκινάει από τη Θέρμη

Σε μία, ελληνικής κατασκευής, φρεγάτα μήκους 100 μέτρων και πλάτους 30 μέτρων, ο αναβάτης μιας μεγάλου κυβισμού μοτοσικλέτας προσπαθεί να ξεφύγει από τους δίκτες του. Ευτυχώς η καταδιώξη με πρωταγωνιστή τον Τζέισον Στέιθαμ είναι προϊόν μυθοπλασίας και μία από τις σκηνές της ταινίας «Ανάλωσμοι 4», που πρόκειται να αρχίσει, σύντομα, να γυρίζεται στην Ελλάδα. Όσο για τη φρεγάτα; Προϊόν χειρωνακτικής εργασίας τεχνιτών της Θεσσαλονίκης, αφού το πολυμικρό πλοίο αποτελεί τμήμα του (υπαίθριου) σκηνικού που δημιουργεί, αυτήν την περίοδο, η αμερικανική εταιρεία Millennium Films σε ιδιόκτητο οικόπεδο 83 στρεμμάτων στην Θέρμη. Στη συγκεκριμένη έκταση, η εταιρεία μέσα στο 2022 θα ξεκινήσει να κατασκευάζει, κατά πληροφορίες, το πρώτο χολιγουντιανών προδιαγραφών κινηματογραφικό στούντιο της χώρας, μια επένδυση 20 εκατ. ευρώ, με την Ελλάδα να ανακαλύπτει, μόλις, την κινηματογραφική βιομηχανία, δραστηριότητα ιδιαίτερα ωφέλιμη για την ελληνική οικονομία.

Μπορεί η χώρα, λόγω και των ενισχύσεων μέσω του καθεστώτος cash rebate, να έχει καταστεί ελκυστική στις διεθνείς παραγωγές, όμως, δεν συμβαίνει το ίδιο με τις υποδομές, τα κινηματογραφικά δηλαδή στούντιο, των οποίων η παρουσία αποστερεί το συγκριτικό πλεονέκτημα. Και αυτό διότι οι ξένοι παραγωγοί, που επιλέγουν τη χώρα, θα πρέπει είτε να εξαρτώνται από την περιορισμένη διαθεσιμότητα των υφιστάμενων, περίπου επτά, στούντιο –κατάλληλων κυρίως για τηλεοπτικές παραγωγές– είτε να πραγματοποιούν τα γυρίσματά τους σε ανοικτούς χώρους, οι οποίοι υπόκεινται σε αστάθμητους παράγοντες, όπως ο καιρός. Αυτού του είδους οι εγκαταστάσεις, ωστόσο, συμπληρώνουν μαζί με τις εταιρείες post production και σημαντικό αριθμό άλλων πακτών του θεάματος, τον καρδιά της κινηματογραφικής βιομηχανίας, που διαθέτει έναν από

τους ισχυρότερους οικονομικούς πολλαπλασιαστές. Το Ιδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) έχει υπολογίσει, παλαιότερα, ότι εάν, κάθε χρόνο, γυρίζονταν στη χώρα 20 ταινίες χαμηλού προϋπολογισμού, της τάξεως των 450.000 ευρώ καθεμιά, το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) θα αυξανόταν κατά 14,2 εκατ. ευρώ. Εχει ακόμη υπολογιστεί ότι εάν για τις ανάγκες μιας παραγωγής δαπανούνταν στην Ελλάδα 25 εκατ. ευρώ, το ΑΕΠ θα αυξανόταν κατά 39 εκατ. ευρώ και στη διάρκεια των γυρισμάτων θα δημιουργούνταν 755 θέσεις εργασίας.

Τα οικονομικά οφέλη μεγιστοποιούνται εάν ληφθεί υπόψη η ε-

Τα οικονομικά οφέλη από την ανάπτυξη της κινηματογραφικής βιομηχανίας μεγιστοποιούνται εάν ληφθεί υπόψη η επίδραση στον τουρισμό από την προβολή των περιοχών όπου πραγματοποιούνται τα γυρίσματα.

πίδραση στον τουρισμό από την προβολή των περιοχών όπου πραγματοποιούνται τα γυρίσματα. Με το σκεπτικό αυτό, για πρώτη φορά στο νέο προς ψήφιση σχέδιο νόμου για τη βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος έχει προβλεφθεί οι επενδύσεις σε κινηματογραφικά στούντιο να χαρακτηρίζονται στρατηγικές και κατ' επέκταση να εξασφαλίζουν φορολογικά, χωροταξικά και άλλου είδους κίνητρα. Το συγκεκριμένο εργαλείο έχει ενισχύσει ακόμη περισσότερο το επιχειρηματικό ενδιαφέρον για τη δημιουργία κινηματογραφικών στούντιο. «Το 2020 οι μεγαλύτερες ξένες

Τα οικονομικά οφέλη από την ανάπτυξη της κινηματογραφικής βιομηχανίας μεγιστοποιούνται εάν ληφθεί υπόψη η επίδραση στον τουρισμό από την προβολή των περιοχών όπου πραγματοποιούνται τα γυρίσματα.

παραγωγές ήταν της τάξεως των 3,5 εκατ. ευρώ. Μέχρι τότε ο «Λοχαγός Κορέλι» ήταν η πιο ακριβή ταινία που είχε γυριστεί –τη δεκαετία του 1990– με προϋπολογισμό 6,5 εκατ. ευρώ και το “Mamma Mia!” που συνοδεύτηκε με δαπάνη 1,5 εκατ. ευρώ. Υστερα και από τις βελτιώσεις που πραγματοποιήθηκαν, εν μέσω πανδημίας, στο νομοθετικό πλαίσιο για το cash rebate, οι παραγωγές στην Ελλάδα εκτινάχθηκαν. Το 2021, περισσότερες από 10 ταινίες που αντιστοιχούν σε δαπάνη από 8 έως 20 εκατ. ευρώ πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα, χωρίς να λάβουμε υπόψη τις μικρές

παραγωγές, ύψους από 500.000 έως 4-5 εκατ. ευρώ. Παγκοσμίως, οι ανάγκες για δημιουργία πρότυπου οπτικοακουστικού περιεχομένου έχουν εκτοξευθεί. Είναι ενδεικτικό ότι τα στούντιο της Ουγγαρίας έχουν δεσμευθεί για τα επόμενα πέντε χρόνια από την Disney. Στο πλαίσιο αυτό, εντάσσεται η πολύ μεγάλη κινητικότητα από πολλούς Έλληνες και ξένους επιχειρηματίες που ενδιαφέρονται να επενδύσουν σε κινηματογραφικά στούντιο, εγκαταστάσεις post production, αλλά και στη δημιουργία κέντρων εκπαίδευσης των Ελλήνων επαγγελματιών. Μένει, βέβαια, να φανεί

πώς αυτό το ισχυρό ενδιαφέρον θα μετουσιωθεί εμπεράκτως», αναφέρει στην «Κ» ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του ΕΚΟΜΕ, Πάνος Κουάνης.

Την ανάγκη να κατασκευαστούν κινηματογραφικά στούντιο στην Ελλάδα επισημαίνουν και από τη Faliero House Production. Η ελληνική εταιρεία παραγωγής, όπως αναφέρουν οι πληροφορίες, ενδιαφέρεται για την υλοποίηση σχετικών επενδύσεων, αξιολογώντας, σε αυτήν τη φάση, τα διαθέσιμα εργαλεία, όπως αυτό της υπαγωγής στο καθεστώς των στρατηγικών επενδύσεων των στούντιο.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Συνέντευξη στον ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Τέχνη που αντιστέκεται στο φεστιβάλ Buffer Fringe 2021

Ξεκινάει την Παρασκευή 8 Οκτωβρίου το Φεστιβάλ Παραστατικών Τεχνών Buffer Fringe 2021. Πρόκειται για ένα πολιτικό, ψυχαγωγικό, πειραματικό, και συμμετοχικό, διεθνές Φεστιβάλ, με τις παραστάσεις και τις δραστηριότητές του να είναι εμπνευσμένες από τη θεματική που έχει τίτλο «Μετα-τόπιση». Το Φεστιβάλ Παραστατικών Τεχνών Buffer Fringe αποτελεί μέρος των δραστηριοτήτων του Σπιτιού της Συnergie, η οποία υλοποιείται από τον Όμιλο Ιστορικού Διαλόγου και Έρευνας. Ο Διομήδης Κουφτερός, ένας από τους ανθρώπους του φεστιβάλ μιλάει στην «Κ» για το Buffer Fringe 2021. Ο Διομήδης λέει πως το φεστιβάλ είναι μια συνάντηση πολλών καλλιτεχνών από ολόκληρη την Κύπρο και το εξωτερικό, με παραστάσεις και δράσεις που έχουν να προτείνουν κάτι το διαφορετικό. Σχετικά με τη θεματική «Μετα-τόπιση» σημειώνει πως είναι η αφετηρία για να δούμε διάφορες διαθεματικές προσεγγίσεις για αυτό το θέμα.

–Από το 2014 που έγινε για πρώτη φορά το φεστιβάλ μέχρι σήμερα, τι έχει πετύχει περισσότερο;

–Θα σου μιλήσω ως θεατής, αφού και εγώ φέτος πήκα στην ομάδα διοργάνωσης του φεστιβάλ. Νομίζω, κατ' αρχάς, ότι έβγαλε την τέχνη στους δρόμους της πόλης και στις δύο πλευρές, και στην κατεχόμενη Λευκωσία και στη δική μας πλευρά, δεν είναι βέβαια η μόνη που το κάνει, αλλά με τη συγκεκριμένη πολυκοινωνική διάσταση είναι το μόνο. Καταφέρει επίσης να μαζέψει θεατές και καλλιτέχνες από όλες τις

1. 95 Stops των Nurtane Karagil, Γιάννη Τουμαζή, Έλενας Αγαθοκλέους, Ιουλίας Τουμαζή, Eralp Kortach. Taksim Simemasi - Κινηματογράφος Απόλλων, Λεμεσός - Buffer Fringe 2021.

κοινοτήτες της Κύπρου, αλλά και από το εξωτερικό. Πάντοτε πηγαίνα στο φεστιβάλ, γιατί ήξερα ότι θα συναντήσω ενδιαφέρον κόσμο, που σκέφτεται, που αμφισβητεί, που έχει καλλιτεχνικές ανησυχίες, άτομα που καταλαβαίνουν τη δύναμη της τέχνης και του πολιτισμού εν γένει, που έχουν έγνοια για τον τόπο τους.

–Θα ήθελα να μου μιλήσεις για τη θεματική του φεστιβάλ φεστιβάλ που έχει τίτλο «Μετα-τόπιση».

–Είναι η αφετηρία για να δούμε διάφορες προσεγγίσεις για αυτό το θέμα. Η Μετα-

τόπιση μπορεί να αφορά τον χρόνο, την αντίληψη για το περιβάλλον, για την επανάσταση. Είναι πολλά. Ουσιαστικά είναι να αφήσεις χώρο για να μπορείς κάποιος να μπορεί να μετατοπίσει τη σκέψη του, να αναθεωρήσεις ιδέες και απόψεις. Το φεστιβάλ θα πρέπει να σημειώσω ότι δεν έχει κανενός είδους διδακτισμό. Ο μόνος διδακτισμός, αν μπορώ να το πω έτσι, είναι η προσπάθεια οικοδόμησης ειρήνης, όπως εμείς νομίζουμε ότι πρέπει να γίνει. Ένα φεστιβάλ παραστατικών τεχνών, και δη ένα fringe φεστιβάλ, που είναι στην άκρη

Η Μετα-τόπιση μπορεί να αφορά τον χρόνο, την αντίληψη για το περιβάλλον, για την επανάσταση. Είναι πολλά. Ουσιαστικά είναι να αφήσεις χώρο για να μπορείς κάποιος να μπορεί να μετατοπίσει τη σκέψη του, να αναθεωρήσεις ιδέες και απόψεις, λέει ο Διομήδης Κουφτερός.

της κυρίαρχης πολιτιστικής δημιουργίας, τι μπορεί να κάνει; Απλώς να προτείνει πράγματα και να καλέσει όποιους και όποιες θέλουν να δουν κάτι άλλο, κάτι διαφορετικό.

–Ένα «δεξί» αφήγημα θα είχε χώρο στο φεστιβάλ αυτό;

–Δεν είναι θέμα χώρου, αλλά θέμα προτεραιότητας. Ένα τέτοιο αφήγημα, δεξί, όπως το λες, θα είχε δυσκολία να ενταχθεί σε κάποιο από τα άλλα; Δεν νομίζω μια τέτοια πρόταση θα είχε πρόβλημα. Κοίταξε, η διαφορά δεν είναι δεξιά ή αριστερά, αλλά

ποιος είναι πιο κοντά στην εξουσία. Τα fringe φεστιβάλ έχουν και αυτή τη διάσταση, τον πειραματισμό, είναι έξω από το mainstream. Εννοείται πως όλες τις προτάσεις τις εξετάζουμε, θέλουμε ένα καλό καλλιτεχνικό αποτέλεσμα, αλλά ζητάμε και τη διαφορετικότητα.

–Ποια είναι η τέχνη που αντιστέκεται;

–Η Τέχνη από αντιστέκεται είναι αυτή που θα δώσει νέους τρόπους δράσης, νέους τρόπους αντίδρασης, που θα δει κάτι που συμβαίνει και δεν θα σιωπήσει, θα αντιδράσει.

–Είναι ένα φεστιβάλ δικονομικό;

–Ως φεστιβάλ δεν μιλάμε μόνο για δικονομικές δραστηριότητες, αλλά για πολυκοινωνικότητα. Υπάρχει χώρος να ακουστούν όλες οι απόψεις. Δεν θέλουμε τα δικά μας αφηγήματα να γίνουν κυρίαρχα. Η προσεγγισή μας είναι ότι κάποια πράγματα πρέπει να συζητηθούν. Η ιστορία δεν είναι γνωστή. Κάθε πλευρά διαλέγει το δικό της αφήγημα, το δικό της τραύμα. Η Νεκρή Ζώνη για εμάς δεν είναι ένας νεκρός τόπος, είναι ένας τρίτος χώρος που τον έχουμε ξεχάσει και έχει πολλή ζωή.

–Πώς το φεστιβάλ και η τέχνη ειδικότερα εμβολιάζει τον δημόσιο διάλογο;

–Η τέχνη θα εμβολιάσει τον δημόσιο διάλογο με νέες σκέψεις, αλλά και με τρόπους θέασης, να δεις κάτι διαφορετικό. Είμαστε όλοι μεγαλωμένοι με πολύ σκληρά αφηγήματα και σκέψεις, που δεν αλλάζουν εύκολα. Δεν θα σου πει το φεστιβάλ τι να σκεφτείς ή ότι αυτό που σκέφτεσαι είναι λάθος, ελπίζουμε ότι θα σε κάνει να διε-

ρωτηθεί αν αυτό που σου έλεγαν εξυπηρετούσε κάποιον άλλο σκοπό;

–Πέραν της πολιτικής διάστασης που έχει το φεστιβάλ, είναι έντονα και άλλα ζητήματα της εποχής μας, όπως το περιβάλλον, κοινωνικά θέματα... Μπορεί η Τέχνη να μεταμορφώσει την κοινωνία μας;

–Μπορεί, και όταν είναι επιτυχημένη να το κάνει πολύ γρήγορα, δημιουργώντας ένα κίνημα προς κάτι. Η τέχνη όπως την αντιλαμβάνομαι εγώ είναι όπως ένας κινητήρας που μπορεί να και σπρώξει προς μία κατεύθυνση και να σου φωτίσει μια συζήτηση ή έναν τρόπο ζωής και σε δεύτερο στάδιο η κοινωνία των πολιτών να το πάρει παρακάτω...

–Η κοινωνία μας πόσο δεκτική είναι σε ρηζικελύθες, αν θες, προτάσεις;

–Οι νέοι είναι έτοιμοι σε τέτοιες προτάσεις, έχουν μια λιγότερη ανθεκτικότητα στους θεσμούς, καχυποψία προς μεγάλους θεσμούς, κυβερνήσεις και λοιπά, ενώ κάτι που προέρχεται από έναν καλλιτέχνη ίσως να τους αφορά πιο πολύ, καταλαβαίνουν τότε κάτι είναι καζομάρα. Ψάχνουν την αυθεντικότητα οι νέοι; Θέλουν να τους εξηγήσεις ξεκαθάρα γιατί κάνεις κάτι.

Πληροφορίες

Φεστιβάλ Παραστατικών Τεχνών Buffer Fringe 2021, 8, 9, 10 Οκτωβρίου 2021. Περισσότερες πληροφορίες για τους καλλιτέχνες και τα έργα τους: www.bufferfringe.org/artists

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτήτρια

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΛΕΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΘΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Προς Helix 3 η Τράπεζα Κύπρου για 500 εκατ. ευρώ

Αρχές του 2022 κλείνει η τρίτη και ενδεχομένως η τελευταία πράξη της τριλογίας της πώλησης δανείων από το τραπεζικό ίδρυμα

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Αρχές του 2022 θα παιχτεί η τρίτη και τελευταία πράξη της τριλογίας της Τράπεζας Κύπρου με θεματολογία την πώληση μη εξυπηρετούμενων δανείων. Ο λόγος, για το αναμενόμενο πλέον όνομα του πρότζεκτ που τρέχει η Τράπεζα, που όπως πληροφορείται η «Κ», ονομάζεται «Helix 3» και το οποίο περιλαμβάνει την διάθεση σε επενδυτές κόκκινων δανείων ύψους 500 εκατομμυρίων ευρώ. Οι διεργασίες της πώλησης σε δυνητικούς επενδυτές βρίσκονται στο κόκκινο και η πράξη θα κλείσει πιθανότατα αρχές του επομένου χρόνου, παρόλο που αρχικώς γινόταν λόγος να γίνει προτού εκπνεύσει το 2021. Το 14,6% των μη εξυπηρετούμενων δανείων της Τράπεζας Κύπρου αναμένεται μετά την πώληση να κατέβει σε μονοψήφιο ποσοστό, ενώ σε απόλυτους αριθμούς, τα κόκκινα δάνεια ύψους 1,58 δισ. ευρώ που έχει στους ισολογισμούς της η τράπεζα θα κυμανθούν στο 1 δισ. ευρώ. Με την τρίτη πράξη του εγχειρήματος των Helix, το ύψος των δανείων, που θα έχει πωλήσει η Τράπεζα Κύπρου κατά την τελευταία πενταετία –μαζί με τα project velocity- θα ανέρχεται περί τα 5 δισ. ευρώ. Μετά από παρέλευση 10 σχεδόν χρόνων, η Τράπεζα Κύπρου θα καταφέρει να μειώσει τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ύψους 15 δισ. ευρώ που είχε στους ισολογισμούς της από το 2014 και από το υψηλό του 62,9% των προβληματικών της δανείων προς τα

Με την πώληση που ετοιμάζεται, τα δάνεια που θα έχει πωλήσει η Τράπεζα Κύπρου στην τελευταία πενταετία –μαζί με τα project velocity- θα ανέρχονται περί τα 5 δισ. ευρώ.

καλά δάνεια. Οι επενδυτές που την έχουν προσεγγίσει, αν και δεν έχει πληροφόρηση επί αυτού η «Κ», δεν θα πρέπει να μας εκπλήσουν και θα είναι τα γνωστά επενδυτικά ταμεία (funds) που δραστηριοποιούνται στην περιοχή. Ήδη είναι σε παράλληλες συζητήσεις και με άλλες τράπεζες (βλέπε Ελληνική), ενώ δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται πως έχουν ήδη παρουσία αρκετά από αυτά στο νησί ως απότοκο από προηγούμενες συναλλαγές.

Το δεύτερο

Τον Ιούνιο 2021, η Τρ. Κύπρου ολοκλήρωσε το Project Helix 2, το οποίο α-

Από το ανώτατό τους επίπεδο το 2014 τα ΜΕΔ της Τράπεζας Κύπρου (15 δισ. ευρώ) έχουν μειωθεί κατά 13,4 δισ. ευρώ ή κατά 89%.

φορά την πώληση δανειακών χαρτοφυλακίων με συνολική μεικτή λογιστική αξία ύψους 1,33 δισ. ευρώ τα οποία είναι εξασφαλισμένα με ακίνητα, και αποθεμάτων ακινήτων με λογιστική αξία ύψους 73 εκατ. ευρώ, σε επενδυτικά ταμεία συνδεδεμένα με την Pacific Investment Management Company LLC (PIMCO), οι συμφωνίες των οποίων είχαν ανακοινωθεί στις 3 Αυγούστου 2020 και στις 18 Ιανουαρίου 2021. Το τίμημα πώλησης ανήλθε σε περίπου 560 εκατ. ευρώ σύμφωνα με τα οικονομικά αποτελέσματα της Τράπεζας. Από το ποσό αυτό 165 περίπου εκατ. ευρώ εισπράχθηκαν σε

μετρητά μέχρι και την ολοκλήρωση. Το υπόλοιπο ποσό είναι πληρωτέο σε τέσσερις δόσεις μέχρι και τον Δεκέμβριο 2025 χωρίς οποιουσδήποτε όρους. Το τίμημα πώλησης αντικατοπτρίζει αναπροσαρμογές που προκύπτουν, μεταξύ άλλων, από τις αποπληρωμές δανείων που εισπράχθηκαν επί των Χαρτοφυλακίων από την ημερομηνία αναφοράς, 30 Σεπτεμβρίου 2019. Το τίμημα δύναται να αυξηθεί περαιτέρω μέσω ενός μηχανισμού μεταβλητού τιμήματος (earn out), ο οποίος εξαρτάται από την απόδοση του κάθε Χαρτοφυλακίου. Το Project Helix 2 μείωσε το ποσοστό ΜΕΔ

προς δάνεια κατά περίπου 9 εκατοστιαίες μονάδες, ενώ, συνολικά, από το ανώτατό τους επίπεδο το 2014 τα ΜΕΔ της Τρ. Κύπρου έχουν μειωθεί κατά 13,4 δισ. ευρώ ή 89%, και το ποσοστό ΜΕΔ προς δάνεια κατά 48,3 εκατοστιαίες μονάδες, από 62,9% σε 14,6%.

Το πρώτο

Τον Ιούνιο 2019, η Τράπεζα Κύπρου ολοκλήρωσε την πώληση δανειακού χαρτοφυλακίου (Project Helix) με μεικτή λογιστική αξία ύψους 2,8 δισ. ευρώ (εκ των οποίων 2,7 δισ. ευρώ αφορούν μη εξυπηρετούμενα δάνεια), με ενυπόθηκες ε-

ξασφαλίσεις ακίνητα περιουσιακά στοιχεία σε συγκεκριμένα επενδυτικά ταμεία συνδεδεμένα με την Apollo Global Management LLC, η οποία είχε ανακοινωθεί στις 28 Αυγούστου 2018. Με την ολοκλήρωση του Project Helix, τα ΜΕΔ της Τράπεζας ανήλθαν σε περίπου 70% πιο κάτω από το υψηλότερό τους σημείο το 2014. Το Project Helix μείωσε τον δείκτη δανείων ΜΕΔ κατά περίπου 11 ε.μ. στο 33% στις 30 Ιουνίου 2019. Κατά την ολοκλήρωση της συναλλαγής εισπράχθηκε τίμημα πώλησης ύψους περίπου 1,2 δισ. ευρώ, αντικατοπτρίζοντας αναπροσαρμογές που προκύπτουν, μεταξύ

άλλων, από τις αποπληρωμές δανείων που εισπράχθηκαν επί του χαρτοφυλακίου από την ημερομηνία αναφοράς την 31 Μαρτίου 2018. Η συμμετοχή της Τράπεζας στο ομολογιακό δάνειο (senior debt) σε σχέση με αυτή τη συναλλαγή είχε μειωθεί από το αρχικό ποσό ύψους 450 εκατ. σε περίπου 45 εκατ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 4% της συνολικής χρηματοδότησης.

Και τα μικρά

Τον Ιούνιο 2019, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την πώληση ενός χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων και μη εξασφαλισμένων δανείων κυρίως λιανικής τραπεζικής, συμβατικής αξίας 245 εκατ. και μεικτής λογιστικής αξίας 34 εκατ. κατά την ημερομηνία αναφοράς 30 Σεπτεμβρίου 2018 (γνωστό ως Project Velocity 1) στην APS Deltas.r.o. Το χαρτοφυλάκιο αυτό αποτελείτο από 9.700 δανειολήπτες που τα δάνεια τους βρίσκονται σε μεγάλη καθυστέρηση, συμπεριλαμβανομένων 8.800 ιδιωτών και 900 μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η μεικτή λογιστική αξία του χαρτοφυλακίου κατά την ημερομηνία πώλησης ανέρχεται στα 30 εκατ. ευρώ.

Τον Ιανουάριο 2020, η Τράπεζα συνήψε συμφωνία με την B2Kapital Cyprus Ltd, για την πώληση ενός χαρτοφυλακίου μη εξασφαλισμένων ΜΕΔ κυρίως λιανικής τραπεζικής, συμβατικής αξίας 398 εκατ. και μεικτής λογιστικής αξίας 144 εκατ. κατά την ημερομηνία αναφοράς 31 Αυ-

Οι επενδυτές που την έχουν προσεγγίσει θα είναι τα γνωστά funds που δραστηριοποιούνται στην περιοχή. Ήδη είναι σε παράλληλες συζητήσεις και με άλλες τράπεζες.

γούστου 2019, γνωστού ως Project Velocity 2. Το χαρτοφυλάκιο αυτό αποτελείτο από περίπου 10.000 δανειολήπτες, περιλαμβανομένων και περίπου 8.400 ιδιωτών και περίπου 1.600 μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στις 31 Δεκεμβρίου 2019, το χαρτοφυλάκιο κατηγοριοποιείται ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση στις 31 Δεκεμβρίου 2019, με μεικτή λογιστική αξία ύψους 139 εκατ. ευρώ.

Τέλος, υπενθυμίζεται πως το καλοκαίρι του 2017 η Τράπεζα Κύπρου είχε πωλήσει ένα πακέτο δανείων ύψους 22 εκατ. ευρώ στην CDB Bank.

Στο 71,2% το cost to income των κυπριακών τραπεζών

Μεγαλύτερο πρόβλημα αποδεικνύονται τα μειωμένα έσοδα, παρά τα μεγάλα τους έξοδα

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Μεγαλύτερο πρόβλημα για τις κυπριακές τράπεζες αποδεικνύονται τα μειωμένα τους έσοδα, παρά τα μεγάλα τους έξοδα, όπως προκύπτει από στοιχεία βασικών συγκεντρωτικών χρηματοοικονομικών δεικτών για τον κυπριακό τραπεζικό τομέα από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Από το 2016 έως και σήμερα, οι τράπεζες, παρόλες τις προσπάθειες για μείωση των εξόδων τους μέσω Σχεδίων Εθελουσίας Εξόδου, κλεισίματος καταστημάτων και ψηφιοποίησης πολλών διαδικασιών τους, έχουν κάνει επί της ουσίας «μια τρύπα στο νερό». Το κόστος προς τα έσοδα των κυπριακών τραπεζών (cost to income) ανήλθε το Μάρτη του 2021 στο υψηλό του 71,2%, φανερά αυξημένο από το 67,1% του Μάρτη του 2020. Για να υπάρχει και ακριβής σύγκριση, το Μάρτη του 2019 ανέρχεται στο 70,3%, το Μάρτη του 2018 στο 63,9%, το Μάρτη του 2017 στο 51,5% και το Δεκέμβριο του 2016 (τελευταίο στοιχείο που παρέχει η Κεντρική) στο 52,6%. Το κόστος του προσωπικού των τραπεζών, όπως προκύπτει από τα στοιχεία (staff expenses) ανέρχεται το Μάρτη του 2021 στο 56,3% και το Δεκέμβριο του 2016 στο 55,7%. Ουσιαστικά στον ίδιο παρόνομαστή πέντε χρόνια μετά. Δηλαδή οι προσπάθειες των τραπεζών για μείωση του κόστους του προσωπικού, είχαν αρκετά μικρή επίδραση (αποτύπωμα). Σημειωτέον δε, πως

από το 2016 οι τράπεζες πρέπει να έχουν προχωρήσει σε περισσότερα από 10 Σχέδια Εθελουσίας Εξόδου. Κάποιοι θα ανέμενε πως, με τις μειώσεις του προσωπικού και όλα τα συναφή, θα μειωνόταν το κόστος προς τα έσοδα των τραπεζών (cost to income). Ωστόσο, το πρόβλημα εντοπίζεται και στη μείωση των εσόδων των τραπεζών. Σίγουρα υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω μείωση των υπαλλήλων και μείωση των καταστημάτων σε ένα

Οι τράπεζες φαίνεται πως έχουν «κλειδωθεί» σε μια κατάσταση που δεν μπορούν να παράξουν από άλλες πηγές, εκτός από την παραδοσιακή του «δίνω δάνεια, αναμένω τους τόκους τους».

τραπεζικό σύστημα που είναι υπερπλήρες. Ωστόσο, ακόμα και με εκείνους τους λίγους που θα «πατήσουν το κουμπί» της εξόδου από την τράπεζα, το ποσοστό του κόστους προς τα έσοδα δεν θα διορθωθεί σημαντικά. Ο λόγος που δεν μπορούν να αποκομίσουν αρκετά έσοδα, είναι ότι οι τράπεζες φαίνεται πως έχουν «κλειδωθεί» σε μια κατάσταση που δεν μπορούν να παράξουν εύκολα έσοδα από

Από το 2016 οι τράπεζες πρέπει να έχουν προχωρήσει σε περισσότερα από 10 Σχέδια Εθελουσίας Εξόδου.

άλλες πηγές, εκτός από την παραδοσιακή του «δίνω δάνεια, αναμένω τους τόκους». Άλλες πηγές λογίζονται έσοδα που προκύπτουν από τη διαχείριση κεφαλαίων, την πώληση μετοχών, από το «trading», από το να ενεργούν ως σύμβουλοι σε μεγάλα «deals» και άλλα συναφή, όπως πράττουν δηλαδή οι τράπεζες του εξωτερικού.

Μία τράπεζα έχει δύο ειδών έσοδα.

Αυτά που έχουν να κάνουν με δάνεια και έσοδα που έχουν να κάνουν με επενδύσεις. Στο κομμάτι των εσόδων των τραπεζών φαίνεται από τους αριθμούς που δίνει η Κεντρική στους συγκεντρωτικούς χρηματοοικονομικούς δείκτες για τον κυπριακό τραπεζικό τομέα πως υπάρχει σαφές περιθώριο για βελτίωση, για να μην το πούμε αδυναμία. Εάν δούμε τη στήλη «trading and foreign exchange

results» (αποτελέσματα συναλλαγών και συναλλάγματος) στο μίγμα των εσόδων των τραπεζών (income), για το Μάρτη του 2021 το ποσοστό ανήλθε στο αρνητικό -7,5%. Το Μάρτη του 2020 ανέρχεται στο 1,4%, το Μάρτη του 2019 στο 1,2%, το Μάρτη του 2018 στο 18,4%, το Μάρτη του 2017 στο 6,3% και το Δεκέμβριο του 2016 στο 9,1%.

Από την άλλη, το «net interest income»

Προβληματίζει η αποδοτικότητα

Διαφαίνεται πως οι κυπριακές τράπεζες δεν έχουν ανεπτυγμένη την ικανότητα παραγωγής εσόδων πέρα από τα επιτοκιακά έσοδα που απολαμβάνουν εάν και εφόσον ένα δάνειο δεν περάσει σε μη εξυπηρετούμενο. Η λειτουργική αποδοτικότητα των κυπριακών τραπεζών (business model) παρουσιάζει χαμηλούς δείκτες και είναι το πρόβλημα που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν μετά την εξάλειψη των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Καλώς ή κακώς, μετά από μία δεκαετία, οι κυπριακές τράπεζες θα έχουν καταφέρει να μειώσουν σε μονοψήφια ποσοστά τα μη εξυπηρετούμενά τους και θα πρέπει να ασχοληθούν με άλλους δείκτες που χρήζουν προσοχής, επειδή –δικαιολογημένα- είχαν στρέψει την προσοχή τους μόνο εκεί. Αν στα 10 ευρώ που εισπράττουν οι τράπεζες τα 7 ευρώ αφορούν έξοδα και από τα υπόλοιπα 3 πρέπει να αποδοθούν φόροι και προβλέψεις μεταξύ άλλων, τότε το μοντέλο των κυπριακών τραπεζών –όπως καταδεικνύει η ΚΤΚ μέσω των στοιχείων που παρουσιάζει- χρειάζεται βελτίωση. Δεν παράγουν τόσα έσοδα για να δικαιολογούν τα έξοδα που παράγουν και το «general and administrative expenses» (γενικά και διοικητικά έξοδα - λαϊκιστί πόσα σπαταλούν) οι τράπεζες του 2021 ανήλθε στο 34,5%. Το Μάρτη του 2020 στο 37,9%, το Μάρτη του 2019 στο 42,2%, το Μάρτη του 2018 στο 46%, το Μάρτη του 2017 στο 42,7% και το Δεκέμβριο του 2016 στο 40,3%. Μπορεί να έχει μειωθεί το ποσοστό από το υψηλότερο ποσοστό του 2018, ωστόσο παραμένει αρκετά υψηλό το 2021.

(καθαρά έσοδα από τόκους γνωστά και ως επιτοκιακά έσοδα) φαίνεται να είναι και αυτό που κρατά τις κυπριακές τράπεζες «ζωντανές». Για του λόγου το αληθές, τα επιτοκιακά έσοδα των τραπεζών για το Μάρτη του 2021 έφταναν το 79,4%, το Μάρτη του 2020 στο 74,6%, το Μάρτη του 2019 στο 75,8%, το Μάρτη του 2018 στο 73,3%, το Μάρτη του 2017 στο 74,1% και το Δεκέμβριο του 2016 στο 75,3%.

Η αεροπορική κίνηση δεν περιορίζεται μόνο σε δύο αγορές. Νέες αγορές- κυρίως ευρωπαϊκές- έχουν αυξήσει την συνδεσιμότητά τους με την Κύπρο.

Πέφτουν οι Ρώσοι, ανεβαίνουν οι Βρετανοί

Διατηρείται καλή εβδομαδιαία κίνηση από την βρετανική αγορά μέχρι τον Νοέμβριο - Καλύτερη εικόνα στην Πάφο

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Οι καλές τουριστικές επιδόσεις Αυγούστου έδωσαν την σκυτάλη στον Σεπτέμβριο, ενώ και ο Οκτώβριος φαίνεται να συνεχίζει το σερί θετικών επιδόσεων, υπό τις περιστάσεις πάντα, σε αεροπορική κίνηση και πληρότητα των πτήσεων. Συγκεκριμένα, ο Σεπτέμβριος έκλεισε συνολικά με 820 χιλιάδες επιβάτες (εισερχόμενους και εξερχόμενους και για τα δύο κυπριακά αεροδρόμια) και έκλεισε στο 62% της αντίστοιχης περιόδου του 2019. Ήταν λίγο πιο κάτω από τον Αύγουστο (867.104 επιβάτες) και πολύ καλύτερος από την κίνηση Ιουνίου και Ιουλίου. Ο προγραμματισμός των πτήσεων συνεχίζεται για τους επόμενους μήνες, με σαφή κάμψη στο πτητικό πρόγραμμα- φυσικό επακόλουθο της χειμερινής περιόδου- ωστόσο, είναι ικανοποιητικός. Σύμφωνα με την ανώτερη διευθύντρια αεροπορικής ανάπτυξης και επικοινωνίας της Hermes Airports, Μαρία

Παραμένει στο 60% του 2019 η κίνηση στα αεροδρόμια, στο 75% του 2019 ο προγραμματισμός πτήσεων τον χειμώνα.

Με βάση την υφιστάμενη εικόνα της πανδημίας, οι προβλέψεις της Hermes Airports αναφέρουν ότι η επιβατική κίνηση του έτους αναμένεται να κλείσει στο 45% του 2019.

Κουρούπη, ο προγραμματισμός των εταιρειών κινείται στο 75% του προγραμματισμού του 2019.

Βάσει προγραμματισμού, λοιπόν, η πρώτη εβδομάδα Οκτωβρίου ξεκίνησε με γύρω στις 655 πτήσεις για τα δύο αεροδρόμια και συνεχίζει μέχρι τέλος του μήνα σε παρόμοια επίπεδα, με εξαίρεση την τελευταία εβδομάδα του Οκτώβρη που το πτητικό πρόγραμμα μειώνεται στις 573 πτήσεις. Ενδεικτικά, μέχρι τέλος Οκτωβρίου οι πτήσεις από την Ρωσία ελαττώνονται σημαντικά, αλλά διατηρείται μια καλή εβδομαδιαία κίνηση από το Ηνωμένο Βασίλειο καθώς και από άλλες 28 χώρες. Πρόκειται ίσως για την πλέον σημαντική εξέλιξη εν μέσω πανδημίας, ότι η αεροπορική κίνηση δεν περιορίζεται πλέον σε δύο βασικές αγορές. «Αναμένουμε ότι θα έχουμε πτήσεις από πληθώρα αγορών και αγορές που δεν είχαμε μέχρι στιγμής», σχολίασε η κ. Κουρούπη, τονίζοντας ότι ο προγραμματισμός των πτήσεων βρισκε-

ται υπό την αίρεση των δεδομένων της πανδημίας. Πάντως, τόσο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, όσο και τους μήνες Σεπτέμβριο και Οκτώβριο, βλέπουμε ότι νέες αγορές- κυρίως ευρωπαϊκές- έχουν αυξήσει την συνδεσιμότητά τους με την Κύπρο (όπως για παράδειγμα Πολωνία, Ιταλία και Γαλλία), με ό,τι αυτό συνεπάγεται για το προφίλ των εισερχόμενων τουριστών, την κατά κεφαλή δαπάνη και τη νέα εποχή για το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν της Κύπρου.

Η εικόνα στην Λάρνακα

Οι καλοί, υπό τις περιστάσεις, ρυθμοί Σεπτεμβρίου έδωσαν δυνατή πάσα στον Οκτώβριο που ξεκίνησε την πρώτη εβδομάδα με 434 πτήσεις. Περίπου 70 πτήσεις αφορούν την ρωσική αγορά, 78 τα βρετανικά αεροδρόμια και 72 τα ελληνικά αεροδρόμια. Ικανοποιητικά κινείται η γερμανική αγορά με γύρω στις 29 πτήσεις την συγκεκριμένη εβδομάδα αλλά και για

όλο τον Οκτώβριο. Ακολουθεί η Δανία με 18 πτήσεις, το Ισραήλ με 14 πτήσεις, ενώ 13 πτήσεις συνδέουν την Λάρνακα με την πολωνική αγορά η οποία καταγράφει φέτος καλές επιδόσεις. Φυσικά ο συνολικός αριθμός των πτήσεων μειώνεται σταδιακά μέχρι το τέλος του μήνα και φτάνει τις 362 πτήσεις. Κατά μέσο όρο κάθε εβδομάδα οι προγραμματιζόμενες αφίξεις ανέρχονται σε 400 για τον μήνα Οκτώβριο.

Περισσότεροι στην Πάφο

Η Πάφος φαίνεται να επωφελείται σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με την Λάρνακα, από την κατάρνηση του συστήματος φωτεινού σηματοδότη στο Ηνωμένο Βασίλειο και τα νέα δεδομένα για τους πλήρως εμβολιασμένους ταξιδιώτες τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο. Συγκεκριμένα, την πρώτη εβδομάδα Νοεμβρίου στην Πάφο πάνω από το 1/3 των πτήσεων προέρχονται από την Βρετανία - 67 πτήσεις από σύνολο 160 πτήσεων - ενώ στην Λάρνακα μόνο οι 56

πτήσεις από το σύνολο των 298 αφορούν τα βρετανικά αεροδρόμια. Για την πρώτη εβδομάδα Οκτωβρίου οι βρετανικές πτήσεις στο αεροδρόμιο Πάφου είναι 86 και 87 την τελευταία εβδομάδα του μήνα. Από την πρώτη εβδομάδα Νοεμβρίου, ο αριθμός των πτήσεων για την βρετανική αγορά μειώνεται σημαντικά και φτάνει τις 27 την πρώτη εβδομάδα Δεκεμβρίου, συνεχίζει ωστόσο να συγκεντρώνει τη μεγαλύτερη μερίδα στο σύνολο του πτητικού προγράμματος για το αεροδρόμιο της Πάφου. Συνολικά, την πρώτη εβδομάδα Οκτωβρίου 222 πτήσεις περιλαμβάνονται στο πτητικό πρόγραμμα της Πάφου. Η πιο δυνατή εβδομάδα μέσα στον Οκτώβριο είναι μεταξύ 18-24, με 229 πτήσεις. Με 160 πτήσεις ξεκινά ο Νοέμβριος, βάσει προγραμματισμού και ο Δεκέμβριος μπαίνει με 117 πτήσεις.

Νέα δρομολόγια

Κερδισμένη η Πάφος από την αύξηση των πτήσεων από τα βρετανικά αεροδρόμια

αλλά και από το πτητικό πρόγραμμα της Ryanair, με την ιρλανδική εταιρεία να προσθέτει νέα δρομολόγια στο πρόγραμμά της ακόμα και κατά το μήνα Νοέμβριο. Από πρώτη εβδομάδα Νοεμβρίου ξεκινά δύο πτήσεις εβδομαδιαία για Βρυξέλλες, τρεις πτήσεις την εβδομάδα για Κολωνία και δύο πτήσεις για την γερμανική πόλη Μόμινγκεν. Από την τελευταία εβδομάδα Οκτωβρίου προσθέτει μία πτήση για την Μάλτα και αυξάνονται σε δύο για τον Νοέμβριο. Συνδέει επίσης την Πάφο με την Πολωνία και την πόλη Βρότσλαβ, ενώ αυξάνει την συχνότητα των πτήσεων της για το Κίεβο της Ουκρανίας.

Πέφτει η Ρωσία

Στο top 5 των προτιμήσεων των Ρώσων τουριστών για την περίοδο Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου είναι η Κύπρος, βάσει έρευνας που διεξήχθη στην Ρωσία και δημοσιεύθηκε από το κρατικό πρακτορείο ειδήσεων TASS. Την πρώτη πεντάδα απαρτίζουν η Ελλάδα,

Στο 75% η πληρότητα

Σημαντικό είναι και το στοιχείο ότι ο δείκτης πληρότητας κινήθηκε στις πτήσεις Σεπτεμβρίου γύρω στο 75%. Τα μέχρι στιγμής δεδομένα ικανοποιούν σύμφωνα με την διευθύντρια επικοινωνίας και δημόσιων σχέσεων της Hermes Airports, Μαρία Κουρούπη. Φυσικά, ο αριθμός των πτήσεων και της επιβατικής κίνησης αναμένεται να παρουσιάσει κάμψη για τους επόμενους μήνες της χειμερινής περιόδου. «Όμως υπολογίζουμε ότι θα συνεχίσουμε να είμαστε γύρω στο 60% του 2019, κάτι το οποίο θεωρούμε ότι είναι μια καλή κατάληξη σε μια πολύ δύσκολη χρονιά, και θεωρούμε ότι μπαίνουν οι βάσεις για να ξεκινήσει το 2022 με καλύτερους αριθμούς», ανέφερε σχετικά. Πάντως, το 2021 θα κλείσει πολύ πιο κάτω του 60% που καταγράφεται τους τελευταίους μήνες, αφού έκανε πολύ κακό ξεκίνημα ένεκα των lockdown. Με βάση την υφιστάμενη εικόνα της πανδημίας, οι προβλέψεις της Hermes Airports αναφέρουν ότι η επιβατική κίνηση του έτους αναμένεται να κλείσει στο 45% του 2019.

η οποία είναι πρώτη επιλογή των Ρώσων, δεύτερη η Τουρκία, στην τρίτη θέση η Κύπρος και ακολουθούν η Κροατία και η Ιταλία. Ωστόσο, σύμφωνα με την Hermes Airports, από τέλος Οκτωβρίου οι πτήσεις από Ρωσία ελαττώνονται σημαντικά. Στην Λάρνακα, ο Οκτώβριος μπήκε με 73 πτήσεις εβδομαδιαίως από Ρωσία, ωστόσο μέχρι την πρώτη εβδομάδα Νοεμβρίου, το πτητικό πρόγραμμα περιορίζεται σε 22 πτήσεις και μέχρι τέλος Νοεμβρίου στις 17. Από 1η Νοεμβρίου παρουσιάζεται συρρίκνωση και στις πτήσεις που συνδέουν Λάρνακα και Πάφο με τα ρωσικά αεροδρόμια, με αερογραμμές όπως η Rossiya, η Red Wings και η Pobeda Airlines να σταματούν τις πτήσεις τους, ενώ και όσες παραμένουν, μειώνουν σημαντικά τον αριθμό των πτήσεων που εκτελούν εβδομαδιαία. Η συνδεσιμότητα διατηρείται μόνο με το αεροδρόμιο της Μόσχας, με τέσσερις πτήσεις την εβδομάδα- δύο από Aeroflot και από μία οι S7 Airlines και Ural Airlines.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΛΟΥΚΑΪΔΗ***

Μετάβαση στην ψηφιακή και πράσινη εποχή με πυξίδα την έρευνα και την καινοτομία

Με το βλέμμα στραμμένο στην οικοδόμηση ενός πιο βιώσιμου μέλλοντος, η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) θέτει ως προτεραιότητα την ομαλή μετάβαση σε μία ψηφιακή και πράσινη εποχή. Μέσα από την υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και της Ευρωπαϊκής Ψηφιακής Στρατηγικής, ο στόχος της Ε.Ε. είναι ξεκάθαρος: Να καταστεί η Γηραιά Ήπειρος κλιματικά ουδέτερη και ψηφιακά κυρίαρχη.

Σε αυτή τη μετάβαση είναι που καλείται να πρωταγωνιστήσει και η Κύπρος, η οποία μέσα από τις αντίστοιχες μεταρρυθμίσεις και στρατηγικές της Πολιτείας, ετοιμάζεται να εισέλθει με αξιώσεις στη νέα εποχή. Μετάβαση η οποία συνδέεται άρρηκτα με την αλλαγή στον τρόπο σκέψης και την καλλιέργεια κουλτούρας σε όλα τα επίπεδα. Μιας κουλτούρας που θα εμπνέει και θα προσφέρει όλα τα απαραίτητα εφόδια στους νέους και τις νέες του τόπου μας.

Σ' αυτό το πλαίσιο, το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΙΔΕΚ) ένωσε και πάλι

δυνάμεις με τους κυριότερους φορείς του εγχώριου οικοσυστήματος, διοργανώνοντας για 15η χρονιά στην Κύπρο το European Researchers' Night, με σκοπό να παροτρύνει τη νέα γενιά να έρθει σε επαφή με θέματα επιστήμης, τεχνολογίας, έρευνας και καινοτομίας και να τα δει ως επαγγελματική επιλογή.

Επιστρατεύοντας τις αναρίθμητες δυνατότητες που μας προσφέρει η τεχνολογία, η μεγάλη πανευρωπαϊκή γιορτή της έρευνας, της επιστήμης και της καινοτομίας, πραγματοποιήθηκε- όπως και πέρσι - διαδικτυακά και τελούσε υπό την αιγίδα του υφυπουργού Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής, κ. Κυριάκου Κόκκινου, έχοντας ως θέμα την «Ψηφιακή και Πράσινη εποχή». Με σύνθημα το "ENGAGE the Digital and Green Age", το ΙΔΕΚ κάλεσε το κοινό να ενημερωθεί, να αγκαλιάσει και να υποστηρίξει τη μετάβαση σε μία πιο ψηφιακή και πράσινη εποχή, αναδεικνύοντας παράλληλα, το εξαιρετικό έργο που επιτελείται από τα πανεπιστήμια, τα ερευνητικά

Ο αριθμός- ρεκόρ επισκέψεων στο φετινό European Researchers' Night, προπομπός για ένα λαμπρό μέλλον.

κέντρα και τις καινοτόμες επιχειρήσεις της χώρας μας.

Οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να ζήσουν μία μοναδική διαδραστική εμπειρία με καινοτόμες δράσεις και εικονικές περιηγήσεις σε έναν εντυπωσιακό ψηφιακό εκθεσιακό χώρο που αριθμούσε 72 περίπτερα, στα οποία συμμετείχαν περισσότεροι από 300 ερευνητές και ερευνήτριες της Κύπρου. Μέσα από τη στενή συνεργασία όλων και τις ευφάνταστες δραστηριότητες, ο στόχος επιτεύχθηκε, καθώς οι συνολικές επισκέψεις στην ψηφιακή πλατφόρμα σημείωσαν αριθμό-ρεκόρ, ξεπερνώντας τις 29.400! Εξίσου ενθαρρυντικά είναι και τα α-

ποτελέσματα που προκύπτουν από τους δύο μαθητικούς διαγωνισμούς που προκήρυξε στο πλαίσιο της εκδήλωσης το ΙΔΕΚ. Βασική επιδίωξη μας, ήταν να ενθαρρύνουμε την περιέργεια και τη δημιουργικότητα των παιδιών, την κριτική τους σκέψη, αλλά και την ικανότητά τους να αμφισβητήσουν τα πάντα, βρίσκοντας λύσεις στις πιο μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο πλανήτης. Ο λόγος για τον διαγωνισμό συγγραφής ιστορίας μικρού μήκους με τίτλο «Το μαγικό ταξίδι της Genie και του Brainy στην ψηφιακή και πράσινη εποχή!», στον οποίο συμμετείχαν 36 μαθητές και μαθήτριες και το S-FACTOR, όπου 40 μικροί ερευνητές και ερευνήτριες παρουσίασαν επί σκηνής, ένα επιστημονικό φαινόμενο με ευφάνταστο και δημιουργικό τρόπο.

Αισιοδοξούμε ότι μπορούμε να πετύχουμε ακόμη περισσότερα στο άμεσο μέλλον.

Είναι ξεκάθαρο ότι τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας δόθηκε σημαντική ώθηση σε θέματα έρευνας και καινοτομίας. Αυτή

η δυναμική που αναπτύσσεται στην Κύπρο αντανακλάται άλλωστε και στις επιδόσεις που έχουμε επιτύχει στο European Innovation Score board 2021. Συγκεκριμένα, η Κύπρος φιγουράρει ανάμεσα στις πέντε μόλις χώρες που κατέφεραν να βελτιώσουν την επίδοσή τους, σε ποσοστό που ξεπερνά το 25%, ενώ βρίσκεται στη δεύτερη θέση ως χώρα με την μεγαλύτερη πρόοδο στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Υπάρχουν βεβαίως ακόμη περιθώρια βελτίωσης. Οικοδομώντας πάνω σε αυτά που έχουμε ήδη πετύχει, είμαι βέβαιος ότι μπορούμε να πετύχουμε πολύ περισσότερα, δημιουργώντας ένα νέο οικονομικό μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης για τη χώρα μας, βασισμένο στην έρευνα, την καινοτομία και την τεχνολογία.

Προς αυτή την κατεύθυνση, το ΙΔΕΚ ανακοίνωσε τον περασμένο Απρίλιο τα Προγράμματα «ΓΕΦΥΡΑ», με προϋπολογισμό €15 εκατομμυρίων, για ενίσχυση της ερευνητικής και επιχειρηματικής κοινότητας της Κύπρου.

*Γενικός Διευθυντής ΙΔΕΚ

Εντείνεται η μάχη στην κυπριακή αγορά του καφέ

Νέο brand άρχισε να στήνει το δίκτυό του, ενώ αυξάνουν τα καταστήματά τους οι υφιστάμενοι

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Την ώρα που η τιμή του καφέ φαίνεται να παίρνει την ανιούσα ως παρελκόμενο των ανατιμήσεων της τιμής της πρώτης ύλης, στην Κύπρο η παρουσία των καφεκοπτείων αυξάνεται σε παρουσία αλλά και Brands. Η πιο πρόσφατη και σε πολλούς ίσως άγνωστη μέχρι στιγμής νέα είσοδος στην αγορά, είναι η νέα αλυσίδα του ομίλου Χ.Α. Παπαλλήνηνα Εμπορική Λίμιτεδ, που φέρει το όνομα Bean Bar.

Πρόκειται για μία νέα πρόταση, η οποία σύμφωνα με τον διευθύνοντα σύμβουλο των υπεραγορών ΑΛΦΑΜΕΓΑ Γιώργο Θεοδότου, επιχειρεί να διαφοροποιηθεί από τα παραδοσιακά καφέ της Κύπρου και να γίνει περισσότερο κομμάτι της ζωής του κόσμου, παρά απλώς μια συνήθεια.

Μέχρι στιγμής, έχουν ανοίξει σε δύο σημεία: στο Metropolis Mall και στην υπεραγορά ΑΛΦΑΜΕΓΑ στα Πολεμίδια. Άλλα τέσσερα αναμένεται να ανοίξουν μέχρι τέλος του 2021 εντός των υπεραγορών του ομίλου. Συγκεκριμένα, στον Κάψαλο και στην Λινόπετρα Λεμεσού εντός των υπεραγορών και στην υπεραγορά της Ακρόπολης στην Λευκωσία. Το τελευταίο άνοιγμα θα γίνει στο κέντρο της Λευκωσίας και συγκεκριμένα στο ισόγειο του πολυώροφου κτηρίου 360 στη Λεωφόρο Μακαρίου. Το συγκεκριμένο, θα είναι και η ναυαρχίδα του νέου brand και δείχνει τις προθέσεις του ομίλου για δραστηριοποίησή του και εκτός

εδραιώνοντας την παρουσία της και στην αγορά του καφέ. Σύμφωνα μάλιστα με ενημέρωση από την εταιρεία, η φυσική παρουσία του brand αναμένεται να αυξηθεί ακόμα περισσότερο, αφού προγραμματίζονται νέα ανοίγματα εντός του 2021 και του 2022. Συγκεκριμένα, τους επόμενους μήνες θα δούμε νέο Coffee Berry στην οδό Λήδρας (stand alone κατάστημα) και στην οδό Μακαρίου επίσης στη Λευκωσία. Ο όμιλος Ζορμπά επεκτείνει το δίκτυό του και μέσα στο 2022 με νέο κατάστημα στις Φοινικουδές στη Λάρνακα.

Ακολουθεί η αλυσίδα Coffee Island με 48 καφεκοπτεία. Η αλυσίδα Costa Coffee αριθμεί 24 υποκαταστήματα στις ελεύθερες πόλεις, σε είκοσι σημεία δραστηριοποιείται η αλυσίδα Mikel, 17 καταστήματα έχει η αλυσίδα των Caffè Nero, ενώ 15 καταστήματα αριθμεί η αλυσίδα Starbucks.

Άλλα τέσσερα καταστήματα Bean Bar αναμένεται να ανοίξουν μέχρι τέλος του 2021 εντός των υπεραγορών ΑΛΦΑΜΕΓΑ στον Κάψαλο και στην Λινόπετρα Λεμεσού και στην υπεραγορά της Ακρόπολης στη Λευκωσία. Το τελευταίο άνοιγμα θα γίνει στο κέντρο της Λευκωσίας, στο ισόγειο του πολυώροφου κτηρίου 360 στη Λεωφόρο Μακαρίου.

Εκτιμάται ότι τουλάχιστον για την Λευκωσία, το άνοιγμα της Μακαρίου και ευρύτερα η αποκατάσταση του κέντρου της πόλης, θα μπορεί να δώσει νέες ανάσες στην αγορά και να ανακατανείμει τον όγκο των καταναλωτών σε νέα σημεία.

των σημείων των υπεραγορών που διατηρεί. Μετά την Μακαρίου, λοιπόν, θα πρέπει να αναμένεται ότι θα προστεθούν νέα σημεία δραστηριοποίησης με τελικό στόχο, η πλειοψηφία των καταστημάτων να βρίσκεται εκτός των υπεραγορών ΑΛΦΑΜΕΓΑ. «Σίγουρα θα αξιοποιηθεί το υφιστάμενο δίκτυο των υπεραγορών του ομίλου αλλά και η επισκεψιμότητά τους, αλλά αφού ολοκληρώσουμε την επέκταση μέσα στις υπεραγορές θα ξεκινήσουμε να τα βλέπουμε και εκτός υπεραγορών», αναφέρει σχετικά ο κ. Θεοδότου.

Το νέο brand θα λειτουργεί συνδυαστικά με τη λειτουργία της ψπσταρίας, στοιχείο το οποίο θα συνεχίσει να λειτουργεί μέσα στον χώρο των υπεραγορών του ομίλου. «Δεν είναι κατάσταση που θα μπορεί να συγκριθεί με τα υφιστάμενα, θα είναι διαφοροποιημένη εμπειρία όσον αφορά τον καφέ και όχι μόνο. Θα προσφέρεται και γρήγορο φαγητό. Είναι ένα trend το οποίο κερδίζει έδαφος στο εξωτερικό», σημειώνει.

Συνωστίζεται ο ανταγωνισμός

Σαφώς η αγορά των αλυσίδων καφέ γνωρίζει μεγάλη άνθηση τα τελευταία χρόνια στην Κύπρο. Νέες αλυσίδες, αυξανόμενη φυσική παρουσία καταστημάτων και συνωστισμός εντός των malls, είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της. Πρώτη σε αριθμό καταστημάτων, είναι το καφεκοπτείο Coffee Berry του ομίλου Ζορμπά με 51 σημεία. Αν και πρόσφατο σχετικά entry, η εταιρεία έχει αξιοποιήσει το υφιστάμενο δίκτυο αρτοποιιών

Η κάρτα που σε ταξιδεύει είναι εδώ.

Τώρα, κάνοντας τις καθημερινές σου αγορές με την **AEGEAN Mastercard** από την Τράπεζα Κύπρου, **συγκεντρώνεις μίλια** για ταξίδια και απολαμβάνεις μοναδικά προνόμια.

Απόκτησε την κάρτα που σε ταξιδεύει μέχρι 31/12, **επωφελήσου δωρεάν συνδρομής** για 6 μήνες και ξεκίνα τα ταξίδια.

bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

Φυσικά, πλέον, πέραν της φυσικής παρουσίας, ο ανταγωνισμός έχει μεταφερθεί και στις πλατφόρμες online ordering στις οποίες κερδίζουν σημαντικό έδαφος και μικρότερα brands, τα οποία αξιοποιούν στο μέγιστο τα εργαλεία που παρέχει το ecommerce στον τομέα της εστίασης. Ωστόσο, φαίνεται ότι η μάχη στην αγορά του καφέ συνεχίζεται αφού δεν φαίνεται να έχει επέλθει ο κορεσμός, ή τουλάχιστον επί του παρόντος. Εκτιμάται ότι τουλάχιστον για την Λευκωσία, το άνοιγμα της Μακαρίου και ευρύτερα η αποκατάσταση του κέντρου της πόλης, θα μπορεί να δώσει νέες ανάσες στην αγορά και να ανακατανείμει τον όγκο των καταναλωτών σε νέα σημεία.

Αύξηση των τιμών

Τα δεδομένα πάντως στην αγορά τόσο εντός όσο και εκτός Κύπρου, αναπόφευκτα προκαλούν προβληματισμό για την εικόνα όπως διαμορφώνεται. Από την μια, η τοπική αγορά είναι ακόμα στο στάδιο αποθεραπείας μετά το σοκ που επέφερε η πανδημία, τα lockdown και τα περιοριστικά μέτρα στις συναθροίσεις του κοινού. Παρόλα αυτά, ο αριθμός των παικτών που διεκδικεί μερίδια αγοράς δεν φαίνεται να μειώνεται, ενώ από την άλλη το μέγεθος της αγοράς είναι συγκεκριμένο και ιδιαίτερα περιορισμένο. Το βασικότερο ζήτημα ωστόσο δεν είναι αυτό, αλλά η άνοδος στο κόστος των πρώτων υλών, ως αποτέλεσμα του lockdown, της αυξημένης ζήτησης στην αγορά, του αυξημένου μεταφορικού κόστους. Επιπλέον, οι επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή αλλά και οι καταστροφές σε φυτείες οδηγούν σε μείωση της παραγωγής σε βασικές χώρες παραγωγής όπως η Βραζιλία. Ήδη η τιμή του καφέ στην γειτονική Ελλάδα καταγράφει αυξήσεις. Σύμφωνα με έρευνες αγοράς, η τιμή ενός κιλού arabica εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 21,6%, ως εκ τούτου και το κόστος του καφέ στο ποτήρι του καταναλωτή.

ΑΠΟΨΗ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Καλπασμός πωλήσεων Σεπτεμβρίου

Αν επέλεγα μια λιτή και απέριτη δήλωση για το πώς πέρασε η χρονιά στην τελική ευθεία του έτους, θα έλεγα πως μπήκε με το δεξί. Αυτό καταμαρτυρούν τα στοιχεία συναλλαγών που δημοσιεύτηκαν τώρα για την κίνηση Σεπτεμβρίου.

Στην ανάλυση του προηγούμενου μήνα που διαπιστώθηκε μια ελαφριά επιβράδυνση, τόνισα πως αυτό δεν ήταν ανησυχητικό αλλά αντίθετα φυσιολογικό επειδή έτσι συμπεριφέρεται η αγορά κατά τον Αύγουστο που είναι ο κύριος μήνας διακοπών, έχοντας υπόψη πως και η ενισχυτική ένεση από την αγορά των ξένων αγοραστών ήταν επίσης μειωμένης δυναμικής.

Τον Σεπτέμβριο σημειώθηκαν συνολικά 1.519 πωλήσεις (μεταβιβάσεις) ακινήτων. Συγκρινόμενος με τον Αύγουστο ο Σεπτέμβριος ήταν περισσότερο από 33% αυξημένος. Παράλληλα, ήταν ελαφρώς αυξημένος (4%) σε σχέση με τον Ιούλιο, ενώ ο ίδιος ακριβώς αριθμός συναλλαγών σημειώθηκε τον Ιούνιο.

Για σκοπούς σύγκρισης, ο περσινός Σεπτέμβριος σημείωσε 1.341 πωλήσεις και ο Σεπτέμβριος του 2019 σημείωσε 1.358 πωλήσεις. Άρα ο φετινός Σεπτέμβριος είναι και ο καλύτερος της τριετίας σε αριθμό συναλλαγών.

Από πλευράς αξίας συναλλαγών, τον

Φαίνεται πως η κτηματαγορά εισέρχεται σε μια νέα φάση επενδύσεων που θα μεταμορφώσουν την αγορά του αύριο.

φετινό Σεπτέμβριο αντάλλαξαν χέρια ακίνητα συνολικής αξίας της τάξης των €265 εκ. Συγκρινόμενη με τα €238 εκ. περίπου του Σεπτεμβρίου του 2020, η βελτίωση είναι ξεκάθαρη, ενώ κρατά χέρι — χέρι με τον Σεπτέμβριο του 2019 όπου η συνολική αξία των ακινήτων που ανταλλάξαν χέρια ήταν και πάλι €265 εκ.

Πώς διανέμεται η συνολική αυτή απόδοση του μήνα μεταξύ των επαρχιών; Η Λευκωσία κατέγραψε 563 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €94 εκ., αναδεικνύοντας έτσι τον Σεπτέμβριο σαν τον καλύτερο μήνα της χρονιάς μέχρι στιγμής. Σε αντίθεση, ο Ιανουάριος ήταν ο χειρότερος μήνας της Λευκωσίας μέχρι στιγμής. Ο φετινός Σεπτέμβριος ήταν και με διαφορά ο καλύτερος Σεπτέμβριος της τριετίας. Με έλεγχο του 37% του αριθμού πωλήσεων και του 35% της αξίας συναλλαγών η

Ο περσινός Σεπτέμβριος σημείωσε 1.341 πωλήσεις και ο Σεπτέμβριος του 2019 σημείωσε 1.358 πωλήσεις. Άρα ο φετινός Σεπτέμβριος είναι και ο καλύτερος της τριετίας σε αριθμό συναλλαγών.

Λευκωσία εδραιώνεται ως η βασιλείσα της αγοράς ακινήτων.

Η Λεμεσός κατέγραψε 399 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €80 εκ. Ο Σεπτέμβριος ήταν για την Λεμεσό ένας μέσος απόδοσης μήνας για

φέτος, ενώ έζησε καλύτερες στιγμές τους προηγούμενους δύο αντίστοιχους μήνες του χρόνου. Είναι όμως η δεύτερη σε κίνηση επαρχία της Κύπρου.

Η Λάρνακα κατέγραψε 235 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των

€31 εκ. Ο Σεπτέμβριος ήταν για την Λάρνακα ένας ικανοποιητικός γενικά μήνας του έτους μέχρι σήμερα, αλλά ήταν ο χειρότερος της Σεπτέμβριος της τριετίας.

Η Πάφος επίσης κατέγραψε 235 πωλήσεις, όμως με συνολικό όγκο συνα-

λλαγών περίξ των €47 εκ. Ο Σεπτέμβριος ήταν για την Πάφο ο δεύτερος καλύτερος μήνας του έτους μέχρι σήμερα, μετά τον Ιούνιο και ο δεύτερος καλύτερος Σεπτέμβριος της τριετίας, όπου παρά τρία να κέρδιζε την πρωτιά από το 2019.

Τέλος, η Αμμόχωστος κατέγραψε 87 πωλήσεις με συνολικό όγκο συναλλαγών περίξ των €13,5 εκ. Ο Σεπτέμβριος ήταν για την Αμμόχωστο ένας μέσος μήνας του έτους μέχρι σήμερα, ενώ φαίνεται την τριετία να κινήθηκε κατά παρόμοιο τρόπο.

Ο Σεπτέμβριος έδωσε ένα νέο ζυγνήμα στην αγορά των ακινήτων με την Λευκωσία να κινεί τα νήματα αυτής της ώθησης. Φυσικά, σε καμία περίπτωση δεν μειώνουμε σε σημασία και την συνεισφορά των υπολοίπων επαρχιών οι οποίες αναδιπλώνονται με τους δικούς τους ρυθμούς. Φαίνεται πως η κτηματαγορά εισέρχεται σε μια νέα φάση επενδύσεων που θα μεταμορφώσουν την αγορά του αύριο. Οι συνθήκες για αυτή τη μετάβαση ωριμάζουν τόσο λόγω των οικονομικών δεδομένων στην χώρα μας, αλλά και λόγω οικονομικών και πολιτικών εξελίξεων στην περιοχή.

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Στήνει θερμό φθινόπωρο στην ΑΟΖ η Αγκυρα

Μετά το διάλειμμα οι τουρκικές προκλήσεις επιστρέφουν με αφορμή το Nautical Geo

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Επιστροφή στον θερμό Αύγουστο του 2020 επιδιώκει συνειδητά η Τουρκία, βάζοντας έτσι μια τελεία σε μια σχετική ήρεμη περίοδο διάρκειας περίπου ενός χρόνου. Αρχής γενομένης από τις προκλήσεις ανατολικά της Κρήτης, σύμφωνα με την προσφιλή τακτική της, η Αγκυρα μετατοπίζει το κλίμα έντασης στην ανατολική Μεσόγειο και εντός της κυπριακής ΑΟΖ. Τόσο η Τουρκία όσο και ο εκλεκτός της στα κατεχόμενα Ερσίν Τατάρ, επιχειρούν να στήσουν κλίμα έντασης με αφορμή την παρουσία του Nautical Geo εντός της κυπριακής ΑΟΖ για διεξαγωγή εργασιών για τον αγωγό EastMed. Η κατάσταση που επικρατεί στην περιοχή είναι ανησυχητική, κάτι που αποτύπωσε ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Χριστοδουλίδης μετά τη συνάντησή του, με τον Νίκο Δένδια στην Αθήνα, την περασμένη Δευτέρα. «Οι στιγμές είναι δύσκολες, οι προκλήσεις ενώπιόν μας είναι πολλές. Κύπρος και Ελλάδα είμαστε αποφασισμένοι να συνεχίσουμε με σοβαρότητα, συνέπεια και αποφασιστικότητα και με απόλυτο σεβασμό στο διεθνές δίκαιο». Η ανάγνωση που γίνεται στη Λευκωσία για τους τουρκικούς βρυχηθμούς δείχνει την πρόσφατη συμφωνία Ελλάδας-Γαλλίας και την έντονη ενόχληση που προκάλεσε στην Αγκυρα. Για το επόμενο διάστημα δεν αναμένεται εκτόνωση της τεταμένης κατάστασης μιας και στην ευρύτερη περιοχή είναι προγραμματισμένες και άλλες δραστηριότητες, όπως η άσκηση «ΕΥΝΟΜΙΑ 21».

Το Nautical Geo

Η άφιξη του ερευνητικού σκάφους Nautical Geo στην κυπριακή ΑΟΖ στις 27 Σεπτεμβρίου, αρχικά, συνοδεύτηκε από μπαράζ φραστικών απειλών, κυρίως από τον τουρκικό τύπο, για αποφασιστική αντίδραση στις δόθεν προκλήσεις Ελλάδας

και Κύπρου στη λεγόμενη τουρκική υφαλοκρηπίδα. Ως αποτέλεσμα του κλίματος που καλλιεργήθηκε την περασμένη Κυριακή, τουρκικό πολεμικό πλοίο παρενόχλησε το Nautical Geo, 21 ναυτικά μίλια ανοικτά της Κύπρου. Παρενόχληση που εκδηλώθηκε μέσω ασυρμάτου και με επικίνδυνες κινήσεις του πολεμικού σκάφους σε κοντινή απόσταση από το ερευνητικό σκάφος. Όπως φαίνεται και στον χάρτη το ερευνητικό σκάφος από το περασμένο Σάββατο εκινείτο εντός αδειοδοτημένων τεμαχίων της κυπριακής ΑΟΖ

Απαισιόδοξες είναι οι πολιτικές εκτιμήσεις στη Λευκωσία για τη χρονική διάρκεια των νέων τουρκικών προκλήσεων. Οι λεονταρισμοί της Αγκυρας αποδίδονται και στην έντονη ενόχληση για τη συμφωνία Ελλάδας-Γαλλίας.

πραγματοποιώντας έρευνες για την διέλευση του αγωγού EastMed. Σύμφωνα με τις συντεταγμένες της πορείας του, το σκάφος έπλεε εντός του τεμαχίου 1 της ΑΟΖ για να εισέλθει στη συνέχεια εντός των χωρικών υδάτων με παράλληλη πορεία τα νότια παράλια και προς τη Λάρνακα όπου βρίσκεται αγκυροβολημένο.

Μέχρι νεωτέρας

Πηγές στη Λευκωσία απέκλειαν το ενδεχόμενο αναβολής των εργασιών του ερευνητικού σκάφους χωρίς ωστόσο να προσδιορίζουν τον χρόνο απόπλου του, από τη Λάρνακα. Επί του παρόντος απέναντι στην τουρκική προκλητικότητα η Λευκωσία μεταφέρει το όλο ζήτημα σε ε-

Ανοικτά της Λάρνακας εξακολουθεί να παραμένει αγκυροβολημένο το ερευνητικό σκάφος Nautical Geo, το οποίο βρίσκεται στην περιοχή για έρευνες που αφορούν τη διέλευση του αγωγού Φυσικού Αερίου EastMed.

πίπεδο Ε.Ε. υπό το πρίσμα πως οι τουρκικές παρενοχλήσεις, εκτός των άλλων, στρέφονται εναντίον ενός έργου το οποίο τυγχάνει τις οικονομικές και πολιτικές στήριξης της Ένωσης. Πέρα από τα όσα συμφωνήθηκαν σε επίπεδο ΥΠΕΞ στην Αθήνα, ο Νίκος Χριστοδουλίδης είχε τηλεφωνική επικοινωνία την Τρίτη με τον Ύπατο Εκ-

πρόσωπο της Ε.Ε. για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας Ζοζέπ Μπορέλ.

Τα ενεργειακά

Οι νέες τουρκικές εξάρσεις εκδηλώνονται σε μια περίοδο που αναμένεται να ξεκινήσει η σταδιακή επιστροφή των

«ΕΥΝΟΜΙΑ 21» ανοικτά της Κύπρου

Και ενώ η Τουρκία συνεχίζει την προκλητική συμπεριφορά της στην κυπριακή ΑΟΖ, Κύπρος, Ελλάδα, Γαλλία και Ιταλία συνεχίζουν την κοινή επιχειρησιακή παρουσία τους στην ανατολική Μεσόγειο στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας Τετραμερούς Συνεργασίας (QUADRI PARTITE INITIATIVE - QUAD), με την πραγματοποίηση για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά της αεροναυτικής άσκησης με την ονομασία «ΕΥΝΟΜΙΑ 2/2021», στη θαλάσσια περιοχή της ανατολικής Μεσογείου, από την Δευτέρα 4 έως την Πέμπτη 7 Οκτωβρίου 2021. Ο αντικειμενικός σκοπός της τετραμερούς πρωτοβουλίας σχετίζεται άμεσα με το κλίμα έντασης που δημιουργεί η Τουρκία στην περιοχή, αποσκοπώντας πρώτον στην αντιμετώπιση της ασαφούς κατάστασης στην ανατολική Μεσόγειο, δεύτερον στη συλλογική πρόθεση και δέσμευση των τεσσάρων χωρών ως προς την εφαρμογή και το σεβασμό του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας (UNCLOS), τρίτον στην προαγωγή και διατήρηση της σταθερότητας στην περιοχή, και τέταρτον στη συνεισφορά τους στη διασφάλιση της ελευθερίας της ναυσιπλοΐας στην Ανατολική Μεσόγειο. Ένα κομμάτι της φετινής «ΕΥΝΟΜΙΑΣ» θα εξελιχθεί ανοικτά της Κύπρου με τη συμμετοχή αεροπορικών και ναυτικών μέσων των τεσσάρων χωρών. Στην άσκηση, μεταξύ άλλων, αναμένεται να επιχειρήσουν μαχητικά αεροσκάφη της Ελλάδας και Γαλλίας, ένα αεροσκάφος Αερομεταφερόμενου Συστήματος Εγκρίρου Προειδοποίησης και Ελέγχου (ΑΣΕΠΕ) και ένα αεροσκάφος Ναυτικών Επιχειρήσεων (ΑΦΝΕ) καθώς και ναυτικά μέσα διαφόρων τύπων.

εταιρειών εντός της κυπριακής ΑΟΖ. Σύμφωνα με το πρόγραμμα που έχει δημοσιοποιηθεί, η αρχή αναμένεται να γίνει με την ExxonMobil, η οποία, όπως έχει γίνει γνωστό, θα πραγματοποιήσει γεωτρήσεις εντός του τεμαχίου 10. Πηγές στη Λευκωσία εκτιμούν πως η Τουρκία δεν θα προχωρήσει σε παραβατικές συ-

μπεριφορές στην περιοχή που δραστηριοποιείται ο αμερικανικός κολοσσός, λαμβάνοντας υπόψη και την τακτική του παρελθόντος. Εκεί όπου φαίνεται να υπάρχει προβληματισμός είναι με την επιστροφή της γαλλικής TOTAL και της ιταλικής ENI που χρονικά τοποθετείται αρχές του 2022.

Με το βλέμμα στραμμένο στον EastMed η Τουρκία

Η Αγκυρα επιμένει στην σκληρή ρητορική, κάνει επίδειξη ισχύος και ανεβάζει τους τόνους στα ελληνoturκικά

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Η Αγκυρα προχωρά για μια ακόμη φορά σε προβολή στρατιωτικής ισχύος με στόχο την προώθηση των συμφερόντων της στο νέο ενεργειακό χάρτη της Ανατολικής Μεσογείου. Οδηγώντας σε αναγκαστική παύση τις εργασίες του σκάφους «Nautical Geo», το οποίο διεξάγει έρευνες στην Ανατολική Μεσόγειο για λογαριασμό των κυβερνήσεων του Ισραήλ, της Κύπρου και της Ελλάδας, η τουρκική πλευρά επικειρεί να στείλει το μήνυμα ότι το σχέδιο του «EastMed», δηλαδή του αγωγού φυσικού αερίου που σχεδιάζεται να ενώσει τα ενεργειακά κοιτάσματα της περιοχής με την Ελλάδα και την Ευρώπη, δεν πρόκειται να προχωρήσει δίχως την έγκρισή της.

Από τα τέλη του καλοκαιριού, η τουρκική πλευρά ανεβάζει σταδιακά τους τόνους στα ελληνoturκικά και στο ζήτημα της Αν. Μεσογείου, με Τούρκους αναλυτές να προειδοποιούν σε καθημερινή βάση από τον φιλοκυβερνητικό τύπο ότι πληθαίνουν τα μαύρα σύννεφα στον ορίζοντα της ευρύτερης περιοχής. Στην Αγκυρα, εθνικιστικοί κύκλοι, που από την περίοδο του αποτυχημένου πραξικοπήματος συνεργάζονται με την συντηρητική κυβέρνηση του Ταγίπ Ερντογάν, ζητούν πιο «αποφασιστικές» κινήσεις και εκτιμούν το μήνυμα ότι την παρούσα στιγμή δεν υπάρχουν οι όροι και προϋποθέσεις για την ειρηνική διευθέτηση των προβλημάτων στο Αιγαίο και στην Αν. Μεσόγειο.

Η τουρκική ανάγνωση

Η Αγκυρα εξέφρασε έντονο προβληματισμό για το έργο του «Nautical Geo», από την στιγμή που το σκάφος που φέρει σημαία της Μάλτας έπασε δουλειά στα ανοικτά των ανατολικών παραλίων της Κρήτης. Το ερευνητικό πλοίο που ανήκει σε μια εταιρεία με έδρα την Ιταλία, τέθηκε από τον προηγούμενο μήνα υπό στενή παρακολούθηση του τουρκικού Πολεμικού Ναυτικού. Πριν από λίγες εβδομάδες, ελληνικά και τουρκικά μέσα μετέδωσαν την πληροφορία

ότι ανοικτά των παραλίων της Κρήτης, το «Nautical Geo» βρέθηκε αντιμέτωπο με σκάφη του Πολεμικού Ναυτικού της Τουρκίας.

Παρασκηνιακά, κατά τις προηγούμενες εβδομάδες, η Τουρκία διεξήγαγε έντονες διπλωματικές εργασίες για την παρεμπόδιση του έργου του «Nautical Geo». Σύμφωνα με πληροφορίες, η Αγκυρα πίεσε τόσο την Μάλτα όσο και τον ιταλικό παράγοντα για τον τερματισμό των εργασιών του ερευνητικού σκάφους.

Παρά τις κινήσεις της Αγκυρας, το «Nautical Geo», πριν από λίγες ημέρες, ξεκίνησε έρευνες στα ανοικτά των δυτικών παραλίων της Κύπρου. Και όπως αναφέρουν τα τουρκικά και κυπριακά μέσα ενημέρωσης, πριν από λίγες ώρες,

Στην Αγκυρα, εθνικιστικοί κύκλοι που από την περίοδο του αποτυχημένου πραξικοπήματος συνεργάζονται με την συντηρητική κυβέρνηση του Ταγίπ Ερντογάν, ζητούν πιο «αποφασιστικές» κινήσεις.

ήρθε αντιμέτωπο για μια ακόμη φορά με το τουρκικό Πολεμικό Ναυτικό. Σύμφωνα με δημοσίευμα του τουρκικού κρατικού Πρακτορείου «Ανατολία», μετά την έκδοση της κυπριακής ναυτιλιακής οδηγίας (Navtex) στις 29 Σεπτεμβρίου για το νέο έργο του «Nautical Geo», η Τουρκία υποστήριξε ότι ο νέος κύκλος εργασιών δρομολογήθηκε δίχως την δική της έγκριση. Υποστήριξε επίσης ότι «το μεγαλύτερο μέρος των εργασιών του ερευνητικού σκάφους θα γίνονταν εντός της τουρκικής υφαλοκρηπίδας». Για αυτόν τον λόγο, η Τουρκία την 1η Οκτωβρίου προχώρησε στην έκδοση μιας αντι-Navtex.

Στη συνέχεια, σύμφωνα πάντα με το

Σε τέτοιες κρίσιμες συγκυρίες, η Τουρκία δεν έχει άλλη επιλογή παρά να «κατέβει στο γήπεδο», να πιέσει τις εμπλεκόμενες πλευρές για να επιστρέψουν στην διπλωματία, ανέφερε ο Τσαβούσογλου.

τουρκικό αφήγημα, το ερευνητικό σκάφος επικείμενο να εισέλθει στην τουρκική υφαλοκρηπίδα. Για το συμβάν αυτό, το «Ανατολία» επισημαίνει τα εξής: «Το «Nautical Geo» επιτηρήθηκε και προειδοποιήθηκε από πλοίο του τουρκικού Ναυτικού που διεξήγαγε επιχείρηση αναγνωριστικής επιτήρησης στην περιοχή στο πλαίσιο της Επιχείρησης Μεσογειακής Ασπίδας. Κατά την καταπάτηση της υφαλοκρηπίδας, το ερευνητικό σκάφος οδηγήθηκε εκτός της τουρκικής υφαλοκρηπίδας».

Το μήνυμα του Τσαβούσογλου

Ο Υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας, ο οποίος στην Βαρσοβία συναντή-

θηκε με τον Πολωνό ομόλογό του και έκανε δηλώσεις για το θέμα. «Υπερασπιζόμαστε πλήρως τα δικαιώματά μας και τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων», ανέφερε ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου.

Ανέφερε επίσης ότι για την Αν. Μεσόγειο εξαντλούνται τα περιθώρια των διπλωματικών ελιγμών. Σε τέτοιες κρίσιμες συγκυρίες, σύμφωνα πάντα με τον υψηλόβαθμο Τούρκο διπλωμάτη, η Τουρκία δεν έχει άλλη επιλογή παρά να «κατέβει στο γήπεδο», να πιέσει τις εμπλεκόμενες πλευρές για να επιστρέψουν στην διπλωματία. Κατηγορώντας την Ελλάδα και την Κύπρο με το πρόσχημα ότι έχουν μαξimalιστικές θέσεις, ο Τσαβούσογλου υποστήριξε: «Δείξαμε

στην πράξη ότι προσπάθειες περιορισμού της Τουρκίας σε μια μικρή περιοχή μέσω του χάρτη της Σεβίλλης δεν πρόκειται να σημειώσουν επιτυχία». Ο Τούρκος ΥΠΕΞ επανέλαβε την τουρκική πρόταση περί σύγκλησης μιας διάσκεψης για την Αν. Μεσόγειο. Τέλος, χαρακτήρισε «προβοκάτσια» τις προγραμματισμένες νέες γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ.

Στην Αγκυρα, καλά ενημερωμένοι κύκλοι σχετίζουν τις πιο πάνω δηλώσεις με την αποφασιστικότητα της Αγκυρας για την ματαίωση του σχεδίου του «EastMed». «Το σκοπετικό της Τουρκίας είναι απλό. Το σχέδιο EastMed δεν πρόκειται να προχωρήσει από τη φάση των προκαταρκτικών εργασιών σε πράξη. Και αυτό διότι αμφισβητεί τα συμφέροντα της Τουρκίας και των Τ/κ. Αργά ή γρήγορα, οι συνομιλητές της Τουρκίας στην περιοχή θα κατανοήσουν ότι η εκμετάλλευση των ενεργειακών πόρων μπορεί να εξασφαλιστεί μονάχα μέσα από τον διάλογο και την συνεργασία όλων των πλευρών», σημείωναν το βράδυ της Δευτέρας τουρκικές πηγές.

Η αποφασιστικότητα και οι διαβεβαιώσεις της τουρκικής κυβέρνησης, δεν πείθουν τους εθνικιστικούς κύκλους στην Αγκυρα. Υποστηρικτές της κυβέρνησης του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (AKP) ζητούν από τον κ. Ερντογάν και τους συνεργάτες τους νέα αντίποινα και κινήσεις επίδειξης αποφασιστικότητας σε Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του εν αποστρατεία ναυάρχου Τζιχάντ Γαϊτζί, ο οποίος είναι ένας από τους εμπνευστές του περίφημου δόγματος «Γαλάζια Πατρίδα». Την Δευτέρα, μιλώντας στο τουρκικό ειδησεογραφικό κανάλι «Haber Global», ο Γαϊτζί ζήτησε την άμεση έναρξη τουρκικών ερευνών και γεωτρήσεων στην Ανατολική Μεσόγειο. Σύμφωνα με τον ίδιο, το μορατόριουμ για τον έλεγχο της έντασης στην περιοχή έληξε τον Σεπτέμβριο και πλέον η Τουρκία δεν έχει κανένα λόγο για να κρατήσει τα σκάφη της δεμένα στα τουρκικά λιμάνια.

ΑΡΘΡΟ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

Ψηφιακές φρεγάτες

Η Ελλάδα εκτός από την ψηφιοποίηση των υπηρεσιών του κράτους, περνάει σε μια νέα εποχή στα αμυντικά συστήματα που διαθέτει. Αυτό γίνεται με τις νέες φρεγάτες FDI HN (Belh@ra) που θα προμηθευτεί από τη Γαλλία και θα βρίσκονται σε πλήρη διασύνδεση με τα μαχητικά Rafale 5ης γενιάς και τις κορβέτες Gowind που επίσης θα προμηθευτούμε από τη Γαλλία. Αυτά τα οπλικά συστήματα θα δημιουργούν ένα «θόλο» πάνω από το Αιγαίο, που θα το κάνει σχεδόν απροσπέλαστο. Όλα αυτά χωρίς να υπολογίζουμε τα μαχητικά F16 που αναβαθμίζονται αυτή τη στιγμή σε Viper 5ης γενιάς, όπως είναι και τα Rafale. Επίσης τα υποβρύχια κλάσης «Παπανικολής» που και αυτά είναι 5ης γενιάς θαρρακίζουν τον Ελληνισμό σε όλη την Μεσόγειο. Με τα παραπάνω όπλα η Ελλάδα θα γίνει η πιο σημαντική στρατιωτική δύναμη στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο με δυνατότητα πλέον να επιβαίνει εφόσον χρειαστεί σε περιοχές εκτός Ελλαδικού χώρου. Αυτό κατ'επέκταση θα ωφελήσει την Κύπρο αφού με τις νέες φρεγάτες και τα μαχητικά η Κύπρος θα μπορεί να αισθάνεται ασφαλής από οποιαδήποτε απειλή μπορεί να προκύψει. Πάμε όμως να δούμε τι σημαίνει ψηφιακή φρεγάτα. Οι Belh@ra θα μπορούν να διακρίνουν και να διασυνδέσουν όλα τα συστήματα της τελευταίας γενιάς σε ένα "Naval Digital Distributed Cloud" ασφαλές στον κυβερνοχώρο και συμβατό με όλες τις τελευταίες τεχνολογίες για το Ναυτικό του μέλλοντος. Εκτός από τις παραπάνω τεχνολογίες οι συγκεκριμένες ψηφιακές φρεγάτες διαθέτουν συστήματα για θάλασσα, αέρα και στεριά όπου θα συνεργάζονται ηλεκτρονικά με τα αεροπλάνα και τις κορβέτες, δημιουργώντας ένα απροσπέλαστο τείχος με επιχειρησιακές δυνατότητες που δεν είχαμε καν φαντασθεί μέχρι τώρα. Η ψηφιακή αυτή μετάβαση στο αμυντικό σύστημα της Ελλάδας μας φέρνει στη νέα εποχή, όπου θα έχουμε πρωταγωνιστικό ρόλο στην ασφάλεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα μπορούμε να διαφυλάξουμε τα ευρωπαϊκά σύνορα με επιτυχία. Για να διατηρήσουμε την ειρήνη στην περιοχή μας πρέπει να είμαστε έτοιμοι να την υπερασπιστούμε αν χρειαστεί.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

ONE OF THE BIGGEST TECH GATHERINGS IN EAST MED

digitalagenda CYPRUS SUMMIT

OCTOBER 19-20, 2021
NICOSIA MUNICIPAL THEATRE

JULIAN WHEATLAND
VIBRANT CHAIRMAN OF SET GROUP AND
CEO OF CAMBRIDGE ANALYTICS/CEO OF
CONNECTION

MARK STEVENSON
FUTURIST, WRITER, ENTREPRENEUR

RORY SUTHERLAND
VICE CHAIRMAN OF DOXBY UK

ANETT NUMA
DIGITAL TRANSFORMATION ADVISER AT
THE 4-ESTONIA BUSINESS CENTRE

HUGH MONTGOMERY
DIRECTOR OF UCL INSTITUTE FOR HUMAN
HEALTH AND PERFORMANCE

FEDERICA MOGHERINI
DIRECTOR GENERAL OF THE EUROPEAN
COMMISSION

KEN HUGHES
WORLD'S LEADING EXPERT IN
INTEGRATING BUSINESS AND TECHNOLOGY
CONSULTING

CHRISTOS PASSAS
DIRECTOR GENERAL, MEDICAL
DEVICES

MAAYKE-AIMÉE DAMEN
CEO, HUMANITY OF THE CROSS NATIONAL
EXCHANGE (HNE)

DANIEL SUSSKIND
ECONOMIST AND BEST-SELLING AUTHOR

ROBBIE LYLE
CREATOR AND PRESENTER OF
MINI-MINI TV

CONSTANTINOS PETRIDES
MINISTER OF FINANCE OF THE REPUBLIC
OF CYPRUS

STELLA KYRIAKIDES
EUROPEAN COMMISSIONER HEALTH AND
FOOD SAFETY

NIKOS CHRISTODOULIDES
MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS

YIANNIS KAROUSOS
MINISTER OF TRANSPORT, COMMUNICATIONS
AND WORKS

KYRIACOS KOKKINOS
DEPUTY MINISTER TO THE PRESIDENT FOR
REGIONAL, INNOVATION AND DIGITAL
POLICY

ANDREAS NEOCLEOUS
CEO OF CYTA

ZOI DOROTHEA PANA
LECTURER IN REPRODUCTIVE BIOLOGY

GEORGE TZIORTZIS
CEO BANK OF CYPRUS

THEONI XANTHI
ARCHITECT, BUSINESS WOMAN

LEONIDAS A. PHYLACTOU
CEO AND MEDICAL DIRECTOR OF CYPRUS
CYPRUS

YIANNIS OLYMPOS
FOUNDER V4O GROUP

CONINOS CHRISTOFIDES
PROFESSOR OF PHYSICS, WITH SECTOR OF
CYPRUS

ANDREAS VIOLARIS
PROFESSOR OF PHYSICS AT SPORTRAIKON

MARINA ECONOMIDOU
EDITOR IN CHIEF OF WITHIN CYPRUS

BYRON IOANNOU
ASSOCIATE PROFESSOR OF URBAN
PLANNING AT FREDERICK UNIVERSITY

ANTONIS POLEMITIS
CHIEF EXECUTIVE OFFICER OF THE
UNIVERSITY OF NICOSIA

MICHALIS PERSIANIS
COORDINATOR AFFAIRS DIRECTOR
AT BANK OF CYPRUS

PAVLOS XANTHOULIS
JOURNALIST, EDITORIAL CYPRUS
RADAR/STORY CYPRUS

BOOK TICKET NOW
digitalagency.com

POWERED BY

Bank of Cyprus

SUPPORTERS

Deloitte

Logicom

OFFICIAL CARRIER

AEGEAN

PARTNERS

UNIVERSITY
of NICOSIA

Ευρωπαϊκό
Πανεπιστήμιο Κύπρου

THE CYPRUS INSTITUTE OF
NEUROLOGY & GENETICS

FREDERICK
UNIVERSITY

A PROJECT ENDORSED BY

REPUBLIC OF CYPRUS
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

EUROPEAN
COMMISSION
DIGITAL AGENDA

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Nicosia Municipality

Πράσινο φως για μέτρα ανάσχεσης των αυξήσεων στην ενέργεια

Το χθεσινό Eurogroup άνοιξε τον δρόμο για στήριξη της ευρωπαϊκής οικονομίας

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Την κινητοποίηση των ευρωπαϊκών Αρχών για τη θωράκιση της ανάκαμψης απέναντι στην απειλή των υψηλών ενεργειακών τιμών σηματοδότησε η συνεδρίαση του Eurogroup. Στη συνέντευξη Τύπου μετά το πέρας της συνάντησης στο Λουξεμβούργο, ο πρόεδρος του Σώματος, Πασκάλ Ντόναχιου, δήλωσε ότι οι υπουργοί Οικονομικών της Ευρώζωνας συμφώνησαν να παρακολουθήσουν στενά την αύξηση των τιμών ενέργειας, ώστε «να μην υπονομεύσουν την ανάκαμψη και την πράσινη μετάβαση», η οποία «δεν είναι το πρόβλημα, αλλά μέρος της λύσης».

Ο κ. Ντόναχιου τόνισε ότι η οικονομία της Ευρώζωνας «επανακάμπτει σθεναρά», παρά την «πρόκληση» της παραλλαγής «Δέλτα». Η κοινή γραμμή μεταξύ των υπουργών, είπε, είναι ότι η αύξηση του πληθωρισμού ως αποτέλεσμα της εκτόξευσης των τιμών ενέργειας είναι ένα «παροδικό» φαινόμενο, που θα υποχωρήσει το 2022. Ωστόσο, το ενεργειακό σοκ «συνεπάγεται ευρείες οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες», σημείωσε, και δεν μπορεί να αγνοηθεί.

Η Κομισιόν επεξεργάζεται μια εργαλειοθήκη μέτρων που θα μπορούν να λάβουν άμεσα τα κράτη-μέλη.

«Όλοι συνειδητοποιούμε την πρόκληση που αποτελούν οι εξελίξεις στις τιμές ενέργειας, ξέρουμε πώς μπορούν να επηρεάσουν το βιοτικό επίπεδο και την απόδοση των επιχειρήσεων –ειδικά των πιο μικρών– και αναζητούμε τον ρόλο που μπορούμε να παίξουμε για να βοηθήσουμε στην αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης», είπε ο πρόεδρος του Eurogroup. Κατατέθηκαν «πολλές διαφορετικές ιδέες» για το ζήτημα κατά τη συνεδρίαση, πρόσθεσε, «αλλά δεν μπόκαμε σε αναλυτική συζήτηση επ' αυτών».

Τους υπουργούς ενημέρωσε σχετικά με τις εξελίξεις στην αγορά ενέργειας ο επικεφαλής της υπηρεσίας της Ε.Ε. για τη Συνεργασία μεταξύ των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER). Το ζήτημα έχει ήδη απασχολήσει τους υπουργούς Ενέργειας και θα συζητηθεί αύριο και στο Συμ-

Οι υπουργοί Οικονομικών της Ευρώζωνας συμφώνησαν να παρακολουθήσουν στενά την αύξηση των τιμών ενέργειας ώστε «να μην υπονομεύσουν την ανάκαμψη και την πράσινη μετάβαση», η οποία «δεν είναι το πρόβλημα, αλλά μέρος της λύσης», ανέφερε ο πρόεδρος του Eurogroup, Πασκάλ Ντόναχιου.

βούλιο Περιβάλλοντος. Όπως ανέφερε ο πρόεδρος του Eurogroup, στην πιθανή αντίδραση για την άμβλυνση των συνεπειών των υψηλών τιμών εμπλέκονται πολλά διαφορετικά υπουργικά χαρτοφυλάκια. Όλες οι σχετικές διαβουλεύσεις θα έχουν ως σκοπό να διαμορφώσουν το πλαίσιο για τη συζήτηση μεταξύ των ηγετών στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 21-22 Οκτωβρίου, σημείωσε.

Εν τω μεταξύ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επεξεργάζεται μια εργαλειοθήκη μέτρων που θα μπορούν να λάβουν άμεσα τα κράτη-μέλη χωρίς να κινδυνεύουν να παραβιάσουν την ενωσιακή νομοθεσία. Η εργαλειοθήκη θα παρουσιαστεί την ερχόμενη εβδομάδα.

Ο επίτροπος Οικονομίας Πάολο Τζε-ντιλόνι πρόσθεσε ότι η Κομισιόν εργάζεται

επί ενός δεύτερου πακέτου μέτρων, τα οποία θα συμβάλουν στην αποτροπή αντίστοιχων κρίσεων στο μέλλον. Το πακέτο αυτό, όπως είπε, θα παρουσιαστεί τον Δεκέμβριο.

Από την πλευρά του ο διευθύνων σύμβουλος του ESM Κλάους Ρέγκλινγκ σημείωσε ότι οι αγορές εξακολουθούν να βλέπουν πολύ θετικά τις προοπτικές ανάπτυξης της Ευρώζωνας φέτος και το 2022, αλλά πάντα ανησυχούν για τις εξελίξεις στην αγορά ενέργειας. Ανδείξε το γεγονός ότι δεν καταγράφονται ενισχυτικές επιπτώσεις του αυξημένου πληθωρισμού στην αγορά εργασίας στην Ευρώπη, αλλά προειδοποίησε ότι υπάρχει ο κίνδυνος η εκτόξευση των τιμών να επεκταθεί πέρα από το αέριο και το ρεύμα, στο πετρέλαιο και σε άλλα εμπορεύματα. «Αυτό, με την

πάροδο του χρόνου, θα μπορούσε να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη», ανέφερε. Σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες, ο κ. Ντόναχιου είπε σε δήλωσή του πριν από τη συνεδρίαση ότι οι διαβουλεύσεις θα ενταθούν από τον Νοέμβριο. «Τον Νοέμβριο θα έχουμε μια συζήτηση ουσίας εντός του Eurogroup για μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική πολιτική της Ευρώζωνας», ανέφερε ο Ιρλανδός υπουργός Οικονομικών.

Τέλος, σχετικά με την 11η έκθεση ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα, ο κ. Τζεντιλόνι είπε ότι οι ελληνικές Αρχές «ανταποκρίθηκαν στις δεσμεύσεις τους», ειδικά στη φορολογική και τη δημόσια διοίκηση, την παιδεία και τις ιδιωτικοποιήσεις. «Αναμένουμε περαιτέρω πρόοδο αυτόν τον μήνα, ειδικά σχετικά με την

πρωτοβάθμια υγεία, τη Δικαιοσύνη και τις ληξипρόθεσμες οφειλές του Δημοσίου», είπε ο Ιταλός επίτροπος. Οι επιδόσεις της Ελλάδας σε αυτά τα πεδία «θα αξιολογηθούν στο πλαίσιο της 12ης έκθεσης ενισχυμένης εποπτείας», κατέληξε.

Ο κ. Ρέγκλινγκ μίλησε κι αυτός για «καλή πρόοδο» στις μεταρρυθμίσεις, κρούοντας διακριτικά το καμπανάκι για τα αυξημένα επίπεδα δημόσιου χρέους (ήταν «απολύτως απαραίτητο» να αυξηθούν, είπε, «αλλά πρέπει να τα παρακολουθήσουμε»). Πρόσθεσε ότι οι πρόσφατοι δείκτες της ελληνικής οικονομίας –ο τουρισμός από τον Ιούλιο και μετά αλλά και τα στοιχεία από τη βιομηχανία– δικαιολογούν την αναβάθμιση της πρόβλεψης για τη μεγέθυνση του ΑΕΠ το 2021 από την ελληνική κυβέρνηση.

Η ενεργειακή κρίση επεκτείνεται στις σκανδιναβικές χώρες

Των **LARS PAULSON, JESPER STARN**
και **LARS ERIK TARALDSEN**
BLOOMBERG

Καθώς η ενεργειακή κρίση της Ευρώπης κατευθύνεται βόρεια, η εξάντληση των αποθεμάτων νερού επιτείνει περαιτέρω την έλλειψη ενέργειας στην περιοχή των σκανδιναβικών χωρών. Οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας στη Σκανδιναβία έφτασαν τον Σεπτέμβριο σε πενταπλάσια επίπεδα σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο ένα χρόνο πριν. Βάλλονται, έτσι, οι πάντες: από τα ενεργοβόρα εργοστάσια και τα ορυχεία μέχρι τους φιτνέες που αγωνίζονται να αντεπεξέλθουν στα έξοδα. Και ο πληθωρισμός εκτοξεύεται στα ύψη.

Η εξάντληση των αποθεμάτων νερού επιτείνει περαιτέρω την έλλειψη ενέργειας στην περιοχή.

Το βορειότερο άκρο της Ευρώπης δεν μένει αλώβητο από την έλλειψη φυσικού αερίου και λιθάνθρακα που συμπίπτει με την εξάντληση των αποθεμάτων νερού, κυριότερης πηγής ηλεκτρικής ενέργειας στην περιοχή. Η Σουηδία βασίζεται σε μονάδα ηλικίας 52 ετών που με καύσιμο το πετρέλαιο της προσφέρει φωτισμό. Η εγκύρια εταιρεία κοινής ωφέλειας προσιπαθεί να πείσει τις βιομηχανίες της χώρας να εξοικονομήσουν ενέργεια καθώς πλησιάζει ο χειμώνας.

Όπως τονίζει ο Μάτις Πέρσον, στέλεχος της Fortum Oyj, «ο συνδυασμός χαμηλών αποθεμάτων νερού στη Σκανδιναβία και μειωμένων αποθεμάτων φυσικού αερίου γενικότερα στην Ευρώπη στοιχειοθετούν την τέλεια καταιγίδα, με κορύφωση τις υψηλές τιμές άνθρακα». Ο ίδιος προσθέτει πως «σε τις νέες κλιματικές συνδέσεις σε Γερμανία και Βρετανία οι υψηλές τιμές που είδαμε στην Ευρώπη εισέρχονται στο σκανδιναβικό σύστημα». Τα αποθέματα

Τα αποθέματα νερού στις σκανδιναβικές χώρες δεν επαρκούν ούτε για εξαγωγές ενέργειας στην υπόλοιπη ήπειρο και στη Βρετανία.

νερού της Σκανδιναβίας βρίσκονται στα χαμηλότερα επίπεδα της τελευταίας δεκαετίας γι' αυτή την εποχή του χρόνου. Τις τελευταίες ημέρες υπήρξαν βροχοπτώσεις, αλλά γενικά η κατάσταση στη νοτιοδυτική Νορβηγία ήταν τόσο κακή ώστε η εταιρεία διανομής ηλεκτρικής ενέργειας Stanett SF προειδοποίησε χθες για τα χαμηλά επίπεδα επάρκειας. Σημειώτεον ότι πρόκειται για την περιοχή με τη μεγαλύτερη χωρητικότητα αποθεμάτων που συνδέεται με τη Γερμανία και τη Δανία, καθώς και με τη Βρετανία μέσω μιας νέας σύνδεσης.

Το επίπεδο πληρότητας ήταν 52,3% στις 20 Σεπτεμβρίου και είναι το χαμηλότερο από το 2006 γι' αυτή την εποχή. Αναπόφευκτα προκαλεί ανησυχία λίγες ημέρες πριν από την κρίσιμη περίοδο, οπότε αρχίζουν να μειώνονται τα αποθέματα προς το τέλος του φθινοπώρου. Μιλώντας στο Bloomberg ο Αντερς Γκάουντσεταντ, αντιπρόεδρος της εταιρείας διαχείρισης

ενέργειας Agder Energi, τόνισε πως «υπό κανονικές συνθήκες αυτή την περίοδο του έτους γεμίζουν οι δεξαμενές, αλλά φέτος τόσο τον Αύγουστο όσο και τον Σεπτέμβριο είχαμε καύσωνα και πολύ λίγη βροχή». Τα αποθέματα νερού δεν επαρκούν για εξαγωγές στην υπόλοιπη ήπειρο και στη Βρετανία, επισημαίνει ο Ζίγκμουντ Σέλαντ, αναλυτής στη συμβουλευτική εταιρεία StormGeo Nena AS. Βρετανία και Ιρλανδία έχουν πληγεί στον μέγιστο βαθμό από την έλλειψη φυσικού αερίου και αναζητούν απεγνωσμένα ενέργεια. Ο Αντρε Γκούσταβσον, αναλυτής στη σουηδική εταιρεία κοινής ωφέλειας Skelleftea Kraft, επισημαίνει ότι «η πεποίθηση πως εμείς είμαστε κάτι σαν την πράσινη μπαταρία της Ευρώπης διαψεύδεται φέτος τον χειμώνα». Ανάμεσα στα σενάρια που έχει εξετάσει η εταιρεία του, το χειρότερο είναι να πληγεί η οικονομική ανάπτυξη από τις διακοπές παραγωγής εξαιτίας του υψηλού κόστους της ενέργειας.

Η Amazon παρουσίασε το περίφημο οικιακό ρομπότ - φύλακας

Η Amazon παρουσίασε τελικά το οικιακό ρομπότ της. Ονομάζεται «Αστρο», μοιάζει με ηλεκτρική σκούπα τελευταίας τεχνολογίας, αλλά κάνει πολύ περισσότερα και φέρει προηγμένους αισθητήρες, κάμερες και ένα είδος περιοκοπού. Και σαφώς κοστίζει και κάτι παραπάνω, αφού η τιμή του φθάνει τα 999 δολάρια και δεν πωλείται μαζικά στην αγορά. Οσοι ενδιαφέρονται θα το δηλώσουν στην Amazon και εκείνη θα τους καλέσει να το παραλάβουν, αποφεύγοντας να κατασκευάσει προϊόντα τα οποία πιθανόν και να μην πουληθούν.

Το περίφημο οικιακό ρομπότ της Amazon περιδιαβάζει και επιθεωρεί το σπίτι όταν λείπουμε, κινείται σε τρεις ρόδες και μπορεί να μας φέρει πράγματα αν το ζητήσουμε, αλλά και να συνομιλήσει μαζί μας στην οθόνη του και να παίξει

Οι κάμερες που έχουν εγκατασταθεί στο «Αστρο» μπορούν να κάνουν τη δουλειά συστημάτων ασφαλείας.

μουσική. Όπως επισημαίνει στο CNBC ο αντιπρόεδρος της Amazon και υπεύθυνος προϊόντων, Τσάρλι Τρίπλερ, «στις συζητήσεις μας στην εταιρεία όλοι σκεπτόμαστε πως σε καμία δεκαριά χρόνια, ή και νωρίτερα, στο σπίτι μας θα έχουμε περισσότερα ρομπότ, οπότε μπορούμε ως εταιρεία να ξεκινήσουμε από τώρα, εκμεταλλευόμενοι όσα ήδη γνωρίζουμε: τα ρομπότ στις αποθήκες μας, την υπηρεσία Prime Video, την ηλεκτρονική βοήθη «Αλέξα» (Alexa), καθώς και τις υπηρεσίες παρακολούθησης στο σπίτι». Το οικιακό ρομπότ «Αστρο» δεν είναι μεγαλύτερο από ένα μικρό σκυλί. Από τις τρεις ρόδες του οι δύο είναι μεγάλες, ώστε να μη σφηνώνει πουθενά και η άλλη πιο μικρή για να περιστρέφεται. Διαθέτει κάμερα που υψώνεται και ως περισκόπιο για να ελέγχει τα δωμάτια

Το οικιακό ρομπότ «Αστρο» διαθέτει κάμερα που υψώνεται και ως περισκόπιο ελέγχει τα δωμάτια όταν απουσιάζουμε. Έχει οθόνη 10 ιντσών, μπορεί να μας ακολουθεί μέσα στον χώρο, να παίξει μουσική ή να προβάλει την αγαπημένη μας σειρά.

όταν απουσιάζουμε. Έχει οθόνη 10 ιντσών, μπορεί να μας ακολουθεί μέσα στον χώρο, να παίξει μουσική ή να προβάλει την αγαπημένη μας σειρά. Αναγνωρίζει πρόσωπα, εάν το επιθυμούμε, οπότε μπορούμε να του ζητήσουμε να μεταφέρει από την κουζίνα δυο αναψυκτικά σε κάποιον στο σαλόνι.

Όπως επισημαίνει το CNBC, το οικιακό ρομπότ μοιάζει σαν μία συσκευή όπου έχουν συνδυαστεί πολλές από τις άλλες της Amazon και έχουν τοποθετηθεί σε ρόδες. Οι κάμερες που έχουν εγκατασταθεί στο «Αστρο» μπορούν να κάνουν τη δουλειά των συστημάτων ασφαλείας, καθώς και να καταρτίσουν τον χάρτη του σπιτιού μας, όταν τις θέσουμε πρώτα φορά σε εφαρμογή. Συν τους άλλους, μπορούμε να απευθυνόμαστε στο οικιακό ρομπότ όπως στις συσκευές Echo και

«Αλέξα», ώστε να μας ενημερώσει για την πρόγνωση του καιρού ή τα αποτελέσματα ενός αγώνα. Μπορεί, επίσης, να υποκαταστήσει το τάμπλετ Amazon ή τον τηλεοπτικό Fire TV της εταιρείας και να δούμε εκεί ταινίες και σειρές. Στη συσκευή μπορεί να προστεθούν αξεσουάρ, όπως η βάση για ένα ποτήρι. Ωστόσο, δεν διαθέτει βραχιόνες ή χέρια, οπότε δεν μπορεί να σπκώσει ή να μαζέψει πράγματα από κάτω. Τέλος, μπορεί να τεθεί σε λειτουργία εξ αποστάσεως μέσω εφαρμογής στο κινητό, οπότε μπορεί να προσέχει κάποιο αγαπημένο πρόσωπο που ζει μόνο του, όπως έναν άνθρωπο τρίτης ηλικίας. Τέλος, θα υπάρχει και πρόσθετο εξάρτημα, το οποίο θα μετρά την πίεση και θα υπενθυμίζει στον άνθρωπο που πρέπει να τη μετρήσει, ότι ήρθε η ώρα να το κάνει.

Γέλεν: Αύξηση του ορίου χρέους, αλλιώς χρεοκοπία

Το Κογκρέσο έχει τρεις εβδομάδες διαρία για να αντιμετωπίσει το όριο χρέους και να αποτρέψει μια οικονομική καταστροφή, προειδοποιούν η υπουργός Οικονομικών τών ΗΠΑ, Τζάνετ Γέλεν, σε επιστολή της προς την εκπρόσωπο της Βουλής των Αντιπροσώπων, Νάνσι Πελόσι.

«Τώρα υπολογίζουμε ότι το υπουργείο Οικονομικών θα εξαντλήσει τα έκτακτα μέτρα του εάν το Κογκρέσο δεν έχει δράσει έως τις 18 Οκτωβρίου για την αύξηση ή την αναστολή του ορίου χρέους», αναφέρει στην επιστολή. «Σε εκείνο το σημείο, υπολο-

Διορία τριών εβδομάδων στο Κογκρέσο για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα.

γίζουμε ότι το υπουργείο Οικονομικών θα έχει απομείνει με πολύ περιορισμένους πόρους, οι οποίοι θα εξαντληθούν γρήγορα».

Εάν το όριο χρέους δεν αυξηθεί ή ανασταλεί, οι ΗΠΑ θα βρεθούν στο πρώτο τους default, με τις συνέπειες για την αμερικανική οικονομία να

είναι σοβαρές, προειδοποίησε η Γέλεν με δήλωσή της προς τους βουλευτές. «Είναι πολύ σημαντικό το Κογκρέσο να αντιμετωπίσει γρήγορα το όριο χρέους. Εάν δεν το κάνει, η Αμερική θα χρεοκοπήσει για πρώτη φορά στην Ιστορία», τόνισε. «Η αξιοπιστία των ΗΠΑ θα τεθεί σε κίνδυνο και είναι πολύ πιθανό η χώρα μας να έρθει αντιμέτωπη με μια οικονομική κρίση και μια ύφεση», επεσήμανε η ίδια, όπως μεταδίδει σχετικό ρεπορτάζ του CNBC. Επειδή οι ΗΠΑ δεν είχαν ποτέ αθετήσει το χρέος τους, οι οικονομολόγοι πρέπει να βασίζονται σε προ-

βλέψεις και εικασίες όταν προσπαθούν να εκτιμήσουν τις οικονομικές συνέπειες που θα φέρει μια παύση πληρωμών. «Θα περίμενε κανείς να δει αύξηση στα επιτόκια αν δεν αυξηθεί το ανώτατο όριο του χρέους», δήλωσε η κ. Γέλεν, εκφράζοντας την πεποίθησή ότι σε αυτή την περίπτωση «θα υπάρξει οικονομική κρίση και συμφορά». Η Πελόσι καλεί τους Ρεπουμπλικανούς να υπερψηφίσουν την αναστολή του ορίου χρέους, μιλώντας για ένα διακομματικό καθήκον. Όπως τη Δευτέρα, οι Ρεπουμπλικανοί της Γερουσίας μιλόκρασαν νομοσχέδιο

το οποίο θα χρηματοδοτούσε την αμερικανική κυβέρνηση και θα ανέστελλε το όριο του δανεισμού. Αυτό που θέλουν οι Ρεπουμπλικανοί είναι οι Δημοκρατικοί να ανεβάσουν ή να αναστείλουν το όριο, περιλαμβανόμενα μια σχετικά πρόσβλεψη στο ύψους 3,5 τρις. δολαρίων νομοσέδιο που προτείνει ο Τζο Μπάιντεν.

Εάν οι βουλευτές δεν εγκρίνουν νέα χρηματοδότηση, τότε το αμερικανικό κράτος θα κλείσει στα τέλη του Σεπτεμβρίου, κάτι που σημαίνει ότι χιλιάδες δημόσιοι υπάλληλοι θα διακόψουν την εργασία τους.

Εάν το όριο χρέους δεν αυξηθεί ή ανασταλεί, οι ΗΠΑ θα βρεθούν στο πρώτο τους default, με τις συνέπειες για την αμερικανική οικονομία να είναι σοβαρές, προειδοποίησε η υπουργός Οικονομικών.

Η Evergrande πουλάει θυγατρική έναντι τιμήματος 5 δισ. δολαρίων

Διεκόπη η διαπραγμάτευση της μετοχής της στο Χρηματιστήριο

Υπό το άκθος των δυσθεώρητων χρεών της, η κινεζική κατασκευαστική εταιρεία Evergrande αποφάσισε να πουλήσει μερίδιο πλειοψηφίας, το οποίο διαθέτει στη δική της εταιρεία διαχείρισης ακινήτων, αντί τιμήματος ύψους 5 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Τα σχετικά ανέφερε σε δημοσίευσμά της η κινεζική εφημερίδα Global Times, επισημαίνοντας ότι πρόκειται πιθανώς για τη μεγαλύτερη πώληση περιουσιακών στοιχείων του προβληματικού κολοσσού, εάν όντως ευδοχωθεί. Η Evergrande, ένας όμιλος που κάποτε πουλούσε τα περισσότερα ακίνητα στη χώρα, σήμερα καλείται να διαχειριστεί μία από τις μεγαλύτερες προσπάθειες αναδιάρθρωσης χρέους στη σύγχρονη ιστορία. Οι οφειλές της κυμαίνονται σχεδόν στα 305 δισεκατομμύρια δολάρια, ενώ η έντονη αβεβαιότητα για την τύχη της ανατα-

Αγοράστρια του 51% της Evergrande Property Services φέρεται να είναι η κατασκευαστική Hopson Development.

ράσει τις διεθνείς κεφαλαιαγορές. Αναφορικά τώρα με την πώληση, δόθηκε εντολή από τον όμιλο της Evergrande να διακοπεί η διαπραγμάτευση των μετοχών της χθες στο Χρηματιστήριο του Χονγκ Κονγκ εν αναμονή της ανακοίνωσης της συμφωνίας. Επίσης, ανάλογη εντολή δόθηκε και από την Evergrande Property Services, η οποία είχε αυτονομηθεί πέρυσι από τον όμιλο.

Κατά το δημοσίευμα της κρατικής Global Times, αγοράστρια του μεριδίου του 51% στην Evergrande Property Services είναι η κατασκευαστική Hopson Development και μάλιστα γι' αυτό επικαλέστηκε άλλα ρεπορτάζ κινεζικών ΜΜΕ. Επιπλέον, η Hopson διευκρίνισε ότι κι εκείνη είχε δώσει εντολή διακοπής

Αναλυτές εκτιμούν ότι αυτή η επιχειρηματική κίνηση ενδεχομένως να σημαίνει πως η Evergrande επιδιώκει να εξεύρει λύση και να ανταποκριθεί στις μεγάλες οικονομικές της υποχρεώσεις.

της διαπραγμάτευσης των μετοχών της λόγω μεγάλης εξαγοράς. Οι αναλυτές από την πλευρά τους βλέπουν ότι η επιχειρηματική κίνηση αυτή ενδεχομένως να σημαίνει ότι η Evergrande επιδιώκει να εξεύρει λύση και να ανταποκριθεί στις οικονομικές της υποχρεώσεις. Επίσης, αυτή επαναφέρει στο προσκήνιο ευρύτερους προβληματισμούς για τους κινδύνους που ελλοχεύουν από μια πιθανή διάλυση του κολοσσού. Μία τέτοια εξέλιξη θα μπορούσε να οδηγήσει σε ρευστοποίηση του σε χαμηλή τιμή με δυσμενείς επιπτώσεις στην οικονομία. «Το να πουλάει μια επιχείρηση περιουσιακά της στοιχεία σημαίνει πως ακόμη αποπειράται να συγκεντρώσει ρευστό για να καλύψει

τις οφειλές της», παρατηρεί ο αναλυτής της OCBC, Εζιέν Χοό. «Δίνεται η εντύπωση πως η εταιρεία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων είναι και το ευκολότερο τμήμα του όλου συστήματος της Evergrande, που μπορεί να διατεθεί».

Τι σημαίνει ως έσοδο αυτή η κίνηση; Θεωρητικά τα 5 δισεκατομμύρια δολάρια θα ήταν αρκετά ώστε να πληρωθούν υπεράκτιοι πιστωτές και το μόνο που θα υπολειπόταν έως την εκπνοή του 2021 θα ήταν και 500 εκατ. δολάρια για τόκους. Μετά εκκρεμεί ομόλογο εκπερασμένο σε δολάρια ύψους 2 δισ. δολαρίων, το οποίο λήγει του χρόνου τον Μάρτιο. Εν τω μεταξύ, θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι δραστηριότητες

της μονάδας διαχείρισης ακινήτων, Evergrande Property Services, η οποία διατείνεται ότι αθροιστικά διαχειρίζεται έκταση 810 εκατομμυρίων τετραγωνικών μέτρων (στοιχεία Ιουνίου), εμφάνισαν κερδοφορία κατά το πρώτο εξάμηνο τρέχοντος. Τέλος, αναφέρεται ότι η νευρική κατάσταση που είχε δημιουργηθεί λόγω των χρεών της Evergrande εξασθένισε ύστερα από δηλώσεις της κεντρικής τράπεζας της Κίνας πως θα προστατεύσει τους ιδιοκτήτες ακινήτων – βέβαια, αυτό δεν καθυστεράει τους επενδυτές, που διαπιστώνουν προβλήματα σε ομολόγους ομίλους της Evergrande.

REUTERS

«Καίει» τη Facebook πρώην διευθύντριά της

Πρώην υπάλληλος της Facebook, η οποία είναι υπεύθυνη για μια σειρά διαρροών, αποκάλυψε την ταυτότητά της. Πρόκειται για την 37χρονη Φράνσις Χόγκεν, η οποία εργαζόταν ως διευθύντρια προϊόντος στην ομάδα κατά της παραπληροφόρησης στον όμιλο και παραχώρησε συνέντευξη στο αμερικανικό ειδησεογραφικό δίκτυο CBS και συγκεκριμένα στην εκπομπή «60 Minutes». Όπως χαρακτηριστικά δήλωσε, «ο όμιλος της Facebook θέτει το κέρδος υπεράνω της ασφάλειας», ενώ η ίδια είχε αρκετές φορές καταγγείλει στην αμερικανική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς το ότι η εταιρεία παραπλανούσε τους επενδυτές. Στόχος είναι να συμβάλει στο να αλλάξει ο κολοσσός της κοινωνικής δικτύωσης και όχι να εξοργιστεί ο κόσμος μαζί του. Από μέρους της η Facebook θεωρεί τις διαρροές παραπλανητικές, διότι αποσιωπούν τη θετική έρευνα που διεξάγει. Ειδικότερα, η Φράνσις Χόγκεν, στο πλαίσιο της τηλεοπτικής της παρουσίας, αποκάλυψε ότι εκείνη είχε διαρρεύσει σειρά εσωτερικών εγγράφων της εταιρείας με αποδέκτρια την αμερικανική εφημερίδα The Wall Street Journal. Οι δε αποκλύψεις της προκάλεσαν μια δεινή κρίση στη Facebook, η οποία διαχειρίζεται και το ομώνυμο δίκτυο, κρίση η οποία είναι η χειρότερη μετά το σκάνδαλο της Cambridge Analytica.

Η κ. Χόγκεν αποχώρησε προ καιρού από τον όμιλο διότι είχε εξοργιστεί με τις πρακτικές του, αλλά πριν φύγει πρόλαβε να αντιγράψει έγγραφα και σημειώσεις. Σύμφωνα με την εκτίμησή της, η Facebook είπε ψέματα στο κοινό υπερβάλλοντας για την πρόοδο που είχε σημειώσει στην αντιμετώπιση της ρητορικής του μίσους, της βίας και της παραπληροφόρησης στην πλατφόρμα του, παρουσιάζοντας «δεκάδες χιλιάδες» σελίδες εγγράφων ως αποδεικτικά στοιχεία. «Υπήρχαν συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ του τι ήταν καλό για το κοινό και τι ήταν καλό για τη Facebook», δήλωσε η Χόγκεν. «Και η Facebook, ξανά και ξανά, επέλεξε να χρησιμοποιεί τον καλύτερο τρόπο για τα δικά της συμφέροντα, όπως το να κερδίζει περισσότερα χρήματα.

Η Φράνσις Χόγκεν, που ανήκει στην κατηγορία των πληροφοροδοτών δημοσίου συμφέροντος, είπε ακόμα ότι η εταιρεία αποφάσισε να διαλύσει πρόωρα την ομάδα για την προστασία της δημοκρατικής διαδικασίας και την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, μετά τις αμερικανικές εκλογές του 2020. Υπενθυμίζεται ότι η Facebook βρέθηκε στο στόχαστρο φέτος για τον ρόλο που διαδραμάτισε στην εισβολή στο Καπιτώλιο στις 6 Ιανουαρίου. Την κατακρίνουν ότι επέτρεψε στους δράστες της

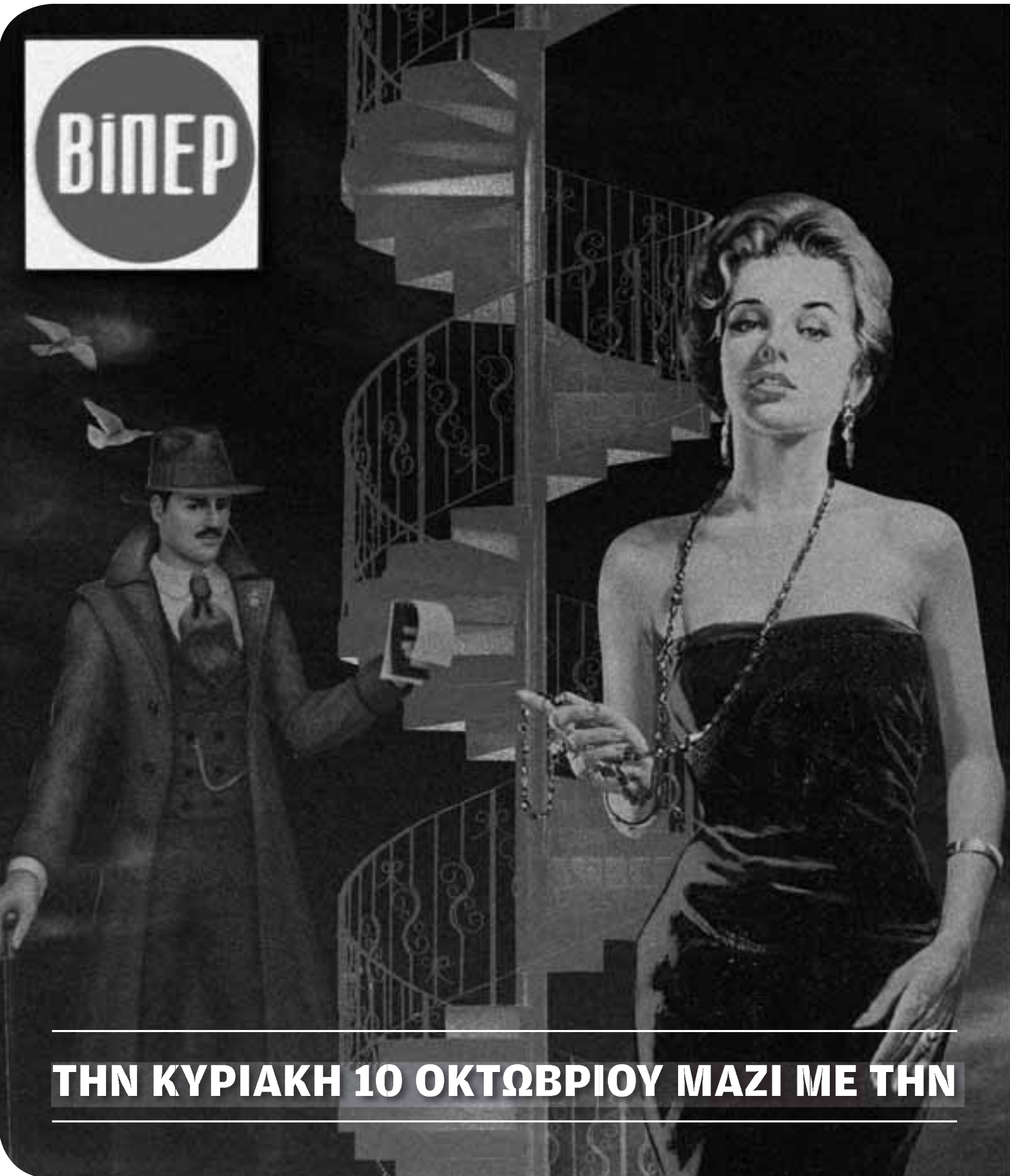
Η Φράνσις Χόγκεν έχει αρκετές φορές καταγγείλει στην αμερικανική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ότι η εταιρεία παραπλανούσε τους επενδυτές.

Εγγραφα αποδεικνύουν ότι ο «όμιλος θέτει το κέρδος υπεράνω της ασφάλειας».

εισβολής να προκαλέσουν ταραχές, να διαδώσουν συνωμοτικό περιεχόμενο και να οργανώσουν την επίθεση στο Καπιτώλιο.

Σύμφωνα με την εκπομπή «60 Minutes, οι δικηγόροι της Χόγκεν τον περασμένο μήνα υπέβαλαν «τουλάχιστον οκτώ καταγγελίες» στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ. Αυτές αντιπαραβάλλουν την εσωτερική έρευνα της εταιρείας με τις δημόσιες δηλώσεις της, συμπεριλαμβανομένου, για παράδειγμα, του ισχυρισμού του διευθύνοντος συμβούλου Μαρκ Ζάκερμπεργκ ότι η Facebook αφαιρεί περιεχόμενο που πραγματικά προξενεί κακό. Επίσης, οι δικηγόροι κατηγορούν την εταιρεία για ανακριβή πληροφόρηση, που επηρέασε τους επενδυτές.

Τέλος, όπως είπε στη συνέντευξη στο CBS η Φράνσις Χόγκεν έμεινε άναυδη με όσα βρήκε για την εταιρεία στα έγγραφα που αντέγραψε. Στα συναφή δημοσιεύματα της WSJ, που βασίζονται εν μέρει στα έγγραφα τα οποία συγκέντρωσε η ίδια, καθώς και σε συνεντεύξεις με νυν και πρώην υπαλλήλους, περιγράφεται πως οι κανόνες της Facebook ευνοούν τις ελίτ, ότι οι αλγόριθμοι της ενισχύουν τη διχόνοια, και πως τα καρτέλ ναρκωτικών και οι διακινητές ανθρώπων χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες της ανοικτά.

ΤΗ ΔΙΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ ΒΙΠΕΡ

Η ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

200 30

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η τέταρτη πλευρά του τριγώνου

ΕΛΛΕΡΥ ΚΟΥΗΝ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτικά και Οικονομικά Εμπειρία

Αισιοδοξία

Η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ παραδόθηκε προ ημερών πως οι υψηλές τιμές της ενέργειας ήρθαν για να μειωθούν, αν και απέδωσε το πρόβλημα εν μέρει στη στρόφι που επικειρεί η Ευρωπαϊκή Ένωση στην πράσινη ενέργεια. Δήλωσε, πάντως, αισιόδοξη και μίλησε για μια παροδική «περίοδο προσαρμογής».

Καθισουχάζουν

Επικειρώντας να καθισουχάσει την Ευρώπη υποσχόμενος έμμεσα αύξηση των ρωσικού φυσικού αερίου στο εγγύς μέλλον, ο διευθύνων σύμβουλος της Gazprom, Αλεξέι Μίλερ, δήλωσε προσφάντως πως «είναι πρωταρχικό καθήκον της να εγγυηθεί ότι το φθινόπωρο και τον χειμώνα που έρχεται θα καλύψει τις ανάγκες τόσο των εγχώριων όσο και των εξωτερικών πελατών της».

Η εντολή

Μετά τις αλληπάλληλες διακοπές στην ηλεκτροδότηση, που ανάγκασαν πολλές κινεζικές βιομηχανίες να αναστείλουν τη λειτουργία τους, ο Κινέζος υπουργός Ενέργειας Χαν Ζενγκ κάλεσε τις κρατικές εταιρείες ενέργειας «να διασφαλίσουν τις απαιτούμενες προμήθειες με κάθε κόστος». Τις προειδοποίησε, επίσης, πως το Πεκίνο «δεν θα ανεχθεί γενική διακοπή ηλεκτρικού ρεύματος».

Οι ανοιχτές πληγές που απειλούν τώρα την παγκόσμια ανάκαμψη

Στο επίκεντρο η ενεργειακή κρίση, οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και οι αυξανόμενες πληθωριστικές πιέσεις

Του **ENDA CURRAN / BLOOMBERG**

Η παγκόσμια οικονομία εισέρχεται στο τελευταίο τέταρτο του 2021 με ένα βαρύ φορτίο προβλημάτων που απειλούν να επιβραδύνουν την ανάκαμψή της από την ύφεση της πανδημίας και να διαψεύσουν τις μάλλον αισιόδοξες εκτιμήσεις των πολιτικών ηγεσιών σε ό,τι αφορά τον πληθωρισμό. Η μετάδοση του στελέχους «Δέλτα» εξακολουθεί να δημιουργεί προβλήματα στα σχολεία και στους χώρους εργασίας. Στις ΗΠΑ, οι πολιτικοί διαπληκτίζονται για το όριο χρέους της χώρας και τις δαπάνες που προβλέπει ο προϋπολογισμός. Η Κίνα πλήττεται από ενεργειακή κρίση και συνεχίζει την εκστρατεία της κατά των επιχειρηματικών κολλοσσών, ενώ οι αγορές καιροφυλακτούν καθώς ο κινεζικός όμιλος Evergrande αγωνίζεται να επιβιώσει. Το κόστος των καυσίμων και των τροφίμων βρίσκεται στα ύψη σε όλο

Αναλυτής της HSBC Holdings προεξοφλεί: Η πλήρης ανάκαμψη θα υπολογιστεί σε χρόνια, όχι σε τρίμηνα.

τον κόσμο, ενώ ο συνωστισμός στα λιμάνια και οι ρωγμές στις εφοδιαστικές αλυσίδες ενισχύουν τις πληθωριστικές πιέσεις. Και οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού εξακολουθούν να αποτελούν μείζον πρόβλημα για πολλούς εργοδότες. Μολονότι φαίνεται πως τίποτε απ' όλα αυτά δεν έχει πλήξει την ανάκαμψη της οικονομίας, ο συνδυασμός αυτών των ετερόκλητων, αλλά αρνητικών παραγόντων εμπνέει ανησυχία πως μπορεί να επιβραδυνθεί ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας και να επιταχυνθεί περαιτέρω ο πληθωρισμός, περιπλέκοντας το έργο των κεντρικών τραπεζών που σχεδιάζουν να αρχίσουν να ανακαλούν σταδιακά τα έκτακτα μέτρα στήριξης, αλλά θέλουν να το κάνουν χωρίς να προκαλέσουν αναταραχή στις αγορές. «Οι προσδοκίες για μια εσπνευσμένη έξοδο από την πανδημία ήταν, έτσι κι αλλιώς, εξωπραγματικές», τονίζει ο Φρέντρικ Νόιμαν, υπεύθυνος ερευνών για τις ασιατικές οικονομίες στην HSBC Holdings στο Χονγκ Κονγκ. Ο ίδιος προεξοφλεί πως

«η πλήρης ανάκαμψη θα υπολογιστεί σε χρόνια, όχι σε τρίμηνα». Και ιδού οι μεγαλύτεροι κίνδυνοι σήμερα: Η ενεργειακή κρίση της Κίνας που έχει εξωθήσει τις βιομηχανίες της να μειώσουν την παραγωγή τους και τους οικονομολόγους να υποβαθμίσουν τις προβλέψεις τους για την ανάπτυξη της. Οικονομολόγοι του Bloomberg προβλέπουν πως η ανεπάρκεια ενέργειας θα καταφέρει πλήγμα στην ανάπτυξη της και θα είναι το μεγαλύτερο μετά το πρώτο lockdown. Το υψηλό κόστος της ενέργειας και των τροφίμων που οφείλεται στα ενεργειακά προβλήματα της Κίνας, καθώς αυτά ευθύνονται για την πολύ δύσκολη οδοιά από το καλαμπόκι και τη σόγια μέχρι το βαμβάκι. Το περασμένο έτος οι εισαγωγές αγροτικών προϊόντων στην Κίνα έφτασαν σε επίπεδα-ρεκόρ εξαιτίας των ελλείψεων στην εγχώρια αγορά, που οδήγησαν στα ύψη τις τιμές και το κόστος των τροφίμων παγκοσμίως. Ο δείκτης των Ηνωμένων Εθνών για τις τιμές των τροφίμων σημείωσε άλμα 33% τους τελευταίους 12 μήνες. Παράλληλα φθάνουν στα ύψη οι τιμές του φυσικού αερίου, του λιθάνθρακα, του κάρβουνου και της ηλεκτρικής ενέργειας. Η τιμή του πετρελαίου πέρασε τα 80 δολάρια το βαρέλι για πρώτη φορά έπειτα από τρία χρόνια και το φυσικό αέριο είναι πιο ακριβό από ποτέ και οδηγεί τον δείκτη τιμών εμπορευμάτων του Bloomberg στα υψηλότερα επίπεδα του τελευταίου έτους. Η ανεπάρκεια προσφοράς που οφείλεται στον συνωστισμό σε κόμβους του διεθνούς εμπορίου από τα λιμάνια της Σαγκάης και το Λος Άντζελες μέχρι τις σιδηροδρομικές συνδέσεις στο Σικάγο και τις αποθήκες στη Βρετανία. Οι εταιρείες λιανικών πωλήσεων παραγγέλνουν τα πάντα για να διασφαλίσουν ότι θα έχουν γεμάτα τα ράφια τους κυρίως για την περίοδο πριν από τις γιορτές των Χριστουγέννων. Και βέβαια αντιμετωπίζουν τεράστιες δυσκολίες στην ανεύρεση ορισμένων εξαρτημάτων μεγάλης σημασίας, όπως, για παράδειγμα, ημιαγωγούς, χημικά και υαλί. Και στο μεταξύ ο Ζερόμ Πάουελ, διοικητής της Federal Reserve, και η Κριστίν Λαγκάρντ, επικεφαλής της ΕΚΤ, εκφράζουν αισιοδοξία και χαρακτηρίζουν τον πληθωρισμό «παροδικό». Οι οικονομολόγοι, όμως, τους ρωτούν να διευκρινίσουν πότε ακριβώς γίνεται μόνιμη μια μεταβατική προσωρινή κατάσταση.

Στα ύψη βρίσκονται οι τιμές του φυσικού αερίου, του λιθάνθρακα, του κάρβουνου και της ηλεκτρικής ενέργειας. Η τιμή του πετρελαίου πέρασε τα 80 δολάρια το βαρέλι και το φυσικό αέριο είναι πιο ακριβό από ποτέ και οδηγεί τον δείκτη τιμών εμπορευμάτων του Bloomberg στα υψηλότερα επίπεδα του τελευταίου έτους.

Εντείνονται οι ελλείψεις, στα ύψη το φυσικό αέριο

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Ιστορικά η έννοια της ενεργειακής κρίσης είναι συνυφασμένη με τις γεωπολιτικές εντάσεις στις πετρελαιοπαραγωγούς χώρες της Μέσης Ανατολής. Η τρέχουσα συγκυρία, με το φυσικό αέριο να εκτοξεύεται στα ύψη, φτάνοντας στην Ευρώπη τα 100 ευρώ η μεγαβατώρα και συμπαράσιτοντας τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας, με το πετρέλαιο στα 80 δολάρια το βαρέλι και τις προβλέψεις της Goldman Sachs να μιλούν για εκτίναξη του στα 90 ή στα 100 δολάρια μέχρι το τέλος του έτους, και με τα εργοστάσια της Κίνας να σταματούν τη λειτουργία τους λόγω διακοπών στην ηλεκτροδότηση, είναι κυριο-

λεκτικά πρωτοφανής. Πρόκειται, βέβαια, για τη συνισταμένη ετερόκλητων παραγόντων, που σε μεγάλο βαθμό έχουν την αφετηρία τους στην πανδημία. Ιδιαίτερο χρώμα δίνει στη συγκυρία το «κρακ» των βρετανικών πρατηρίων βενζίνης, που οφείλεται ωστόσο σε διαφορετικά αίτια και κατά κύριο λόγο είναι απόρροια του Brexit. Καθοριστικός παράγοντας είναι πρωτίστως η μείωση στην προσφορά ενέργειας σε παγκόσμιο επίπεδο, κυρίως στην προσφορά φυσικού αερίου. Συμπίπτει όμως με μια περίοδο που η ζήτηση έχει εκταχθεί στη στρατόσφαιρα, καθώς οι οικονομίες ανακάμπτουν από την ύφεση της πανδημίας και οι βιομηχανίες αγωνίζονται να αντα-

ποκριθούν στις πυρετώδεις παραγγελίες. Με την Ευρώπη εξαρτημένη για την κάλυψη των ενεργειακών της αναγκών κατά περίπου 40% από τις εισαγωγές ρωσικού φυσικού αερίου, η Μόσχα έχει εδώ και μήνες περιορίσει τις ροές προς αυτήν. Στόχος της, να διασφαλίσει την τροφοδοσία του επίμαχου αγωγού φυσικού αερίου Nord Stream 2 που βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης και σύντομα θα αρχίσει να διοχετεύει φυσικό αέριο στη Γερμανία, παρά τη δικογνώμια που προκάλεσε στη Γηραιά Ηπειρο και τη διπλωματική ένταση ανάμεσα στην Ουάσινγκτον και στις Βρυξέλλες. Σε ό,τι αφορά τις άλλες πηγές ενέργειας για τη Γηραιά Ηπειρο, έχουν δεχθεί πλήγμα από περιβαλ-

λοντικούς παράγοντες σχετικούς με την κλιματική αλλαγή. Η μείωση των εισροών υδάτων έχει οδηγήσει σε μείωση της παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας στη Νορβηγία, ενώ παράλληλα κλείνουν οι πυρηνικοί αντιδραστήρες ανά την Ευρώπη. Κλιματικοί παράγοντες έπληξαν, όμως, την παραγωγή και στην αμερικανική ήπειρο, τόσο στις ΗΠΑ όσο και στη Λατινική Αμερική. Ο τυφώνας «Ιντα» οδήγησε σε μείωση της παραγωγής στον Κόλπο του Μεξικού, ενώ στη Νότια Αμερική και ειδικότερα στη Βραζιλία η ξηρασία περιορίσε σημαντικά την παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας. Και βέβαια είχε προηγηθεί στη διάρκεια της πανδημίας η κατάρρευση της βιομη-

χανίας οξιστολιθικών υδρογονανθράκων των ΗΠΑ. Σε ό,τι αφορά την Κίνα, πολιτικές φύσεως αίτια την εξώθησαν να διακόψει πέρυσι τις εισαγωγές λιθάνθρακα από την Αυστραλία, τη στιγμή που αυξανόταν η ζήτηση. Μεσολάβησε η εκτίναξη της τιμής του θερμικού άνθρακα πάνω από 40% στα τέλη του περασμένου έτους και η ξηρασία στην περιφέρεια της Γιουνάν, που οδήγησε σε μείωση της παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας. Και όλα αυτά, όταν οι βιομηχανίες της κυριολεκτικά δούλευαν νυχθημερόν για να ανταποκριθούν στον βομβαρδισμό παραγγελιών από τις δυτικές οικονομίες που ανέκαμπταν και καταλαμβάνονταν από καταναλωτική βουλιμία.

Κλιμακώνεται ο ανταγωνισμός Ασίας-Ευρώπης για προμήθεια ενέργειας

Ιδιάζουσα διάσταση αυτής της ενεργειακής κρίσης, ενδεχομένως εξαιρετικά επικίνδυνη για την Ευρώπη, είναι ένας ενεργειακός ανταγωνισμός που αναπτύσσεται ανάμεσα στη Γηραιά Ηπειρο και την Ασία και τείνει να κλιμακωθεί. Δεδομένου ότι η προσφορά παραμένει περιορισμένη, οι οικονομίες των δύο ηπείρων διαγκωνίζονται για να διασφαλίσουν τις αναγκαίες προμήθειες σε ενέργεια και ο μεταξύ τους ανταγωνισμός αναμένεται να γίνει ολοένα και πιο επιθετικός. Εχοντας πλέον μειωμένη πρόσβαση στο ρωσικό φυσικό αέριο, η εναλλακτική που έχει η Γηραιά Ηπειρος είναι να προμηθευτείται υγροποιημένο φυσικό αέριο

(LNG) από την παγκόσμια αγορά, προκειμένου να εξασφαλίσει τη θέρμανση των κατοικιών, τον φωτισμό τους και γενικότερα την ηλεκτροδότηση των νοικοκυριών τον χειμώνα που έρχεται. Από τους μήνες του καλοκαιριού έχει όμως καταστεί σαφές ότι οι ασιατικές οικονομίες, προεξάρχουσας της Κίνας, αλλά και των άλλων μεγάλων ασιατικών οικονομιών, όπως η Ιαπωνία και η Νότια Κορέα, είναι πρόθυμες να καταβάλουν υψηλότερο τίμημα για να δελεάσουν όσες εταιρείες έχουν αποθηκεύσει φυσικό αέριο σε δεξαμενές. Αναπόφευκτα και οι τιμές του LNG έχουν επίσης πάρει την ανιούσα, καθώς βρίσκονται ήδη στα 34,47 δολάρια ανά ε-

Το Πεκίνο είναι διατεθειμένο να καταβάλει πολύ υψηλότερο τίμημα για να κρατήσει σε λειτουργία τα εργοστάσια.

κατ. βρετανικών θερμικών μονάδων. Οι οικονομίες της Ασίας είναι, ωστόσο, διατεθειμένες να καταβάλουν το υψηλότερο τίμημα για να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες προμήθειες. Μιλώντας στους Financial Times, ο Λορέν Ρουζέκας, στέλεχος της συμβουλευτικής HIS Markit, επισήμανε πως «προ-

κύπτει ότι η ζήτηση για φυσικό αέριο δεν επηρεάζεται τόσο από τις υπερβολικά υψηλές τιμές». Την ίδια στιγμή, παράγοντες της αγοράς κρούουν επανειλημμένως τον κώδωνα του κινδύνου στην Ευρώπη, καλώντας την να προετοιμαστεί για μεγάλη ενεργειακή αστάθεια μέσα στον χειμώνα και για προβλήματα, η σοβαρότητα των οποίων θα εξαρτηθεί από το πόσο βαρύς θα είναι. Κι ενώ η Ευρώπη αναζητάει διεξόδους στην κλιμακούμενη ενεργειακή κρίση, η Κίνα αναμένεται να αναδειχθεί σε εξαιρετικά επικίνδυνο ανταγωνιστή της στην αναζήτηση ενεργειακών πόρων από την παγκόσμια αγορά. Εχοντας γνωρίσει πρω-

τοφάνεις διακοπές στην ηλεκτροδότηση, που οδήγησαν σε μείωση της παραγωγής των κινεζικών βιομηχανιών, το Πεκίνο μπαίνει αποφασιστικά στη μάχη για τη διασφάλιση ενέργειας. Και είναι σαφές ότι η πλέον ενεργοβόρα οικονομία του πλανήτη είναι διατεθειμένη να καταβάλει πολύ υψηλότερο τίμημα για να κρατήσει σε λειτουργία τα εργοστάσιά της και τη βιομηχανική της παραγωγή στα ύψη. Μέσα στην εβδομάδα το Πεκίνο έδωσε εντολή στις κρατικές εταιρείες ενέργειας να διασφαλίσουν με κάθε κόστος την αναγκαία παροχή ενέργειας στις βιομηχανίες της χώρας. Διά στόματος του αντιπροέδρου της κυβέρνησης και υπουργού

Ενέργειας, προειδοποίησε μάλιστα πως δεν πρόκειται να ανεχθεί γενικές διακοπές ρεύματος ούτε τη διακοπή στην ηλεκτροδότηση που έπληξε την παραγωγή τις τελευταίες ημέρες. Το τηλεγράφημα του Πεκίνου καθιστά σαφή την πρόθεσή του να καταβάλει όποιο τίμημα κι αν χρειαστεί και θα διασφαλίσει ενεργειακή κάλυψη που θα αφαιρεθεί από άλλες γεωγραφικές ζώνες. Είναι έτσι ορατή η προοπτική να γίνει η Ευρώπη παράπλευρη απώλεια της ενεργειακής πολιτικής της Κίνας που δεν είναι διατεθειμένη να δεχθεί την όποια επιβράδυνση της ανάκαμψής της θα μπορούσε να της προκαλέσει η ενεργειακή κρίση.

PwC Κύπρου

Annual Review

Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα μας.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του ALASTAIR MARSH / BLOOMBERG

Συμμαχία 220 επενδυτικών ιδρυμάτων για το κλίμα

Μια κοινοπραξία χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, η οποία έχει υπό την εποπτεία της κεφάλαια 29,3 τρις. δολαρίων αθροιστικά, απευθύνει έκκληση προς ορισμένους από τους περισσότερο ρυπογόνους ομίλους του κόσμου να κινητοποιηθούν άμεσα και να θέσουν κατεπει-

Οι 220 όμιλοι υπολογίζεται ότι εκπέμπουν ρύπους 11,9 γιγατόνων.

Κάνουν έκκληση σε 1.600 ομίλους να δεσμευθούν στη μείωση των ρύπων.

γόντως στόχους περικοπής των εκπομπών ρύπων, ακολουθώντας επιστημονικά τεκμήρια. Οι στόχοι αυτοί θα πρέπει να συμβαδίζουν με τον στόχο της Συμφωνίας του Παρισιού για το Κλίμα, ώστε να μην υπερβεί η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη τον 1,5 βαθμό Κελσίου. Πρόκειται για μια συμμαχία 220 ιδρυμάτων, όπως Allianz, Credit Agricole και Legal & General Investment Management και πολλά άλλα, τα οποία απευθύνθηκαν εγγράφως σε 1.600 ομίλους στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Στόχοι βάσει επιστημονικών στοιχείων». Ουσιαστικά, η πρωτοβουλία αυτή είναι ένα ευρέως αποδεκτό πρόγραμμα για την ενδεδειχτή εξέταση των σχεδίων των επιχειρήσεων, που αφορούν τη μείωση των ρύπων και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα –τράπεζες, χρηματοπιστωτικοί και επενδυτικοί οίκοι και ασφαλιστικές– ζητούν από κολλοσούς τύπου Hyundai Motor, Duke Energy και Samsung Electronics να εναρμονίσουν τους στόχους της με το όριο του 1,5 βαθμού Κελσίου. Οι διεθνούς βεληνεκούς επενδυτές υφίστανται διαρκώς διογκούμενες πιέσεις για να κάνουν χρήση των απειράριθμων πόρων τους και να υποχρεώσουν τις επιχειρήσεις να ελαττώσουν τις εκπομπές ρύ-

πων. Εν τω μεταξύ, ενόψει της παγκόσμιας Διάσκεψης για το Κλίμα του ΟΗΕ, η οποία εκκινεί στα τέλη Οκτωβρίου στη Σκωτία, τα βλήματα θα είναι στραμμένα σε αυτούς και όλοι θα αναμένουν να αναλάβουν δράση. Θα πρέπει, βέβαια, να ανέβουν μια απότομη πηλαγιά. Η πρωτοβουλία των «Στόχων βάσει επιστημονικών στοιχείων» είχε ανακοινώσει προ ημερών ότι στη συντριπτική τους πλειονότητα οι επιχειρήσεις στις ισχυρές οικονομίες του πλανήτη δεν έχουν κατορθώσει να δεσμευθούν για περιβαλλοντική πρόοδο με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι μετρήσιμη. Μόνον ένα πέμπτο των άνω των 4.200 επιχειρήσεων, που έχουν έδρα στις χώρες-μέλη της Ομάδας των Είκοσι, έχουν δεσμευθεί να αναφέρουν την πρόδοό τους βάσει επιστημονικά μετρήσιμων στόχων.

«Χρειάζεται πιο πολλές εταιρείες να δεσμευθούν, αλλά και όσες ήδη το έχουν πράξει θα πρέπει να δείξουν πως οι περικοπές που έχουν επιτύχει είναι δυναμικές», τόνισε η Ια Κόζιτς, αναλύτρια βιώσιμων επενδύσεων και διαχειρίστρια χαρτοφυλακίου στη Fidelity International. «Το αίτημα προς τους επενδυτές και τους συναφείς ομίλους είναι απλό και ξεκάθαρο, κι όσο περισσότερο διαπιστώνουμε πως οι εταιρείες εισάγουν τέτοιους στόχους, τόσο πιθανότερο είναι να ενταχθούν σε ένα χαρτοφυλάκιο μηδενικού ανθρακικού αποτυπώματος».

Οι όμιλοι οι οποίοι μπήκαν στο στόχαστρο της κοινοπραξίας των 220 επενδυτών έχουν κεφαλαιοποίηση άνω των 41 τρις. δολαρίων και αντιστοιχούν σε 11,9 γιγατόνους απευθείας εκπομπών ρύπων. Η ποσότητα αυτή ισοδυναμεί με τους ρύπους αερίων του θερμοκηπίου, που εκπέμπουν αθροιστικά σε ένα χρόνο ολόκληρη η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι Ηνωμένες Πολιτείες μαζί. Το μη κερδοσκοπικό περιβαλλοντικό ίδρυμα CDP, ένα από τα τέσσερα που βρίσκονται πίσω από την πρωτοβουλία «Στόχοι βάσει επιστημονικών στοιχείων», έχει συντονίσει την εκστρατεία. «Οι διεθνείς επενδυτές θέλουν τα τεράστια κεφάλαια, που διαχειρίζονται, να συνδέονται με εταιρείες που θα μηδενίσουν τους ρύπους τους ή θα συνυπολογίσουν τον στόχο του 1,5 βαθμού Κελσίου, και αυτή τη στιγμή μόνο σε 10 σε όλο τον κόσμο μπορούν να στραφούν με τα κριτήρια αυτά», παρατηρεί, τέλος, ο Λοράν Μπαμπικιάν, διευθυντής διεθνών κεφαλαιαγορών του CDP.

Κύμα ανόδου στα κρατικά ομόλογα σε Ευρώπη και ΗΠΑ

Μαζικές πωλήσεις επενδυτών μετά τις ανακοινώσεις Fed και Τράπεζας της Αγγλίας

Ο Σεπτέμβριος απεδείχθη ο χειρότερος μήνας για τις αγορές ομολόγων στις δύο πλευρές του Ατλαντικού, καθώς η ανησυχία για τις επόμενες κινήσεις των κεντρικών τραπεζών Βρετανίας και ΗΠΑ εξώθει τους επενδυτές σε μαζικές πωλήσεις και τις αποδόσεις των κρατικών ομολόγων σε άνοδο. Η στροφή της αγοράς οφείλεται στις ανακοινώσεις στις οποίες προέβλεπαν μετά τις τελευταίες συνεδριάσεις τους η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ και η Τράπεζα της Αγγλίας, καθιστώντας και οι δύο σαφές ότι προτίθενται να αντιμετωπίσουν τις αυξανόμενες πληθωριστικές πιέσεις προχωρώντας σε αύξηση του κόστους του βραχυπρόθεσμου δανεισμού. Η αμερικανική Federal Reserve κατέστησε επίσης εξίσου σαφές ότι θα αρχίσει να μειώνει σταδιακά τις αγορές ομολόγων στο εγγύς μέλλον.

Κι ενώ αρχικά οι αγορές ομολόγων αντέδρασαν ήπια στην ανακοίνωση της Fed, πολύ ισχυρότερος ήταν ο αντίκτυπος από τις εξαγγελίες

Τις τελευταίες δύο ημέρες οι αποδόσεις των δεκαετών του αμερικανικού δημοσίου βρίσκονται γύρω στο 1,55%, που είναι το υψηλότερο επίπεδο από τον Ιούνιο.

της Τράπεζας της Αγγλίας, που προέδεσε την αγορά ότι θα αυξήσει τα επιτόκια της πριν από το τέλος του έτους. Ακολουθώντας, έτσι, άμεσα κύμα πωλήσεων ομολόγων, που εξαπλώθηκε σε όλες τις αγορές και συνεχίστηκε στη διάρκεια της εβδομάδας. Σχολιάζοντας σχετικά η Σάντρα Χόλντογουορθ, στέλεχος της Aegon Asset Management, τονίζει πως «εδώ και πολύ καιρό θεωρούσαμε βέβαιο ότι η Τράπεζα της Αγγλίας θα αυξήσει τα επιτόκια πριν από τη Fed». Προσθέτει, όμως, ότι και πάλι η ανακοίνωση ότι τα επιτόκια της στερλίνας μπορεί να αυξηθούν πριν από το τέλος του έτους ήταν «μεγάλη έκπληξη». Ο διοικητής της Τράπεζας της Αγγλίας δεν έκανε την παραμικρή προσπάθεια να μετριάσει την προσδοκία της αγοράς για μια αύξηση τον Φεβρουάριο, με αποτέλεσμα να ακολουθήσουν οι μαζικές πωλήσεις.

Όπως, άλλωστε, επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, οι ανακοινώσεις των δύο μεγάλων κεντρικών τραπεζών έχουν συμπίσει με την περαιτέρω εκτόξευση των τιμών της ενέργειας στην Ευρώπη και ιδιαίτεώς στη Βρετανία.

Η Τράπεζα της Αγγλίας προέδεσε την αγορά ότι θα αυξήσει τα επιτόκια της πριν από το τέλος του έτους.

Οι υψηλές τιμές της ενέργειας έχουν ήδη εδραιώσει την πεποίθηση των διαχειριστών κεφαλαίων πως ο αυξημένος πληθωρισμός ήρθε για να μείνει πολύ περισσότερο από όσο είχαν αρχικά εκτιμήσεις οι κεντρικοί τραπεζίτες.

Μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα ο Ντίκι Χοτζ, διαχειριστής ομολόγων στη Nomura Asset Management, υπογραμμίζει πως οι κεντρικές τράπεζες έχουν καταβάλει κάθε προσπάθεια για να πείσουν πως η άνοδος του πληθωρισμού είναι προσωρινή, αλλά «δεδομένων των περιστάσεων, μάλλον αρνούνται

την πραγματικότητα, καθώς δεν υπάρχει ούτε ένα πράγμα που είναι σήμερα φθηνότερο σε σύγκριση με πριν από την πανδημία». Όπως, εξάλλου, τονίζει ο Κέλι Μπέρο, στέλεχος της επενδυτικής JPMorgan Asset Management, «όταν παγώνουν μεταβολές στις αποδόσεις των ομολόγων του αμερικανικού δημοσίου, συνήθως αντανακλούν εξελίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο». Ο ίδιος διευκρινίζει πως δεν είναι απλή σύμπτωση το ότι συνέπεσαν οι ανακοινώσεις της Fed με ανάλογες της Τράπεζας της Αγγλίας.

Ετσι, τις τελευταίες δύο ημέρες

οι αποδόσεις των δεκαετών ομολόγων του αμερικανικού δημοσίου βρίσκονται γύρω στο 1,55%, που είναι το υψηλότερο επίπεδο από τον Ιούνιο. Σαφώς πιο επιθετική ήλπο, όμως, η άνοδος των αποδόσεων των δεκαετών της Βρετανίας, των λεγόμενων gilts, καθώς υπερέβη το 1% για πρώτη φορά από τον Μάρτιο του περασμένου έτους, ενώ είναι υπερδιπλάσια από τα επίπεδα του Αυγούστου.

Το γενικότερο κλίμα ανησυχίας έχει συμπαράσσει τα ομόλογα της Ευρωζώνης μολοντί η ΕΚΤ έχει καταστήσει σαφές ότι είναι ακόμη

μακριά η αύξηση του κόστους δανεισμού και τέλος των αγορών ομολόγων. Υποχώρησαν, έτσι, τα bunds, τα δεκαετή ομόλογα του γερμανικού Δημοσίου, που αποτελούν και αξία αναφοράς στην Ευρωζώνη, με τις αποδόσεις τους να έχουν φτάσει στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων τριών μηνών, αν και παραμένουν επίμονα σε αρνητικό πρόσημο. Ετσι, ο παγκόσμιος δείκτης τιμών κρατικών και εταιρικών ομολόγων της Barclays σημείωσε τον Σεπτέμβριο συνολική υποχώρηση γύρω στο 1,6%, που ήταν η μεγαλύτερη από τον Μάρτιο.

Οι startups ενισχύουν σημαντικά την απασχόληση

Ιδιαίτερα σημαντικός αποδεικνύεται ο ρόλος τον οποίο διαδραματίζουν σήμερα στον οικονομικό μηχανισμό οι νεοφυείς επιχειρήσεις και ειδικότερα εκείνες οι οποίες έχουν δραστηριότητα στον κλάδο της υψηλής τεχνολογίας, ο οποίος αποτιμάται στα 35 τρις. δολάρια.

Υπό τις συνθήκες αυτές, οι νεοφυείς λειτουργούν ως μία σταθερή πηγή δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, οι οποίες χαρακτηρίζονται από υψηλή παραγωγικότητα. Σύμφωνα, μάλιστα, με τα τελευταία στοιχεία του ιστότοπου dealroom.co, που παρέχει δεδομένα για νεοφυείς εταιρείες και τεχνολογικά οικοσυστήματα, οι εν λόγω μονάδες δείχνουν ρυθμό ανάπτυξης τρεις φορές πιο γρήγορο από τις παραδοσιακές επιχειρήσεις. Και ακόμα πιο σημαντικό είναι το εξής: το ότι οι νεοφυείς είναι εκείνες οι οποίες συμβάλλουν στην κατά 10% αύξηση των θέσεων εργασίας σε παγκόσμια κλίμακα, βάσει των στοιχείων από το 2017 έως σήμερα. Εππλήξον, συνολικά μιλώντας, είναι ο κορυφαίος στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, ενώ ακολουθεί ο τομέας της τεχνολογίας πληροφοριών. Αυτός έχει

συνεισφέρει στην αύξηση των θέσεων εργασίας κατά 3% την περίοδο από το 2017 μέχρι σήμερα. Οι τομείς της υγείας, των κατασκευών, της δημόσιας διοίκησης και της αγοράς ακινήτων συμβάλλουν στην απασχόληση με το να την αυξάνουν κατά 2% έκαστος το προαναφερθέν διά-

Εχουν υψηλή παραγωγικότητα και δημιουργούν τις περισσότερες νέες θέσεις εργασίας.

στημα. Στον κατάλογο του ιστότοπου dealroom.co, στον οποίο συγκαταλέγονται οι κλάδοι με τη μεγαλύτερη συμβολή στην τόνωση της αγοράς εργασίας την τελευταία τετραετία, έπεται η ενέργεια, η οποία αυξάνει 1% τις θέσεις εργασίας. Στην ίδια κατάταξη βρίσκεται τον κλάδο της μεταποίησης, του πολιτισμού, της εκπαίδευσης και του λιανεμπορίου. Αναφορικά τώρα με τη δυναμική των νεοφυών επιχειρήσεων να γεννούν πολυά-

Σύμφωνα με στοιχεία του ιστότοπου dealroom.co, οι νεοφυείς επιχειρήσεις συμβάλλουν στην κατά 10% αύξηση των θέσεων εργασίας σε παγκόσμια κλίμακα, βάσει των στοιχείων από το 2017 έως σήμερα.

ριθμες και υψηλής παραγωγικότητας θέσεις εργασίας, αυτή ενδυναμώνεται και από τα κεφάλαια, τα οποία κατορθώνουν να προσελκύσουν. Σύμφωνα με τα υφιστάμενα δεδομένα, οι εν λόγω μονάδες μπορούν να δημιουργούν θέσεις εργασίας που τρεις φορές γρηγορότερα, όταν λαμβάνουν χρηματοδότηση από τα λεγόμενα καινοτομικά επενδυτικά κεφάλαια. Πέραν τούτου, σημαντικός είναι και ο ρόλος, τον οποίον διαδραματίζουν οι νεοφυείς

επιχειρήσεις σε διεθνή κλίμακα, διότι συνεισφέρουν και αυτές στην ανάπτυξη της οικονομίας.

Ερευνα της εταιρείας δεδομένων dealroom.co σε συνεργασία με το Διεθνές Συμβούλιο Οικονομικής Ανάπτυξης αποτυπώνει το εξής: οι εταιρείες που μας απασχολούν, αναπτύσσονται τρεις φορές ταχύτερα από την παγκόσμια οικονομία συνολικά.

Από τα ίδια στοιχεία προκύπτει, μά-

λιστα, ότι νεότερες γενιές των νεοφυών εταιρειών κατορθώνουν και δημιουργούν αξία για τους μετόχους και επενδυτές τόσο όσο και οι παλαιότερες. Στη σχετική έρευνα αναφέρεται ότι «γίνεται όλο και πιο σαφές πως οι αναπτυσσόμενες νεοφυείς εταιρείες αποτελούν την ατμομηχανή της οικονομικής ανάπτυξης και της ταχύτερα από την παγκόσμια οικονομία αγοράς σε όλο τον κόσμο».

Και όπως υπογραμμίζουν, εν κατα-

κλείδι, αναλυτές του τομέα των νεοφυών: «Το γεγονός ότι σήμερα μπορεί να δημιουργηθεί μια εταιρεία από οπουδήποτε στον κόσμο, καθιστά την τοπική υποστήριξη ακόμη πιο σημαντική για την προώθηση μεμονωμένων οικοσυστημάτων, στα οποία ανήκουν νεοφυείς μονάδες. Κάθε τέτοιο οικοσύστημα είναι διαφορετικό και έτσι πρέπει να διαφοροποιείται και η υποστήριξη του από υποδομές και χρηματοδότηση».

Μάχη στην Ιταλία για την τύχη της ιστορικής Monte dei Paschi

Στην τελική ευθεία οι συζητήσεις ανάμεσα σε υπουργείο Οικονομικών και UniCredit

Το τελευταίο κεφάλαιο της ιστορίας της φαίνεται να εγκαινιάζει πλέον η παλαιότερη τράπεζα του κόσμου, η εμβληματική ιταλική Monte dei Paschi di Siena, η οποία για 500 χρόνια λογιζόταν πυλώνας ευημερίας της Σιένας και ευρύτερα της Τοσκάνης, αλλά μέσα στην τελευταία δεκαετία φάνηκε να γίνεται συνώνυμη της δυσλειτουργίας και των προβλημάτων. Εδώ και κάποιον καιρό διενεργούνται συζητήσεις ανάμεσα στο υπουργείο Οικονομικών της Ιταλίας και στη διοίκηση της UniCredit, η οποία σχεδιάζει να αποκτήσει τα βιώσιμα περιουσιακά στοιχεία της Monte dei Paschi – και όλα αυτά λαμβάνουν χώρα κεκλεισμένων των θυρών. Το ιστορικό ίδρυμα συστάθηκε το 1472 από επιβιώσαντες του «μαύρου θανάτου», της πανούκλας δηλαδή, αλλά σήμερα βρίσκεται αντιμέτωπο με το φάσμα της εξαφάνισής του ως απόρροια εσφαλμένων χορηγήσεων, υπερφιαλών και μεγαλόδοξων σχεδίων επέκτασης αλλά και εγκληματικής συμπεριφοράς επί σειράν ετών, που πρώτο το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg αποκάλυψε το 2013.

Ωστόσο, τα πράγματα δεν είναι απλά, δεδομένου ότι το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, περί ου ο λόγος, είναι άρρηκτα δεμένο με την οικονομική, πολιτιστική και κοινωνική ζωή της Τοσκάνης. Πρόκειται γι' αυτό που οι Σιενέζοι αποκαλούν «μια αρμονική διαπλοκή» επιχειρηματικότητας και πολιτικής, η οποία διαπερνά τους αιώνες. Η αυριανή εκλογική

Η παλαιότερη τράπεζα του κόσμου διεώθη αρκετές φορές από το κράτος.

αναμέτρηση για μία βουλευτική έδρα κλειδί έχει πρωτίστως επικεντρωθεί στην τύχη της φημισμένης τράπεζας και στις πάμπολλες απολύσεις, οι οποίες θα προκύψουν με την αλλαγή ιδιοκτησίας. Ο νέος διευθύνων σύμβουλος της UniCredit, Αντρέα Ορσέλ, ο οποίος έχει εμπειρία από ορισμένες από τις μεγάλες τραπεζικές συμφωνίες στην Ευρώπη, διαφωνεί με την κυβέρνηση του Μάριο Ντράγκι για τα εναπομείναντα τμήματα της Monte Paschi. Ο πρώτος ενδιαφέρεται να εξασφαλίσει το μεγάλο του τραπεζικό, δηλαδή την πελατειακή βάση της των 4 εκατομμυρίων σε μια πλούσια περιοχή όπως η Σιένα και τα περίχ αυτής,

Η UniCredit σχεδιάζει να αποκτήσει τα βιώσιμα περιουσιακά στοιχεία της Monte dei Paschi της Σιένας.

αρκεί να αποφύγει τους νομικούς κινδύνους και τα κόκκινα δάνεια. Ο Μάριο Ντράγκι, από την άλλη, ενδιαφέρεται το ιταλικό δημόσιο να αποκτήσει μερίδιο στην UniCredit και στα μελλοντικά έσοδα. Όπως γίνεται αντιληπτό, διεξάγεται ένα υψηλού επιπέδου παιχνίδι εξουσίας, ενώ επιχειρηματίες και άνθρωποι επιρροής στην ιστορική πόλη της Σιένας είναι διασπασμένοι ανάμεσα στο να διατηρήσουν ένα τραπεζικό ίδρυμα αιώνων, το οποίο αποτελεί μέρος της ταυτότητας της, και στην ανάγκη να υπάρξει εξέλιξη και να διασφαλιστεί η οικονομική ανάπτυξη ύστερα από χρόνια κρίση και τις επιπτώσεις από την πανδημία.

Τον 15ο αιώνα, η πόλη-κράτος της Σιένας ίδρυσε την τράπεζα για να δίνει δάνεια στους αγρότες και ταυτόχρονα διαμόρφωσε τα θεμέλια του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η δραστηριότητα κατά τους αιώνες που ακολούθησαν, επεκτάθηκε σε ελαιώνες και αμπέλια, μετά την ενοποίηση της Ιταλίας τον 19ο αιώνα εξαπλώθηκε και πέραν των ορίων της Τοσκάνης, ενώ το φιλανθρωπικό ίδρυμα της Monte dei Paschi χρηματοδοτούσε έργα κοινωνικά και πολιτιστικά. Η σκοτεινή πλευρά της ιστορίας ήταν τα δεκάδες διακεταυμύρια ευρώ μη εξυπηρετούμενων δανείων. Οι επικριτές της λένε πως η Monte dei

Paschi αυτοκαταστράφηκε, διότι ήθελε να επεκταθεί πολύ και γρήγορα, αγοράζοντας το 2007 την Banca Antonveneta με υψηλό αντίτιμο, ενώ το 2009 αύξησε δραστικά την έκθεσή της στα ιταλικά ομόλογα. Μη δυνάμενη να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της, αναγκάστηκε να μειώσει τα δάνεια. Τη διέσωσε αρκετές φορές το κράτος, ενώ σοβαρό πλήγμα υπέστη με τις αποκαλύψεις ότι στελέχη της είχαν χρησιμοποιήσει παράγωγα από τις Deutsche Bank και Nomura Holdings για να συγκαλύψουν τις ζημιές της, πράξεις για τις οποίες επιλήφθηκε η Δικαιοσύνη.

BLOOMBERG

Λουκέτο σε εργοστάσιο της Opel στη Γερμανία

Το εργοστάσιο της γερμανικής Opel στο Αϊξενας της Θουριγγίας αποφασίστηκε να κλείσει προσωρινά τουλάχιστον έως τις αρχές του 2022, όπως ανέφερε εκπρόσωπος της αυτοκινητοβιομηχανίας. Θα πρέπει να αναφερθεί πως η εν λόγω εταιρεία καθώς και ο κλάδος του αυτοκινήτου συνολικά έχουν δεχθεί σοβαρό πλήγμα από τις ελλείψεις εξαρτημάτων, τις οποίες διόγκωσε η πανδημία του κορωνοϊού. Τα σχετικά αναφέρει σε δημοσίευσμά της η Deutsche Welle, προσθέτοντας ότι η εταιρεία ευελπιστεί οι εργαζόμενοι να επανέλθουν στις θέσεις τους στις αρχές του επόμενου έτους, ενώ έως τότε θα υπαχθούν σε κρατικό πρόγραμμα χρηματοδότησης της απασχόλησης.

Ο βασικός και κύριος λόγος είναι η παγκόσμια έλλειψη ημιαγωγών, η οποία δημιουργήθηκε από τα προβλήματα στο συνολικό σύστημα της τροφοδοτικής αλυσίδας, καθώς και η έλλειψη εργατικών χεριών ως αποτέλεσμα της πανδημίας.

Όπως διευκρίνισε ο εκπρόσωπος της Opel, «η εταιρεία βρίσκεται σε δυσμενή θέση εξαιτίας των συνεχιζόμενων ελλείψεων σε εργατικό δυναμικό αλλά και της κατάστασης της πανδημίας, η οποία δεν έχει λήξει ακόμα».

Το εργοστάσιο της εταιρείας στην πόλη του Αϊξενας θα διακόψει τις δραστηριότητές του, αρχής γενομένης από την επόμενη εβδομάδα. Το συγκεκριμένο ασχολείται με την κατασκευή αυτοκινήτων υβριδικού τύπου, στα οποία γίνεται ένας συνδυασμός της τεχνολογίας των ορυκτών καυσίμων και εκείνης της ηλεκτρικής ενέργειας. Οι συνδικαλιστικοί εκπρόσωποι του Συνδικάτου των Μετάλλων (IG) αντέδρασαν έντονα, ισχυριζόμενοι ότι δεν τους είχε γνωστοποιηθεί η προοπτική του κλεισίματος της μονάδας κατά τη διάρκεια συναντήσεων με την εργοδοσία μόλις τρεις ημέρες πριν, σύμφωνα με τον τοπικό δημόσιο ραδιοφωνικό σταθμό της MDR. Εν τω μεταξύ, οι εργάτες στο Αϊξενας εξοργίστηκαν έτι περαιτέρω διότι, όπως έμαθαν, δεν εξετάζεται να γίνει κάτι ανάλογο με το αντίστοιχο εργοστάσιο της Opel με υβριδικά μοντέλα στη Γαλλία. Βέβαια, η Opel, ακόμα και μετά την έως τις αρχές του 2022 διακοπή της λειτουργίας του εργοστασίου, παραμένει μία από τις σημαντικότερες εργοδότες στη Θουριγγία, όπως επισημαίνει η Deutsche Welle.

Η Γερμανία, αίζει να αναφερθεί, όπως και πολλές άλλες χώρες σε όλο τον κόσμο, καλείται να επιλύσει σοβαρά προβλήματα εξαιτίας της σπανιότητας των πρώτων υλών, όπως είναι η ξυλεία, τα πλαστικά και τα μέταλλα. Ολη αυτή η κατάσταση έχει επιπτώσεις σε μέγιστο

Βασικός λόγος για το «λουκέτο» είναι η παγκόσμια έλλειψη ημιαγωγών καθώς και εργατικών χεριών ως αποτέλεσμα της πανδημίας.

Κλείνει προσωρινά τουλάχιστον έως τις αρχές του 2022 τη μονάδα της στο Αϊξενας της Θουριγγίας.

βαθμό την αυτοκινητοβιομηχανία, έναν από τους πιο κερδοφόρους τομείς οικονομικής δραστηριότητας της Γερμανίας.

Για τον κλάδο του αυτοκινήτου το πιο βαρύ πλήγμα το καταφέρει η έλλειψη των ημιαγωγών, δηλαδή ζωτικής σημασίας εξαρτημάτων, τα οποία είναι απολύτως απαραίτητα και στα συμβατικά οχήματα και στα ηλεκτροκίνητα. Προ καιρού, άλλωστε, ενδεικτική των αντιξοιών συνθηκών ήταν και η απόφαση της Volkswagen, της μεγαλύτερης εταιρείας του κλάδου στη Γερμανία, να περικόψει την παραγωγή στο κομμάτι της εργοστασίου του Βόλφσμπουργκ.

Τέλος, σύμφωνα με τα στοιχεία που προέκυψαν από έρευνα της εταιρείας συμβούλων επιχειρήσεων Alix Partners, σχεδόν 7,7 εκατομμύρια οχήματα δεν πρόκειται να κατασκευαστούν φέτος, αν και είχαν προγραμματισθεί, με αποτέλεσμα να εμφανισθούν για τον κλάδο ζημιές 210 δισ. ευρώ παγκοσμίως.

Υψηλό το μισθολογικό χάσμα ανδρών - γυναικών

Σε ένα πεδίο οικονομικής δραστηριότητας με υψηλότερες αμοιβές, όπως είναι αυτό της επενδυτικής τραπεζικής, οι μισθολογικές διαφορές μεταξύ γυναικών και ανδρών είναι ανησυχητικές και προβληματικές, διαιωνίζοντας ένα καθεστώς διακρίσεων. Ενώ αναμένονται τα επίσημα στοιχεία από τις βρετανικές επενδυτικές τράπεζες την προσεχή εβδομάδα, ήδη όσα έχουν γίνει γνωστά σκιαγραφούν μια άσχημη εικόνα. Προ της λήξης της προθεσμίας στις 5 Οκτωβρίου έχουν ήδη δημοσιοποιηθεί στοιχεία 10 μεγάλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Σε αυτά αποτυπώνεται ότι τον Απρίλιο του 2020 οι ωριαίες αποδοχές είχαν μια διαφορά 44,5% κατά μέσον όρο μεταξύ των δύο φύλων, όπερ σημαίνει το εξής: για κάθε στελέχη που κέρδιζε ένας άνδρας, μια γυναίκα κέρδιζε λιγότερο με μόλις 56 πένες κατά μέσον όρο. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του βρετανικού χρηματοπιστωτικού ιδρύματος της HSBC Bank η μονάδα της, η οποία στεγάζει τις δραστηριότητες επενδυτικής τραπεζικής, εμφάνισε τη μεγαλύτερη απόκλιση από

τις ανταγωνίστριές της και αυτή ήταν της τάξεως του 54,4%. Πάντως, αυτή η διαφορά ισοδυναμούσε και με μια βελτίωση 0,7 της ποσοστιαίας μονάδας από τα αντίστοιχα δεδομένα του προηγούμενου χρόνου.

Παραμένουν μεγάλες οι αποκλίσεις, παρά τη μικρή βελτίωση, στις βρετανικές επενδυτικές τράπεζες.

Εν τω μεταξύ, σε επίπεδο διοικητικών στελεχών και πάλι η HSBC Bank δεν έχει πολλά πράγματα για να υπερηφανευθεί. Στη βαθμίδα των υψηλότερα αμειβόμενων στελεχών της μόνον οι εννέα στους 100

είναι γυναίκες – και αυτό σημαίνει ότι, βάσει του συγκεκριμένου κριτηρίου, είναι και η τράπεζα με τη χειρότερη επίδοση μεταξύ των δέκα βρετανικών που έχουν δώσει σχετικά στοιχεία μέχρι σήμερα. Αξίζει να επισημανθεί ότι από το 2017 και εντεύθεν στο Ηνωμένο Βασίλειο έχει καταστεί υποχρεωτικό να δηλώνονται οι αμοιβές ανδρών και γυναικών στις επιχειρήσεις, ώστε να αποτυπώνονται και οι μεταξύ τους διαφορές.

Επίσης, μέσω της δημοσιοποίησης αυτής μπορεί να γίνει πολύ ορατή και μετρήσιμη η υστέρηση των αμοιβών των γυναικών εν συγκρίσει με εκείνες των ανδρών. Όπως αναφέρει το σχετικό δημοσίευμα του ειδησεογραφικού πρακτορείου Bloomberg, τα στοιχεία που δίνονται στη δημοσιότητα δεν υπολογίζουν την αμοιβή ανδρών και γυναικών που εκτελούν την ίδια εργασία ή έχουν προσαρμοστεί αναλόγως επιμέρους παραγόντων, όπως είναι η εμπειρία ή η τοποθεσία. Αυτό, όμως, το οποίο φανερώνουν είναι το ποιοι είναι εκείνοι οι άνθρωποι οι οποίοι βρίσκονται στις καλύτερες α-

Η HSBC εμφάνισε τη μεγαλύτερη απόκλιση από τις ανταγωνίστριές της και αυτή ήταν της τάξεως του 54,4%.

μειβόμενες θέσεις. Στις περισσότερες από τις επιχειρήσεις εκεί απαντάμε άνδρες και όχι γυναίκες.

Υπό την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιείται η μέση αμοιβή μιας επενδυτικής τράπεζας, οι γυναίκες υπάλληλοι στα δέκα τραπεζικά ιδρύματα έχουν μισθούς

35% χαμηλότερους από τους άνδρες (δεδομένα 2020) έναντι 37% το 2019. Σε όλες τις εν λόγω τράπεζες οι υψηλότερα αμειβόμενες γυναίκες δεν ξεπερνούν το ένα πέμπτο επί του συνόλου αυτής της κατηγορίας στελεχών. «Βρισκόμαστε σε μια φάση συμμόρφωσης» παρατηρεί, τέ-

λος, η καθηγήτρια Γκρέις Λόρντν, ιδρύτρια της Πρωτοβουλίας Συμπερίληψης στη Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Λονδίνου. «Το επόμενο στάδιο μισθολογικής σύγκλισης πραγματικά απαιτεί αλλαγή νοοτροπίας».

BLOOMBERG

ecommbx
Fintech e-accounts platform

ECOMMBX provides convenient, quality payment solutions of the highest standards by innovatively incorporating e-money and e-accounts into one master platform for enhanced efficiency and transparency.

A platform to rule them all

SWIFT AND
SEPA PARTICIPANTS

MULTI-CURRENCY
CONVERSIONS

UNIQUE IBAN
PER ACCOUNT

Participants of: SWIFT & SEPA Authorised & Licensed Central Bank of Cyprus Electronic Money Institution # 115.1.3.20/2018 / BIC # ECBXCX2N

www.ecommbanx.com

27 Pindarou Street, 3rd Floor, Office 301,
Block A, Alpha Business Center, 1060 Nicosia, Cyprus
+357 22270349 | info@ecommbx.com

Η UNESCO πιέζει τη Βρετανία για τα Γλυπτά

Το παρασκήνιο της συνόδου, η απόφαση-σταθμός και η σημασία της, η απάντηση του Βρετανικού Μουσείου στην «Κ»

Των **ΓΙΟΥΛΗΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**
και **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Την προηγούμενη εβδομάδα έγινε ένα σημαντικό βήμα στην πορεία που ξεκίνησε το 1984, όταν τέθηκε για πρώτη φορά από τη Μελίνα Μερκούρη το ζήτημα της επιστροφής των Γλυπτών του Παρθενώνα (Ελλάδα κατά Ηνωμένου Βασιλείου), και από τότε όλες ανεξαιρέτως οι κυβερνήσεις και οι υπουργοί Πολιτισμού ακολουθούν αυτή την εθνική γραμμή εξαντλώντας τις δυνατότητες που τους δίνει η διπλωματία στη νόμιμη διεκδίκηση της Ελλάδας.

Στις εργασίες της 22ης Συνόδου της Διακυβερνητικής Επιτροπής της UNESCO που ολοκληρώθηκαν πριν από λίγες ημέρες, η Επιτροπή για πρώτη φορά πέραν της σύστασης, την οποία παγίως υιοθετεί για το θέμα –κάνοντας μάλιστα αναφορά στις κακές συνθήκες έκθεσης των Γλυπτών στο Βρετανικό Μουσείο–, ψήφισε ομόφωνα ένα επιπλέον κείμενο που αποτελεί απόφαση (Decision 22 COM 17) αποκλειστικά στοχευμένη στο ζήτημα της επιστροφής των Γλυπτών του Παρθενώνα.

«Η Επιτροπή καλεί επιτακτικά το Ηνωμένο Βασίλειο να αναθεωρήσει τη στάση του και να συνομιλήσει με την Ελλάδα αναγνωρίζοντας ότι το θέμα έχει διακυβερνητικό χαρακτήρα –σε αντίθεση με τα όσα υποστηρίζει η βρετανική πλευρά ότι η υπόθεση αφορά το Βρετανικό Μουσείο– και κυρίως ότι η Ελλάδα διεκδικεί δικαίους και νομίμως την επιστροφή των Γλυπτών στη γενέθλια γη», ανέφερε στην ανακοίνωσή της η υπουργός Πολιτισμού, Λίνα Μενδώνη. Και συμπλήρωνε ότι «η προσιθιθέμενη αξία της απόφασης έγκειται στο ότι η Επιτροπή εκφράζει την έντονη δυσαρέσκεία της για το γεγονός ότι η επίλυση του ζητήματος παραμένει εκκρεμής λόγω της στάσης του Ηνωμένου Βασιλείου».

Το παρασκήνιο

Μέχρι την πρόσφατη σύνοδο, η αρμόδια Διακυβερνητική Επιτροπή της UNESCO είχε εκδώσει 17 συστάσεις προς τη βρετανική πλευρά για το θέμα της επιστροφής των Γλυπτών του Παρθενώνα, οι οποίες ωστόσο δεν είχαν, ως γνωστόν, κάποιο πρακτικό αποτέλεσμα. Αυτήν τη φορά όμως, όπως επισημαίνουν στην «Κ» πηγές της ελληνικής πλευράς, η λήψη απόφασης σηματοδοτεί μια αλλαγή στη στάση της ίδιας της UNESCO απέναντι στο ζήτημα, που «στηρίζουν» τη βρετανική πλευρά. Ορισμένοι υποστηρίζουν, επίσης, ότι αν ο φορέας του ΟΗΕ συνέχιζε στη γραμμή των συστάσεων, όπως κάνει εδώ και 34

χρόνια, θα υπονόμει το κύρος του ίδιου του οργανισμού και τη δυνατότητά του να κάνει ουσιαστικές παρεμβάσεις.

«Η απόφαση τούς ταρακούνησε», διαμνύουν στην «Κ» πρόσωπα που γνωρίζουν τις διαδικασίες της επιτροπής της UNESCO, καθώς αναβαθμίζει το ζήτημα από ένα θέμα που αφορά ένα μουσείο και ένα κράτος σε ένα ζήτημα που αφορά δύο κράτη, κάτι που προσπαθεί να αποφύγει το Βρετανικό Μουσείο, όπως φαίνεται από την απάντηση που έδωσε στην ερώτηση της «Κ». Και στο πεδίο των επιχειρημάτων, όμως, παρατηρήθηκε μια «τροπή» της ελληνικής πλευράς. Εκτός από την πάγια ελληνική θέση ότι τα Γλυπτά του Παρθενώνα θα βρουν τη θέση τους στο σύγχρονο Μουσείο Ακρόπολης, οι Έλληνες εκπρόσωποι εξέθεσαν τις «ρωγμές» των βρετανικών επιχειρημάτων, αποδομώντας την επιχειρηματολογία τους σε ένα ήθικo και αξιακό επίπεδο. Σύμφωνα με πληροφορίες

«Εάν ένα μουσείο θέλει να υπερηφανεύεται ότι είναι παγκόσμιο ή εγκυκλοπαιδικό πρέπει να εκπροσωπεί και το ανάλογο ήθος», ανέφερε μεταξύ άλλων η ελληνική επιχειρηματολογία.

της «Κ», που προέρχονται από τα πρακτικά της συνόδου, απέναντι στο επιχείρημα ότι το Βρετανικό Μουσείο είναι διεθνές και ένας από τους μεγαλύτερους δανειστές αρχαίων αντικειμένων στον κόσμο, η ελληνική απάντηση αμφισβητούσε αυτές ακριβώς τις αρετές. «Εάν ένα μουσείο θέλει να υπερηφανεύεται ότι είναι παγκόσμιο ή εγκυκλοπαιδικό πρέπει να εκπροσωπεί και το ανάλογο ήθος. Δεν μπορεί να το κάνει αυτό με κανέναν είδους αποσπάσεις από μνημεία που είναι οικουμενικά σύμβολα, όπως ο Παρθενώνας», ανέφερε μεταξύ άλλων η ελληνική επιχειρηματολογία.

Κατά τη διάρκεια της πολύωρης συνεδρίασης που είχε ως γενικότερο θέμα την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών στις χώρες προέλευσής τους, κάποια στιγμή η συζήτηση στράφηκε, με πρωτοβουλία των αφρικανικών χωρών, στην επιστροφή αντικειμένων που αποσπάστηκαν από τις χώρες τους όταν αυτές ήταν αποικίες τρίτων χωρών. Η ελληνική πλευρά, αν και στήριξε το αίτημα των αφρικανικών χωρών,

έκανε σαφές και ξεκάθαρο ότι η περίπτωση των Γλυπτών του Παρθενώνα είναι κάτι τελείως διαφορετικό. Κάπως έτσι πήγαμε από την πάγια βρετανική επωδό του «case is closed» (η υπόθεση έχει κλείσει) στην αναγνώριση της ανάγκης επίσημου διακυβερνητικού διαλόγου.

Η ερμηνεία

Τι ακριβώς σημαίνει η απόφαση αυτή; Γεννάει νέες ελπίδες; Απευθυνθήκαμε στην Ειρήνη Σταματούδη, καθηγήτρια Πνευματικής Ιδιοκτησίας και Πολιτιστικής Κληρονομιάς στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, ζητώντας της να μας αποκαδοικοποιήσει την απόφαση, να διαβάσει πίσω από τις γραμμές. «Γεννούνται νέες ελπίδες, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι πρέπει να έχουμε πολύ ψηλά τον πήχυ, γιατί πάντα είναι στη διακριτική ευχέρεια της Βρετανίας το πώς θα αντιδράσει», απαντάει.

«Γεννιούνται νέες ελπίδες, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι πρέπει να έχουμε πολύ ψηλά τον πήχυ, γιατί πάντα είναι στη διακριτική ευχέρεια της Βρετανίας το πώς θα αντιδράσει».

Επισημαίνει, ωστόσο, ότι «η συγκεκριμένη απόφαση βάζει ένα επιπλέον λιθαράκι στο ζήτημα της επιστροφής των Μαρμάρων του Παρθενώνα, με την έννοια ότι επιτυγχάνει δύο σημαντικά πράγματα. Πρώτον, κρατάει το ζήτημα στη δημοσιότητα και, δεύτερον, αυξάνει τη διεθνή πίεση. Επί της ουσίας τα κράτη λένε στη Βρετανία ότι μέχρι σήμερα δεν έχει μπει σε ουσιαστικό και καλόπιστο διάλογο με την Ελλάδα για την επίλυση του ζητήματος. Με αυτή την απόφαση το ζήτημα παραμένει διακριτικό και αυτό έχει μεγάλη αξία, διότι παραδοσιακά η Βρετανία προσπαθούσε να το υποβιβάσει σε μια διαφορά μεταξύ μουσείων. Η Ελλάδα αντιστεκόταν πάντα σθεναρά, ήθελε το ζήτημα να παραμείνει στην ατζέντα της UNESCO».

Η κ. Σταματούδη έχει διατελέσει επί χρόνια μέλος συμβουλευτικών και διαπραγματευτικών επιτροπών του υπουργείου Πολιτισμού για την επιστροφή των Μαρμάρων. Τη ρωτάμε τι άλλαξε και ήρθε αυτή η απόφαση και αν πιστεύει ότι η

ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Η απάντηση στην «Κ»

Η «Κ» επικοινωνήσαμε με το Βρετανικό Μουσείο ζητώντας να σχολιάσει τις δηλώσεις της υπουργού Πολιτισμού Λίνας Μενδώνη σχετικά με την πρόσφατη απόφαση της Διακυβερνητικής Επιτροπής της UNESCO για την αναβάθμιση του θέματος των Μαρμάρων του Παρθενώνα σε διακριτικό ζήτημα και τις συνθήκες στις οποίες φυλάσσονται. Εκπρόσωπος του μουσείου μάς έστειλε την παρακάτω απάντηση, την οποία δημοσιεύουμε αυτούσια:

«Το Μουσείο είναι ένα ιστορικό και διατηρητέο κτίριο και βρίσκεται σε εξέλιξη εργασίες αξιολόγησης της υποδομής του. Έχουμε μια ομάδα ειδικών που κάνουν συχνούς ελέγχους σε όλο το Μουσείο, επιβλέπουν τη συλλογή και φροντίζουν για την κατάλληλη αντιμετώπιση των κινδύνων (management of risks). Η φροντίδα της συλλογής και η ασφάλεια των επισκεπτών και του προσωπικού είναι η μεγαλύτερη προτεραιότητά μας. Οι απαραίτητες εργασίες που βρίσκονται σε εξέλιξη είναι μέρος ενός προγράμματος συντήρησης του κτιρίου και προστασίας, που θα δώσει τη δυνατότητα εκτέλεσης μελλοντικών εργασιών σε όλη την έκταση του Μουσείου. Παράλληλα με αυτές τις απαραίτητες επισκευές, αναπτύσσουμε ένα στρατηγικό σχέδιο μετασχηματισμού του Βρετανικού Μουσείου για το μέλλον. Αυτό θα περιλαμβάνει εργασίες ανακαίνισης των ιστορικών κτιρίων και της συνολικής έκτασης, βελτιώνοντας την εμπειρία των επισκεπτών και προχωρώντας σε μια δυναμική επανεμφάνιση της συλλογής τα επόμενα χρόνια.

Το Βρετανικό Μουσείο έχει μακρά ιστορία συνεργασίας με την UNESCO, θαυμάζει και στηρίζει το έργο της. Οι Trustees (οι άνθρωποι που έχουν την ευθύνη της διαχείρισης) του Βρετανικού Μουσείου έχουν νομική και ηθική ευθύνη να διαφυλάξουν και να διατηρήσουν όλες τις συλλογές υπό τη φροντίδα τους και να τις καταστήσουν προσβάσιμες στο παγκόσμιο κοινό. Επιθυμούν να ενδυναμώσουν τις υφιστάμενες καλές σχέσεις με τους συναδέλφους τους στην Ελλάδα και τους ελληνικούς φορείς, και να διερευνήσουν συνεργασίες απευθείας μεταξύ φορέων, όχι σε μια διακυβερνητική βάση (government-to-government). Γι' αυτό πιστεύουμε ότι δουλεύοντας σε μια βάση συνεργασίας σε όλο τον κόσμο είναι ο καλύτερος τρόπος για να προχωρήσουμε. Τα μουσεία που φιλοξενούν ελληνικά έργα, είτε στην Ελλάδα, στο Ηνωμένο Βασίλειο ή αλλού στον κόσμο, είναι φυσικά ενωμένα για να αναδείξουν τη σημασία της αρχαίας ελληνικής κληρονομιάς. Το Βρετανικό Μουσείο είναι αποφασισμένο να παίξει τον δικό του ρόλο στην προβολή της αξίας αυτής της κληρονομιάς».

Βρετανία θα απαντήσει. «Εγινε καλή δουλειά από τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία μας στην UNESCO και από το υπουργείο Πολιτισμού. Προετοιμάστηκαν σωστά και είχαμε τη θετική αυτή εξέλιξη. Ας μην ξεχνάμε ότι το θέμα εκκρεμεί από το 1984. Οποιοδήποτε άλλο αντίστοιχο θέμα υπήρχε στην ατζέντα της Επιτροπής από εκείνη την περίοδο, ή και πολύ αργότερα, έχει επιλυθεί. Η Ελλάδα το μόνο πράγμα που ζητάει πίσω διεθνώς είναι τα Μάρμαρα του Παρθενώνα, και τα λέμε Μάρμαρα και όχι Γλυπτά για να δείξουμε ότι ήταν συστατικά μέλη του αρχιτεκτονήματος,

δεν ήταν κάτι ανεξάρτητο. Αλλά η Βρετανία τηρεί εξαιρετικά αδιάλλακτη στάση. Και γι' αυτό δεν πιστεύω ότι θα υπάρξει αντίδραση από τη βρετανική πλευρά, χωρίς κάτι τέτοιο να σημαίνει ότι εμείς δεν πρέπει να αυξάνουμε τη διεθνή πίεση. Το ζήτημα των Μαρμάρων του Παρθενώνα παραμένει η πιο διάσημη υπόθεση πολιτιστικής κληρονομιάς, γεγονός που αποτελεί επιτυχία. Καταλαβαίνω ότι το μόνιμο παράπονο ενός Έλληνα είναι ότι δεν τα έχουμε πάρει πίσω, και τα λέμε έχουμε καταφέρει. Όμως δεν είναι έτσι. Είναι μια υπόθεση που κτίζεται σιγά σιγά».

Το μπλακ άουτ στο Facebook που φώτισε πολλά

Πολιτικοί και αξιωματούχοι στην Ευρώπη και στην Αμερική ζητούν αντιμονοπωλιακά μέτρα κατά της δημοφιλούς πλατφόρμας

Το «μιαύρο» στις πλατφόρμες του Facebook κράτησε κάτι λιγότερο από έξι ώρες, αλλά η ζημία που προκλήθηκε στον όμιλο του Μάρκ Ζούκερμπεργκ θα τον σημαδέψει για πολύ μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Καθώς ο πλανήτης ολόκληρος συνειδητοποίησε σε τι βαθμό είναι εξαρτημένος από τον διαδικτυακό κολοσσό της Καλιφόρνιας με τα 3,5 δισεκατομμύρια χρήστες, η επομένη του ιστορικού ατυχήματος βρήκε πολιτικούς και υψηλόβαθμους αξιωματούχους σε Ευρώπη και Αμερική να ζητούν δραστικά μέτρα για την υπέρβαση των παθολογικών μονοπωλιακών καταστάσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, που επηρεάζουν άπειρες επιχειρήσεις, οργανώσεις και υποδομές στις πέντε ηπείρους.

«Αν είχαν επιβληθεί εγκαίρως έλεγχοι στη μονοπωλιακή συμπεριφορά του Facebook (ίσως τότε που άρχισε να εξαγοράζει ανταγωνιστές σαν το Instagram), τα πλήθη των ανθρώπων που εξαρτώνται από το WhatsApp και το Instagram για τις δουλειές και την επικοινωνία τους δεν θα είχαν πρόβλημα σήμερα», σχολίασε η Αλεξάντρια Οκάσιο-Κορτέζ, Η προεδρική βουλευτής των Δημοκρατικών πρωτοστατεί στις προσπάθειες να επιβληθεί το σπάζσιμο του ομίλου σε μικρότερες εταιρείες, θέση που υιοθετήθηκε και από την αρμόδια

«Χρειαζόμαστε εναλλακτικές και επιλογές στην αγορά υπηρεσιών υψηλής τεχνολογίας και δεν πρέπει να στηριζόμαστε μόνο σε λίγες εταιρείες, όποιες και αν είναι αυτές», ανέφερε η Μ. Βεστάγκερ.

ομοσπονδιακή αρχή, η οποία προσέφυγε για τον σκοπό αυτό στην αμερικανική Δικαιοσύνη.

Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκε η Μαργκρέτε Βεστάγκερ, εκτελεστική αντιπρόεδρος της Κομισιόν, αρμόδια για τη μετάβαση στην ψηφιακή εποχή. «Χρειαζόμαστε εναλλακτικές και επιλογές στην αγορά υπηρεσιών υψηλής τεχνολογίας και δεν πρέπει να στηριζόμαστε μόνο σε λίγες εταιρείες, όποιες και αν είναι αυτές», δήλωσε η Ευρωπαϊκή αξιωματούχος. Την περασμένη χρονιά, η Βεστάγκερ κατέθεσε την πράξη για τις ψηφιακές αγορές, με την οποία τίθενται συγκεκριμένοι κανόνες και απαγορεύσεις στις περίφημες GAF

Το πρώην στέλεχος της δημοφιλούς πλατφόρμας, Φράνσις Χάουγκεν, κατέθεσε χθες στην επιτροπή εμπορίου της αμερικανικής Γερουσίας. Η 37χρονη μηχανικός πληροφορικής ανέφερε ότι «η ηγεσία της εταιρείας γνωρίζει τρόπους για να κάνει το Facebook και το Instagram ασφαλέστερα, αλλά δεν κάνει τις αναγκαίες αλλαγές διότι έχει θέσει τα τέρσια κέρδη της πάνω από τους ανθρώπους και δεν λογοδοτεί σε κανέναν».

(Google, Amazon, Facebook, Apple) που κατέχουν μονοπωλιακές θέσεις στο Διαδίκτυο. Στη διάρκεια του προχθεσινού μπλακ άουτ, εκατομμύρια χρηστών ανα-

ζήτησαν εναλλακτικές σε άλλα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Twitter και το TikTok, κάτι που αποτελεί κόκκινο σήμα για δυνητικά επώδυνες απώλειες

του Facebook. Στο Διαδίκτυο, τα τρoλ για τον όμιλο του Μάρκ Ζούκερμπεργκ είχαν την τιμητική τους. Ούτε το Twitter απέφυγε τον σαρκασμό στη λαοκινική, όσο και ευθύβολη, ανάρτησή του: «Γεια χαρά σε όλους – κυριολεκτικά».

Όσο για τις φήμες που κυκλοφόρησαν εκτός λειτουργίας τα κέντρα δεδομένων τους. Το μπλακ άουτ επηρέασε ακόμη και τα εσωτερικά συστήματα της εταιρείας, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος ασφαλείας, με αποτέλεσμα να μη λειτουργούν τα ηλεκτρονικά πάσα των υπαλλήλων της, οι οποίοι δεν μπορούσαν να μπουν στους χώρους εργασίας, όπως αναφέρει σχετικό ρεπορτάζ της βρετανικής εφημερίδας The Guardian. Στο ίδιο ρεπορτάζ αναφέρεται ότι μηχανικοί της εταιρείας χρειάστηκε να ταξιδέψουν στην Καλιφόρνια για να διορθώσουν επιτόπου τους servers του ομίλου, αφού δεν ήταν σε θέση να κάνουν αυτήν τη δουλειά από τα γραφεία τους.

Μικρότερη ήταν η αναστάτωση στη Ρωσία, καθώς το εγχώριο μέσο κοινωνικής δικτύωσης Vkontakte έχει πολύ περισσότερους ντόπιους χρήστες από το Facebook. Η εκπρόσωπος του ρωσικού υπουργείου Εξωτερικών υποστήριξε ότι η εμπειρία της Δευτέρας «απαντά στο ερώτημα εάν χρειαζόμαστε (ως Ρωσία) τα δικά μας κοινωνικά δίκτυα και τις δικές μας διαδικτυακές πλατφόρμες». Η κυβέρνηση Πούτιν επιμένει στη διαδικτυακή αυτονομία της χώρας έναντι της Αμερικής, θέτοντας αυστηρά όρια και περιορισμούς στις GAF

Η χθεσινή ημέρα έγινε ακόμη πιο δύσκολη για τον όμιλο Facebook, καθώς άρχισε η κατάθεση της Φράνσις Χάουγκεν, πρώην στελέχους της επιχείρησης, στην επιτροπή εμπορίου της αμερικανικής Γερουσίας. Η 37χρονη μηχανικός πληροφορικής, που αποχώρησε από το Facebook τον Μάιο, χαρακτήρισε τους πρώην εργοδότες της «μία από τις σοβαρότερες απειλές για τις ΗΠΑ, που χρειάζεται άμεση αντιμετώπιση». Προσέθεσε, δε, ότι «η ηγεσία της εταιρείας γνωρίζει τρόπους για να κάνει το Facebook και το Instagram ασφαλέστερα, αλλά δεν κάνει τις αναγκαίες αλλαγές διότι έχει θέσει τα τέρσια κέρδη της πάνω από τους ανθρώπους και δεν λογοδοτεί σε κανέναν».

REUTERS, A.P.

RCB Bank Ltd. Κινητή Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376.
Εγγεγραμμένη Εδρα: Αμμόκονος 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

Βάζουμε πλώρη για νέες επιτυχίες

Για εμάς, την Κύπρο και τους ανθρώπους της

800 00 722

www.rcbcy.com

Ο πρόεδρος του ΙΕΛΚΑ Κωνσταντίνος Μαχαίρας προέβλεψε ότι δεν θα αργήσει η στιγμή που και στην Ελλάδα θα κάνουν την εμφάνισή τους τα συνδρομητικά σούπερ μάρκετ, τάση που ήδη έχει παρουσιαστεί στο εξωτερικό (π.χ. Amazon Sumscribe & Save, Albertsons, Walmart Grocery).

Μετά το άλμα, κατεβάζει ταχύτητα η ανάπτυξη των σούπερ μάρκετ

Με ανάπτυξη η οποία δεν αναμένεται να ξεπεράσει το 2,5% εκτιμάται ότι θα κλείσει το 2021 για τον κλάδο των σούπερ μάρκετ, ενώ είναι πιθανό αυτός ο χαμηλός ρυθμός ανάπτυξης να συνεχισθεί και το 2022. Στην παραπάνω εκτίμηση προέβη ο κ. Κωνσταντίνος Μαχαίρας, πρόεδρος του Ινστιτούτου Έρευνας Λιανεμπορίου Καταναλωτικών Αγαθών (ΙΕΛΚΑ), από το βήμα του 14ου συνεδρίου του ECR Hellas με τίτλο «Το μέλλον μας τώρα. Αποτελεσματική ανταπόκριση σε έναν κόσμο που αλλάζει».

Το παραπάνω, βεβαίως, σχετίζεται με σημαντικό βαθμό με το γεγονός ότι το 2020 οι πωλήσεις των σούπερ μάρκετ αυξήθηκαν

Το 33% των λιανεμπόρων θα επενδύσει στα ηλεκτρονικά καταστήματα, το 47% σε φυσικά και ηλεκτρονικά καταστήματα και το 19% μόνο σε φυσικά καταστήματα.

κατά περίπου 10% σε σύγκριση με το 2019, λόγω πανδημίας και lockdown, κάτι βεβαίως που τη φετινή χρονιά ήταν αναμενόμενο ότι δεν θα επαναληφθεί, ειδικά μετά την επαναλειτουργία του υπόλοιπου λιανεμπορίου τον Απρίλιο και της εστίασης τον Μάιο. Η «διόρθωση» που επέρχεται στον κλάδο, καθώς και η επιτάχυνση, απόρροια της πανδημίας, στις ψηφιακές μεταβάσεις καθιστούν ακόμη πιο επιτακτικές τις επενδύσεις των λιανεμπόρων στη λεγόμενη πολυκαναλική (omnichannel) αγοραστική εμπειρία και στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

«Το 2020 οι αλλαγές έγιναν ταχύτερα από ό,τι μπορούσαμε να απορροφήσουμε ή να χρηματοδοτήσουμε», τόνισε χαρακτηριστικά ο κ. Μαχαίρας, επισημαίνοντας λίγο μετά ότι σχεδόν τέσσερις στους δέκα καταναλωτές επιθυμούν καινοτόμους λιανεμπορούς. Μάλιστα, η ανάγκη δεν είναι το άνοιγμα νέων καταστημάτων, αλλά οι ανακαινίσεις των υφιστάμενων,

καθώς και η δημιουργία νέων μοντέλων καταστημάτων που βελτιώνουν την αγοραστική εμπειρία. Αυτό έχουν αρχίσει ως ένα βαθμό τουλάχιστον να το αντιλαμβάνονται και οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην εγχώρια αγορά. Έτσι, το 33% των λιανεμπόρων θα επενδύσει στα ηλεκτρονικά καταστήματα, το 47% σε φυσικά και ηλεκτρονικά καταστήματα, το 19% μόνο σε φυσικά καταστήματα, ενώ ένα 1% δεν θα επενδύσει πουθενά.

Ο κ. Μαχαίρας προέβλεψε δε ότι δεν θα αργήσει η στιγμή που και στην Ελλάδα θα κάνουν την εμφάνισή τους τα συνδρομητικά σούπερ μάρκετ, τάση που ήδη έχει κάνει την εμφάνισή της στο εξωτερικό (π.χ. Amazon Sumscribe & Save, Albertsons, Walmart Grocery). Ποια είναι η βασική ιδέα των συνδρομητικών σούπερ μάρκετ; Ο πελάτης πληρώνει μια μηνιαία συνδρομή και απολαμβάνει δωρεάν μεταφορικά, επιλέγοντας συνήθως να παραλαμβάνει στο σπίτι σε μηνιαία ή ακόμη και εβδομαδιαία βάση συγκεκριμένα είδη σούπερ μάρκετ, από χαρτιά υγιείας και φρέσκα λαχανικά έως έτοιμα γεύματα. Το παραπάνω στην ουσία «κτίζει» υψηλή πιστότητα με τον πελάτη, πολύ μεγαλύτερη από τα γνωστά προγράμματα επιβράβευσης με τις κάρτες πόντων κ.ο.κ.

«Στην Ελλάδα υπάρχει ανάγκη για βελτίωση υπηρεσιών, ώστε να παραδίδουμε προϊόντα με μεγαλύτερη ταχύτητα και ακρίβεια και ταυτόχρονα να γίνει κερδοφόρο το ηλεκτρονικό κανάλι πωλήσεων», επισημάνα στο ίδιο συνέδριο ο κ. Αριστοτέλης Παντελιάδης, διευθύνων σύμβουλος της METRO AEBE. «Το κανάλι αυτό δεν είναι κερδοφόρο ακόμη. Είμαστε εντυπωσιασμένοι όταν δεν βγάζει ζημιές», πρόσθεσε χαρακτηριστικά, άποψη την οποία συμμεριόστηκε και ο επικεφαλής της AB Βασιλόπουλος, Βασίλης Σταυρόπουλος. Ο κ. Παντελιάδης εκτίμησε πως σύντομα «θα οδηγηθούμε στο σημείο να πρέπει να πληρώσει ο καταναλωτής για να απολαμβάνει περισσότερες και καλύτερες υπηρεσίες». Και κατέληξε: «Αυτός είναι ο μόνος τρόπος για να γίνουν καλύτεροι και το ηλεκτρονικό κανάλι να είναι βιώσιμο».

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Κίτρινος πυρετός ανατιμήσεων πλήττει τις ελληνικές επιχειρήσεις

Στη μέγγενη των αυξήσεων των πρώτων υλών και του μεταφορικού κόστους

Των **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ** και **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Μια χώρα, εισαγόμενη από την Κίνα, είχε πριν από μερικούς μήνες τιμή αγοράς για τον εισαγωγέα στην Ελλάδα 10 δολάρια. Τώρα κοστίζει 14,50 δολάρια, η τιμή δηλαδή έχει αυξηθεί κατά 45%. Προκειμένου δε ο εισαγωγέας, ο αντιπρόσωπος, ο χονδρέμπορος, ο λιανέμπορος να έχουν και αυτοί κάποιο κέρδος θα πρέπει τελικά να πουλήσουν τη χώρα σε διπλάσια τιμή, κάτι το οποίο στην περίπτωση που συμβεί είναι εξαιρετικά αμφίβολο εάν θα έχει αποτέλεσμα, διότι ο καταναλωτής απλώς δεν θα... ψωνίσει.

Είναι ένα μικρό παράδειγμα από τις επιπτώσεις του νέου «συνδρόμου της Κίνας», το οποίο αυτήν τη φορά πλήττει το σύνολο της εφοδιαστικής αλυσίδας, προκαλώντας κύμα ανατιμήσεων. Το κύμα των ανατι-

Οι αυξήσεις διαπερνούν όλους τους κλάδους παραγωγής και εμπορίου, από τα αυτοκίνητα μέχρι τους υπολογιστές, τα τρόφιμα και τα ρούχα.

μήσεων διαπερνάει όλους τους κλάδους παραγωγής και εμπορίου, από τα αυτοκίνητα και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές μέχρι τα πλαστικά σκεύη και τις καταρρόγες για το μαγειρέμα, τα τρόφιμα, τα ρούχα.

«Το 70% των μικρομεσαίων εισαγωγέων έχουν σπικόσει τα χέρια ψηλά, με άλλα λόγια έχουν σταματήσει να πραγματοποιούν εισαγωγές από την Κίνα», υποστηρίζει μιλώντας στην «Κ» ο κ. Δημήτρης Καραμαλάκος, πρόεδρος της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Ανεξάρτητων Εμπορικών Αντιπροσώπων Εισαγωγής-Εξαγωγής και Διανομένων (ΟΣΑΕΑ), ιδιοκτήτης ο ίδιος αντιπροσωπείας οικιακών ειδών οίκου εξωτερικού. Όπως επισημαίνει εκτός από την εκτίναξη του μεταφορικού κόστους, με τα ναύλα για τα κοντέινερ να έχουν δεκαπλασιαστεί, υπάρχουν πολύ σημαντικές ανατιμήσεις στις τιμές των πλαστικών, των χαλυβόκραμάτων και των χημικών, γεγονός που καθιστά απαγορευτικές τις εισαγωγές για πολλές εταιρείες.

Μεγάλη εταιρεία κατασκευής ενδυμάτων που προμηθευόταν βαμβάκερα νήματα προς 2,70 ευρώ/κιλό, τώρα η καλύτερη προσφορά που έλαβε ήταν 4,70 ευρώ/κιλό, καλείται δηλαδή να προμηθευτεί τη βασική πρώτη ύλη ανατιμημένη κατά 74%, ενώ

Το 70% των μικρομεσαίων εισαγωγέων στην Ελλάδα έχει σταματήσει να πραγματοποιεί εισαγωγές από την Κίνα.

την ίδια ώρα ο λογαριασμός ηλεκτρικού ρεύματος είναι αυξημένος κατά 100% σε σύγκριση με πέρυσι. Η εταιρεία, όπως επισημαίνει στην «Κ» ο κ. Θεόφιλος Ασλαβίδης, γενικός διευθυντής του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Πλεκτικής και Ετοιμού Ενδύματος Ελλάδος (ΣΕΠΕΕ), προχώρησε σε αυξήσεις τιμών 7% και πιθανότατα θα προχωρήσει και σε νέα αύξηση. Άλλη ελληνική εταιρεία με σημαντικό εξαγωγικό προφίλ διαθέτει αυτήν τη στιγμή τα προϊόντα στους πελάτες της με αυξήσεις 5%-20%.

«Μέχρι τώρα οι όποιες ανατιμήσεις γίνονταν σε πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται στον κλάδο μας, επηρέαζαν τις τιμές μία σεζόν μετά. Είναι η πρώτη φορά που οι ανατιμήσεις επηρεάζουν την τρέχουσα σεζόν. Ζητούν δηλαδή επιπλέον χρήματα για παραγγελίες που κάνουν κάποιες εταιρείες για επαναληπτικές παραγωγές», υπογραμμίζει στην «Κ» ο κ. Βασίλης Μασσέλος, πρόεδρος του ΣΕΠΕΕ και διευθύνων σύμβουλος της γνωστής εταιρείας εσωρούχων «ΝΟΤΑ».

Προσθέτει, δε, ότι είναι η πρώτη φορά έπειτα από περίπου δέκα χρόνια που οι τιμές των ειδών ένδυσης αυξάνονται, καθώς λόγω της κρίσης και των πολλών

προσφορών και εκπτώσεων βρίσκονταν για μεγάλο χρονικό διάστημα σε πτώση. Αγνωστο παραμένει κατά πόσον οι ανατιμήσεις θα επηρεάσουν τη ζήτηση στον κλάδο, ο οποίος το 2020 γνώρισε μεγάλη ύφεση. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, η συνολική ετήσια κατανάλωση (δαπάνη) για ένδυση - υπόδηση στην Ελλάδα υποχώρησε στα 3,1 δισ. ευρώ το 2020 έναντι 4,2 δισ. ευρώ το 2019, ενώ η απόσπαση από το 2008, την καλύτερη χρονιά για τον κλάδο ιστορικά, είναι χαώδης. Τότε η ετήσια δαπάνη είχε διαμορφωθεί σε 8,2 δισ. ευρώ.

Ελλείποντας προμηθευτές εξοπλισμού ξενοδοχείων και εστιατορίων, που μεταξύ άλλων εισάγει έπιπλα ανοικτών χώρων, όπως καναπέδες, πολυθρόνες, τραπέζια, κούνιες και άλλα, ζητάει πλέον από πελάτες του τιμές κατά 50% με 60% υψηλότερες από αυτές τις οποίες είχαν συμφωνήσει μόλις πριν από τρεις μήνες για να παραδώσει. Ο λόγος; Ο πολλαπλασιασμός του μεταφορικού κόστους. Για παράδειγμα κούνια - αιώρα, η αγορά της οποίας είχε συμφωνηθεί στα 275 ευρώ το κομμάτι, δεν παραδίδεται αν ο πελάτης δεν καταβάλει 450 ευρώ. Οι αγοραστές αντιλαμβάνονται πως αν πείσουν τους προμηθευτές

τους για να παραδώσουν στις συμφωνηθείσες τιμές θα τους εξωθήσουν σε βαθείς ζημιές και έτσι οι συναλλαγές δεν προχωρούν.

«Οι τιμολογήσεις είναι υψηλότερες κατά 10% τουλάχιστον. Μέρος των αυξήσεων τις έχουμε απορροφήσει, όμως καθώς είναι μεγάλες και συνεχείς, μοιραία ένα μέρος αυτών θα μετακυλισθεί και στις τιμές λιανικής», ανέφερε στην «Κ» ο κ. Δημήτρης Μάγκος, εμπορικός διευθυντής της Praktiker. Εκτιμά, δε, ότι το 2022 το φαινόμενο των ανατιμήσεων θα είναι πιο έντονο, καθώς και ότι θα διαρκέσει για δύο χρόνια περίπου, παρά τις εκτιμήσεις -ή μάλλον τους ευσεβείς πόθους- ότι είναι συγκυριακού χαρακτήρα.

Η εποχidική ρητινή είναι ένα χημικό συστατικό που χρησιμοποιείται σε πολλά προϊόντα της βιομηχανίας, μεταξύ των οποίων στα βιομηχανικά χρώματα, και όχι μόνο. Από 2,40 το κιλό στις αρχές του έτους, αυτήν τη στιγμή πωλείται στα 6,80, εξηγεί διευθυντής ελληνικής βιομηχανίας κατασκευής χρωμάτων. Οχι, δεν παράγεται στην Ασία. Την εισάγει από τη Γερμανία. Αλλά το κόστος των Γερμανών προμηθευτών έχει επίσης αυξηθεί σημαντικά, καθώς εισάγουν πρώτες ύλες από την Ασία.

Black Friday με πολλές ελλείψεις προϊόντων

Πέρυσι οι εταιρείες είχαν πολλά προϊόντα, αλλά τα ηλεκτρονικά καταστήματα και οι εταιρείες ταχυμεταφορών δεν μπορούσαν να ανταποκριθούν στον όγκο των παραγγελιών και να τις παραδώσουν εγκαίρως στους καταναλωτές, καθώς τα φυσικά καταστήματα ήταν κλειστά λόγω κορωνοϊού.

Φέτος, τα καταστήματα ελπίζουμε ότι θα είναι ανοικτά, αλλά είναι πιθανό να λείπουν προϊόντα. Αυτό είναι το ονκνικό που αναμένεται για την περίφημη Black Friday, την ημέρα των μεγάλων προσφορών στο λιανεμπόριο που φέτος είναι η 26η Νοεμβρίου, με τις επιχειρήσεις να εκτιμούν ότι οι πρώτες ελλείψεις σε διαρκή καταναλωτικά αγαθά θα φανούν σε μεγάλο βαθμό εκείνη την περίοδο, λόγω φυσικά και της μεγάλης ζήτησης που αναμένεται. Η επόμενη δοκιμασία για αγορά και καταναλωτές αναμένεται, σύμφωνα με τον εμπορικό διευθυντή της Praktiker, ότι θα είναι αυτή που αφορά την επάρκεια εποχικών ειδών και συγκεκριμένα των χριστουγεννιάτικων στολιδιών, παιχνιδιών κ.ά.

«Με βάση την εικόνα που έχουμε στην παρούσα στιγμή, δεν θα έχουμε πρόβλημα. Ωστόσο, αυτό μπορεί να αλλάξει αργά και σταδιακά, καθώς οι εταιρείες που παράγουν τα προϊόντα που θα είναι σε ζήτηση για την περίοδο των Χριστουγέννων, όπως τα παιχνίδια, τα στολικά, τα φωτιστικά, τα κ.λπ., έχουν ήδη αρχίσει να αυξάνουν τις τιμές τους, λόγω της αύξησης των πρώτων υλών και του μεταφορικού κόστους. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα των εταιρειών να παράγουν τα προϊόντα που θα είναι σε ζήτηση για την περίοδο των Χριστουγέννων».

Αυτό που κάνουν οι επιχειρήσεις το τελευταίο διάστημα είναι να «σκανάρουν» όλη την Ευρώπη προκειμένου να βρουν εναλλακτικούς προμηθευτές. Η άσκηση είναι κάτι παραπάνω από δύσκολη, διότι προμηθευτές εκτός Κίνας και γενικότερα Ασίας δεν αναζητούν μόνο οι ελληνικές επιχειρήσεις. Χαρακτηριστικό είναι το α-κόλουθο παράδειγμα: η Πολωνία είναι μία χώρα στην Ευρώπη που παράγει αρκετά

Οι επιχειρήσεις «σκανάρουν» όλη την Ευρώπη προκειμένου να βρουν εναλλακτικούς προμηθευτές.

να μας πουν οι προμηθευτές μας ότι δεν μπορούν να εκτελέσουν την παραγγελία», δηλώνει στην «Κ» υψηλόβαθμο διευθυντικό στέλεχος πολύ μεγάλης λιανεμπορικής αλυσίδας που διαθέτει και χριστουγεννιάτικα στολικά, προσθέτοντας ότι πιο καθαρή εικόνα για το τι θα γίνει με τα χριστουγεννιάτικα είδη θα υπάρχει στα τέλη Οκτωβρίου με αρχές Νοεμβρίου.

Αυτό που κάνουν οι επιχειρήσεις το τελευταίο διάστημα είναι να «σκανάρουν» όλη την Ευρώπη προκειμένου να βρουν εναλλακτικούς προμηθευτές. Η άσκηση είναι κάτι παραπάνω από δύσκολη, διότι προμηθευτές εκτός Κίνας και γενικότερα Ασίας δεν αναζητούν μόνο οι ελληνικές επιχειρήσεις. Χαρακτηριστικό είναι το ακόλουθο παράδειγμα: η Πολωνία είναι μία χώρα στην Ευρώπη που παράγει αρκετά

μεγάλες ποσότητες κεριών ρεσό. Στην παρούσα συγκυρία με τα προβλήματα που υπάρχουν στην Κίνα, όλοι στρέφονται στην Πολωνία για ρεσό, με συνέπεια πλέον να μην μπορούν ούτε από εκεί να καλυφθούν επαρκώς οι πολύ μεγάλες ανάγκες.

Για να αντιμετωπίσουν πιο αποτελεσματικά αφενός τις ανατιμήσεις, αφετέρου ενδεχόμενες ελλείψεις, οι μεγάλες επιχειρήσεις προβαίνουν σε μεγάλες παραγγελίες σε μια προσπάθεια αποθεματοποίησης. Αυτός είναι και ο λόγος σε σημαντικό βαθμό που δεν έχουν εμφανιστεί ακόμη πιο έντονα ανατιμητικά φαινόμενα, κυρίως στα τρόφιμα. Στον κλάδο αυτό, πάντως, οι όποιες ανατιμήσεις έχουν γίνει ήδη, δεν σημαίνει ότι θα είναι και οι τελευταίες. Όπως εξηγούν στην «Κ» εκπρόσωποι του κλάδου των σούπερ μάρκετ, στις περιπτώσεις μεγάλων ανατιμήσεων που έχουν λάβει από τους προμηθευτές, ανατιμήσεις που εκφράζονται σε διψήφια ποσοστά, τις εφαρμόζουν στα προϊόντα σταδιακά, προκειμένου να μην προκληθεί σοκ στον καταναλωτή, όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν.

Ακόμη, βεβαίως, και όταν φτάνουν οι

παραγγελίες από την Κίνα, είτε τελικών προϊόντων είτε πρώτων υλών, έστω και σε πολύ υψηλότερες τιμές, φτάνουν με καθυστέρηση. Η διαταραχή στην παραγωγική διαδικασία στην Κίνα συνεχίζεται, με κάποια εργοστάσια που έκλεισαν όταν εκδηλώθηκε το 2020 η πανδημία να μην ανοίγουν ξανά («ξεμονταριστκαν» ολόκληρες παραγωγικές μονάδες, ανέφερε χαρακτηριστικά ανώτατο στέλεχος μεγάλης αλυσίδας), ενώ παραμένει το πρόβλημα με την έλλειψη κοντέινερ.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της IHS Markit η οποία καταρτίζει τον δείκτη αυθεντικών προμηθειών στη μεταποίηση, γνωστός ως δείκτης PMI, η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής περιορίστηκε τον Σεπτέμβριο στην Ελλάδα λόγω των σοβαρών καθυστερήσεων στις παραδόσεις προμηθειών. Τον μήνα αυτό καταγράφηκε η δριμύτερη αύξηση αδικειεπείσοιων εργασιών που έχει καταγραφεί στην ιστορία της έρευνας που διενεργεί η IHS Markit, ακριβώς λόγω των μεγάλων καθυστερήσεων στην παράδοση των πρώτων υλών που χρησιμοποιεί ο τομέας της μεταποίησης.

Εξασφαλισμένη μέχρι τα τέλη του έτους η επάρκεια της ελληνικής αγοράς σε LNG

«Φυσικό αέριο θα έχουμε, αλλά θα το πληρώσουμε πανάκριβα». Αυτή είναι η κοινή εκτίμηση εταιρειών του κλάδου και των αρμοδίων αρχών σε σχέση με την επάρκεια της χώρας σε φυσικό αέριο, ζήτημα που αναδεικνύεται σε μείζον συνολικά για την Ευρώπη καθώς εισέρχεται στη χειμερινή περίοδο με χαμηλά αποθέματα, περιορισμένη ροή από τη Ρωσία και βλέπει τα φορτία LNG να κατευθύνονται στις αγορές της Ασίας, όπου η ζήτηση είναι υψηλή. Διασφαλισμένες πλήρως θεωρούνται από τη ΡΑΕ και τον ΔΕ-ΣΦΑ οι ποσότητες αερίου που διέρχονται στη χώρα μέσω αγωγών από Ρωσία και Αζερμπαϊτζάν και οι οποίες αντιπροσωπεύουν στο 8μηνο του έτους το 67% της συνολικής εγχώριας ζήτησης, που είναι αυξημένη κατά 13,76% σε σχέση με το

αντίστοιχο διάστημα πέρυσι. Η ελληνική αγορά παρότι έχει ενισχυθεί σημαντικά μετά τη λειτουργία του TAP, μέσω του οποίου εισέρχονται ποσότητες 1 δισ. κ.μ. ετησίως, είναι εκτεθειμένη στην ασταθή και πανάκριβη αγορά του LNG σε ποσοστό 37%, κάτι που υποχρεώνει τις αρμόδιες Αρχές να είναι σε εγρήγορση, χωρίς ωστόσο να κρίνουν ότι τουλάχιστον επί του παρόντος υπάρχει κάποιο πρόβλημα. Τα φορτία που έχουν προγραμματιστεί μέχρι τον Νοέμβριο είναι, όπως τονίζουν, εξασφαλισμένα, ενώ εκτιμούν ότι θα υπάρξει κανονική τροφοδοσία από τη spot αγορά, όπου κάποιος μπορεί να βρει φορτία αρκεί να πληρώσει υψηλές τιμές. Η κατάσταση σε σχέση με την επάρκεια της αγοράς θα αξιολογηθεί πιθανότατα μέσα στην εβδομάδα σε συνάντηση που

Το κόστος ενός φορτίου LNG, από 20 εκατ. δολάρια πέρυσι, έχει ανέβει στα 90-100 εκατ. ευρώ.

θα έχει η ΡΑΕ με τους διαχειριστές του συστήματος φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού, ΔΕΣΦΑ και ΔΑΜΗΕ αντίστοιχα, αφού η επάρκεια της αγοράς ηλεκτρισμού συναρτάται άμεσα από αυτήν του φυσικού αερίου, δεδομένου ότι το 40% της ηλεκτροπαραγωγής σπνρίζεται στο φυσικό αέριο. Το διάστημα μέχρι και το τέλος του έτους φαίνεται να είναι διασφαλισμένο. Οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας είναι υποχρεωμένοι στην αρχή κάθε χρονιάς να τεκμηριώνουν στη ΡΑΕ ότι έχουν συμβολαιοποιήσει τις ποσότητες που χρειάζονται για τη λειτουργία των μονάδων τους, όπως επίσης να διατηρούν αποθέματα ασφαλείας πέντε ημερών στις εγκαταστάσεις της Ρεβυθούσσας, με εξαίρεση την Elpedison που υποχρεούται να διατηρεί αποθέματα ντιζέλ

για να λειτουργήσει τη μονάδα αν χρειαστεί σε πετρέλαιο, όπως προβλέπει η άδεια της. Το εάν, ωστόσο, οι ηλεκτροπαραγωγοί θα συνεχίσουν να φέρνουν φορτία για την κάλυψη των αναγκών τους θα εξαρτηθεί και από την πορεία των τιμών.

Το κόστος ενός φορτίου LNG από 20 εκατ. δολάρια πέρυσι έχει ανέβει στα 90-100 εκατ. ευρώ. Μέσα στο καλοκαίρι, εταιρεία του κλάδου ακύρωσε φορτίο λόγω των υψηλών τιμών, ενώ προκειμένου να περιορίσουν το κόστος κάποιοι αγόρασαν φορτία από κοινού, τάση που εκτιμάται ότι θα κυριαρχήσει στην αγορά το επόμενο διάστημα και μέχρι να υπάρξει αποκλιμάκωση των τιμών.

Οι υψηλές τιμές LNG έχουν ήδη πάντως ανατρέψει τα δεδομένα στην εγχώρια α-

γορά φυσικού αερίου, με τις εταιρείες να καταφεύγουν στα φθηνότερα συμβόλαια που προσφέρουν χονδρέμποροι που διαθέτουν και αέριο μέσω αγωγών, όπως η ΔΕΠΑ, η Mytilineos και ο όμιλος Κοπελούζου. Το μερίδιο του LNG που ανέβηκε κατακόρυφα το 2020 λόγω των χαμηλών τιμών, με τους συμμετέχοντες στην αγορά να επεκτείνουν το πελατολόγιό τους και στη Βουλγαρία μέσω εξαγωγών, υποχώρησε σημαντικά φέτος, όπως και οι εξαγωγές, οι οποίες μειώθηκαν στο 8μηνο σε ποσοστό 31,27%. Στον τερματικό σταθμό της Ρεβυθούσσας εκφόρτωσαν φέτος 22 δεξαμενόπλοια από 38 πέρυσι το αντίστοιχο διάστημα. Οι μειώσεις αφορούν κυρίως σε φορτία LNG από τις ΗΠΑ και το Κατάρ (-41% και -35%), τα οποία κατευθύνθηκαν στις αγορές της Ασίας.

Ακριβή ενέργεια τουλάχιστον έως τον Απρίλιο

Πολύ υψηλές τιμές και το α΄ τρίμηνο 2022 δείχνουν οι διεθνείς αγορές – Πόρους για 7μηνη στήριξη ψάχνει η κυβέρνηση

Της ΧΡΥΣΕΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Σε εγρήγορση για τη διασφάλιση και της επάρκειας φυσικού αερίου λόγω της στενότητας που παρατηρείται διεθνώς από την υψηλή ζήτηση κυρίως των χωρών της Ασίας βρίσκεται η κυβέρνηση, παράλληλα με την αναζήτηση αυξημένων κονδυλίων για την επιδότηση των λογαριασμών ρεύματος και αερίου, καθώς οι συνεχιζόμενες αυξήσεις ανατρέπουν τα αρχικά σενάρια για βραχυπρόθεσμες επιδοτήσεις. Η αποκλιμάκωση των τιμών δεν πρόκειται να έρθει πριν από τον Απρίλιο με βάση τις τιμές κλεισίματος των προθεσμιακών συμβολαίων φυσικού αερίου για το πρώτο τρίμηνο του έτους, που παραμένουν στα 90 ευρώ η μεγαβατώρα, αύξηση κατά 400% σε σύγκριση με τις αρχές του έτους και 50% σε διάστημα ενός μήνα, εξέλιξη που καθιστά αναγκαία μέτρα αναχαίτισης των αυξήσεων για διάστημα τουλάχιστον επτά μηνών. Τα ήδη αυξημένα κονδύλια για την επιδότηση του ρεύματος των 200 εκατ. ευρώ που η κυβέρνηση θα διαθέσει μέσω του Ταμείου Ενεργειακής Μετάβασης, μοιάζουν πλέον με ασπιρίνη ακόμη και για το τετράμηνο Σεπτεμβρίου - Δεκεμβρίου αφού οι τιμές μέχρι το τέλος του έτους αναμένεται να τριπλασιαστούν.

Η άσκηση αναχαίτισης των αυξήσεων και προστασίας των καταναλωτών δυσκολεύει ακόμη περισσότερο, καθώς αρχίζει η περίοδος θέρμανσης, με το φυσικό αέριο να διατίθεται στην αγορά σε διπλάσια τιμή από πέρυσι (πάνω από 8 ευρώ η μεγαβατώρα έναντι 4,5 ευρώ), με βάση τα μέχρι τώρα δεδομένα στη διεθνή αγορά, και το πετρέλαιο θέρμανσης τουλάχιστον κατά 35% ακριβότερο από πέρυσι (1,10 ευρώ το λίτρο από 0,80 ευρώ πέρυσι). Η δε χονδρεμπορική τιμή ρεύματος κυμαίνεται πλέον σταθερά πάνω από τα 120 ευρώ η μεγαβατώρα, αυξημένη κατά 164% συγκριτικά με τον Αύγουστο του 2020 (46,14 ευρώ) και κατά 90% με τον Αύγουστο του 2019 (64,2 ευρώ).

Η κυβέρνηση με την τροπολογία που κατέθεσε την περασμένη Πέμπτη για την εφαρμογή των μέτρων κοινωνικής πολιτικής που εξήγγειλε ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης στη ΔΕΘ, επισημοποίησε την πρόθεσή της για επιδότηση και του λογαριασμού φυσικού αερίου, ανεξάρτητα από την αύξηση του επιδόματος θέρμανσης κατά 20%. Πρόθεση, σύμφωνα με κύκλους του ΥΠΕΝ, είναι η οριζόντια επιδότηση των συνολικά 550.000 καταναλωτών φυσικού αερίου. Το ύψος της επιδότησης θα εξαρτηθεί από τα κονδύλια που αναζητούνται μέσω του κρατικού προϋπολογισμού και σύμφωνα με πληροφορίες

Τιμές χονδρικής αγοράς ρεύματος

Ευρώ ανά μεγαβατώρα, 30/9/2021 (σε παρένθεση η τιμή στις 30/9/2020)

40 80 120 160 200 240 280

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ 216,01 (79,10)

ΙΣΠΑΝΙΑ 216,01 (79,03)

ΓΑΛΛΙΑ 141,81 (71,58)

ΕΛΒΕΤΙΑ 171,3 (74,51)

ΙΤΑΛΙΑ 205,61 (86,68)

ΕΛΛΑΔΑ 168,01 (81,58)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 168,01 (76,30)

ΣΕΡΒΙΑ 148,32 (77,88)

ΚΡΟΑΤΙΑ 158,66 (78,30)

ΡΟΥΜΑΝΙΑ 143,14 (77,88)

ΟΥΓΑΡΙΑ 143,14 (78,42)

ΣΛΟΒΑΚΙΑ 140,86 (73,74)

ΤΣΕΧΙΑ 109,67 (72,97)

ΠΟΛΩΝΙΑ 96,54 (71,41)

ΓΕΡΜΑΝΙΑ 100,33 (68,29)

ΟΛΛΑΝΔΙΑ 116,53 (71,75)

ΑΥΣΤΡΙΑ 140,75 (72,75)

ΒΕΛΓΙΟ 100,35 (70,46)

ΕΛΒΕΤΙΑ 171,3 (74,51)

ΙΤΑΛΙΑ 205,61 (86,68)

ΕΛΛΑΔΑ 168,01 (81,58)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 168,01 (76,30)

ΣΕΡΒΙΑ 148,32 (77,88)

ΚΡΟΑΤΙΑ 158,66 (78,30)

ΡΟΥΜΑΝΙΑ 143,14 (77,88)

ΟΥΓΑΡΙΑ 143,14 (78,42)

ΣΛΟΒΑΚΙΑ 140,86 (73,74)

ΤΣΕΧΙΑ 109,67 (72,97)

ΠΟΛΩΝΙΑ 96,54 (71,41)

ΓΕΡΜΑΝΙΑ 100,33 (68,29)

ΟΛΛΑΝΔΙΑ 116,53 (71,75)

ΑΥΣΤΡΙΑ 140,75 (72,75)

ΒΕΛΓΙΟ 100,35 (70,46)

ΕΛΒΕΤΙΑ 171,3 (74,51)

ΙΤΑΛΙΑ 205,61 (86,68)

ΕΛΛΑΔΑ 168,01 (81,58)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 168,01 (76,30)

ΣΕΡΒΙΑ 148,32 (77,88)

ΚΡΟΑΤΙΑ 158,66 (78,30)

ΡΟΥΜΑΝΙΑ 143,14 (77,88)

ΟΥΓΑΡΙΑ 143,14 (78,42)

ΣΛΟΒΑΚΙΑ 140,86 (73,74)

ΤΣΕΧΙΑ 109,67 (72,97)

ΠΟΛΩΝΙΑ 96,54 (71,41)

ΓΕΡΜΑΝΙΑ 100,33 (68,29)

ΟΛΛΑΝΔΙΑ 116,53 (71,75)

ΑΥΣΤΡΙΑ 140,75 (72,75)

ΒΕΛΓΙΟ 100,35 (70,46)

ΕΛΒΕΤΙΑ 171,3 (74,51)

ΙΤΑΛΙΑ 205,61 (86,68)

ΕΛΛΑΔΑ 168,01 (81,58)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 168,01 (76,30)

ΣΕΡΒΙΑ 148,32 (77,88)

ΚΡΟΑΤΙΑ 158,66 (78,30)

ΡΟΥΜΑΝΙΑ 143,14 (77,88)

ΟΥΓΑΡΙΑ 143,14 (78,42)

ΣΛΟΒΑΚΙΑ 140,86 (73,74)

ΤΣΕΧΙΑ 109,67 (72,97)

ΠΟΛΩΝΙΑ 96,54 (71,41)

ΓΕΡΜΑΝΙΑ 100,33 (68,29)

ΟΛΛΑΝΔΙΑ 116,53 (71,75)

ΑΥΣΤΡΙΑ 140,75 (72,75)

ΒΕΛΓΙΟ 100,35 (70,46)

ΕΛΒΕΤΙΑ 171,3 (74,51)

ΙΤΑΛΙΑ 205,61 (86,68)

ΕΛΛΑΔΑ 168,01 (81,58)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 168,01 (76,30)

ΣΕΡΒΙΑ 148,32 (77,88)

ΚΡΟΑΤΙΑ 158,66 (78,30)

ΡΟΥΜΑΝΙΑ 143,14 (77,88)

ΟΥΓΑΡΙΑ 143,14 (78,42)

ΣΛΟΒΑΚΙΑ 140,86 (73,74)

ΤΣΕΧΙΑ 109,67 (72,97)

ΠΟΛΩΝΙΑ 96,54 (71,41)

ΓΕΡΜΑΝΙΑ 100,33 (68,29)

ΟΛΛΑΝΔΙΑ 116,53 (71,75)

ΑΥΣΤΡΙΑ 140,75 (72,75)

ΒΕΛΓΙΟ 100,35 (70,46)

ΕΛΒΕΤΙΑ 171,3 (74,51)

ΙΤΑΛΙΑ 205,61 (86,68)

ΕΛΛΑΔΑ 168,01 (81,58)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 168,01 (76,30)

ΣΕΡΒΙΑ 148,32 (77,88)

ΚΡΟΑΤΙΑ 158,66 (78,30)

ΡΟΥΜΑΝΙΑ 143,14 (77,88)

ΟΥΓΑΡΙΑ 143,14 (78,42)

ΣΛΟΒΑΚΙΑ 140,86 (73,74)

ΤΣΕΧΙΑ 109,67 (72,97)

ΠΟΛΩΝΙΑ 96,54 (71,41)

ΓΕΡΜΑΝΙΑ 100,33 (68,29)

ΟΛΛΑΝΔΙΑ 116,53 (71,75)

ΑΥΣΤΡΙΑ 140,75 (72,75)

ΒΕΛΓΙΟ 100,35 (70,46)

ΕΛΒΕΤΙΑ 171,3 (74,51)

ΙΤΑΛΙΑ 205,61 (86,68)

ΕΛΛΑΔΑ 168,01 (81,58)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 168,01 (76,30)

ΣΕΡΒΙΑ 148,32 (77,88)

ΚΡΟΑΤΙΑ 158,66 (78,30)

ΡΟΥΜΑΝΙΑ 143,14 (77,88)

ΟΥΓΑΡΙΑ 143,14 (78,42)

ΣΛΟΒΑΚΙΑ 140,86 (73,74)

ΤΣΕΧΙΑ 109,67 (72,97)

ΠΟΛΩΝΙΑ 96,54 (71,41)

ΓΕΡΜΑΝΙΑ 100,33 (68,29)

ΟΛΛΑΝΔΙΑ 116,53 (71,75)

ΑΥΣΤΡΙΑ 140,75 (72,75)

ΒΕΛΓΙΟ 100,35 (70,46)

ΕΛΒΕΤΙΑ 171,3 (74,51)

ΙΤΑΛΙΑ 205,61 (86,68)

ΕΛΛΑΔΑ 168,01 (81,58)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 168,01 (76,30)

ΣΕΡΒΙΑ 148,32 (77,88)

ΚΡΟΑΤΙΑ 158,66 (78,30)

ΡΟΥΜΑΝΙΑ 143,14 (77,88)

ΟΥΓΑΡΙΑ 143,14 (78,42)

ΣΛΟΒΑΚΙΑ 140,86 (73,74)

ΤΣΕΧΙΑ 109,67 (72,97)

ΠΟΛΩΝΙΑ 96,54 (71,41)

ΓΕΡΜΑΝΙΑ 100,33 (68,29)

ΟΛΛΑΝΔΙΑ 116,53 (71,75)

ΑΥΣΤΡΙΑ 140,75 (72,75)

ΒΕΛΓΙΟ 100,35 (70,46)

ΕΛΒΕΤΙΑ 171,3 (74,51)

ΙΤΑΛΙΑ 205,61 (86,68)

ΕΛΛΑΔΑ 168,01 (81,58)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 168,01 (76,30)

ΣΕΡΒΙΑ 148,32 (77,88)

ΚΡΟΑΤΙΑ 158,66 (78,30)

ΡΟΥΜΑΝΙΑ 143,14 (77,88)

ΟΥΓΑΡΙΑ 143,14 (78,42)

ΣΛΟΒΑΚΙΑ 140,86 (73,74)

ΤΣΕΧΙΑ 109,67 (72,97)

ΠΟΛΩΝΙΑ 96,54 (71,41)

ΓΕΡΜΑΝΙΑ 100,33 (68,29)

ΟΛΛΑΝΔΙΑ 116,53 (71,75)

ΑΥΣΤΡΙΑ 140,75 (72,75)

ΒΕΛΓΙΟ 100,35 (70,46)

ΕΛΒΕΤΙΑ 171,3 (74,51)

ΙΤΑΛΙΑ 205,61 (86,68)

ΕΛΛΑΔΑ 168,01 (81,58)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 168,01 (76,30)

ΣΕΡΒΙΑ 148,32 (77,88)

ΚΡΟΑΤΙΑ 158,66 (78,30)

ΡΟΥΜΑΝΙΑ 143,14 (77,88)

ΟΥΓΑΡΙΑ 143,14 (78,42)

ΣΛΟΒΑΚΙΑ 140,86 (73,74)

ΤΣΕΧΙΑ 109,67 (72,97)

ΠΟΛΩΝΙΑ 96,54 (71,41)

ΓΕΡΜΑΝΙΑ 100,33 (68,29)

ΟΛΛΑΝΔΙΑ 116,53 (71,75)

ΑΥΣΤΡΙΑ 140,75 (72,75)

ΒΕΛΓΙΟ 100,35 (70,46)

ΕΛΒΕΤΙΑ 171,3 (74,51)

ΙΤΑΛΙΑ 205,61 (86,68)

ΕΛΛΑΔΑ 168,01 (81,58)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 168,01 (76,30)

ΣΕΡΒΙΑ 148,32 (77,88)

ΚΡΟΑΤΙΑ 158,66 (78,30)

ΡΟΥΜΑΝΙΑ 143,14 (77,88)

ΟΥΓΑΡΙΑ 143,14 (78,42)

ΣΛΟΒΑΚΙΑ 140,86 (73,74)

ΤΣΕΧΙΑ 109,67 (72,97)

ΠΟΛΩΝΙΑ 96,54 (71,41)

ΓΕΡΜΑΝΙΑ 100,33 (68,29)

ΟΛΛΑΝΔΙΑ 116,53 (71,75)

ΑΥΣΤΡΙΑ 140,75 (72,75)

ΒΕΛΓΙΟ 100,35 (70,46)

ΕΛΒΕΤΙΑ 171,3 (74,51)

ΙΤΑΛΙΑ 205,61 (86,68)

ΕΛΛΑΔΑ 168,01 (81,58)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 168,01 (76,30)

ΣΕΡΒΙΑ 148,32 (77,88)

ΚΡΟΑΤΙΑ 158,66 (78,30)

ΡΟΥΜΑΝΙΑ 143,14 (77,88)

ΟΥΓΑΡΙΑ 143,14 (78,42)

ΣΛΟΒΑΚΙΑ 140,86 (73,74)

ΤΣΕΧΙΑ 109,67 (72,97)

ΠΟΛΩΝΙΑ 96,54 (71,41)

ΓΕΡΜΑΝΙΑ 100,33 (68,29)

ΟΛΛΑΝΔΙΑ 116,53 (71,75)

ΑΥΣΤΡΙΑ 140,75 (72,75)

ΒΕΛΓΙΟ 100,35 (70,46)

ΕΛΒΕΤΙΑ 171,3 (74,51)

ΙΤΑΛΙΑ 205,61 (86,68)

ΕΛΛΑΔΑ 168,01 (81,58)

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 168,01 (76,30)

ΣΕΡΒΙΑ 148,32 (77,88)

ΚΡΟΑΤΙΑ 158,66 (78,30)

ΡΟΥΜΑΝΙΑ 143,14 (77,88)

ΟΥΓΑΡΙΑ 143,14 (78,42)

ΣΛΟΒΑΚΙΑ 140,86 (73,74)

Εκρηξη στις μεταβιβάσεις ακινήτων φέτος

Λόγω υψηλού αφορολογήτου στις γονικές παροχές, έκδοσης ηλεκτρονικής ταυτότητας το 2022 και αύξησης αντικειμενικών

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Το περιβάλλον που θα επιτρέψει να καταρριφθούν φέτος δύο ρεκόρ δεκαετίας έφτιαξε η κυβέρνηση με τις παρεμβάσεις που θα εφαρμοστούν ταυτόχρονα μέσα στο τελευταίο τρίμηνο της χρονιάς: το πρώτο αφορά τον αριθμό των γονικών παροχών ακινήτων και το δεύτερο τον αριθμό των αγοραπωλησιών.

Ο μηδενισμός του φόρου γονικών παροχών, η απαλλαγή από την υποχρέωση έκδοσης ηλεκτρονικής ταυτότητας κτιρίου για ένα τρίμηνο, αλλά και η διατήρηση σε ισχύ των σημερινών (και κατά κανόνα χαμηλότερων) αντικειμενικών αξιών δίνουν την ευκαιρία στους υποψήφιους αγοραστές, αλλά και σε όσους ενδιαφέρονται για δωρεές ή γονικές παροχές ακινήτων, να σπεύσουν στα συμβολαιογραφικά γραφεία.

Οι γονικές παροχές –όστερα από τις εντυπωσιακές επιδόσεις της διετίας 2010-2011, όταν καταγράφηκαν 116 χιλιάδες και 65 χιλιάδες μεταβιβάσεις αντίστοιχα– περιορίστηκαν δραστικά,

Οι αγοραπωλησίες μπορεί να σπάσουν το φράγμα των 100.000, κάτι που έχει να καταγραφεί από το 2010.

με αποτέλεσμα κάθε χρόνο οι γονείς να μεταβιβάζουν στα παιδιά τους όχι περισσότερα από 25.000-35.000 ακίνητα. Φέτος όμως εκτιμάται ότι με το διοικητικό «πουσάρισμα» κατά το τελευταίο τρίμηνο, τα ακίνητα που θα αλλάξουν χέρια με γονική παροχή μπορεί να αυξηθούν και πάλι στα επίπεδα του 2011. Όσο για τις αγοραπωλησίες, αναμένεται ότι φέτος μπορούν να σπάσουν το φράγμα των 100.000, κάτι που έχει να καταγραφεί επίσης από το 2010.

Η αύξηση του αφορολόγητου για τις γονικές παροχές στις 800.000 ευρώ από την 1η Οκτωβρίου, είναι ένας από τους λόγους που αναθερμαίνουν το ενδιαφέρον για τις μεταβιβάσεις περιουσιακών στοιχείων στα τέκνα, χωρίς όμως να είναι ο μοναδικός.

Αλλάστε, και με το καθεστώς που ίσχυε μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου, δεν επιβαλλόταν φόρος για γονικές παροχές έως 150.000 ευρώ, ενώ σε περίπτωση που το τέκνο αποκτούσε κύρια κατοικία μέσω της γονικής παροχής, το αφορολόγητο μπορούσε να είναι ακόμη και διπλάσιο (ο.σ. αν το παιδί είναι παντρεμένο με δύο παιδιά είχε και μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου αφορολόγητο 300.000

ευρώ για να αποδεχθεί δωρεά ακινήτου από τον γονιό του).

Ποιοι είναι οι υπόλοιποι παράγοντες που ευνοούν τις μεταβιβάσεις κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους;

1. Σε μια γονική παροχή, εκτός από τον φόρο επιβάλλονται και τα έξοδα μεταβίβασης. Τα συμβολαιογραφικά, το κόστος του υποθηκοφυλακείου ή του κτηματολογίου, μαζί με τα αντίγραφα συμβολαίων και τα λοιπά έξοδα, μπορεί να φτάσουν να αντιστοιχούν ακόμη και στο 2% της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου. Αυτό το ποσοστό θα παραμείνει αμετάβλητο και μετά την 1.1.2022. Έτσι, σε περιοχές όπου η αντικειμενική αξία θα αυξηθεί κατά 20%-30% ή και ακόμη περισσότερο, μαζί με τις αντικειμενικές αξίες θα ακριβύνει και το κόστος της γονικής παροχής. Ειδικά για δωρεές ακινήτων μεγάλης αξίας, το πρόσθετο κόστος δεν είναι διόλου ευκαταφρόνητο. Ένα ακίνητο με σημερινή αντικειμενική αξία 250.000 ευρώ θα μεταβιβαστεί στο παιδί κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους με κόστος 4.880 ευρώ. Από την 1.1.2022, αν η αντικειμενική αξία αυξηθεί στα 330.000 ευρώ, τότε και το κόστος μεταβίβασης θα εκτιναχθεί στα 6.450 ευρώ.

2. Η έκδοση της ηλεκτρονικής ταυτότητας κτιρίου θα είναι υποχρεωτική από την 1.1.2022, καθώς το αρμόδιο υπουργείο Περιβάλλοντος ξεκαθάρισε ότι δεν θα υπάρξει άλλη παράταση.

Η έκδοσή της μπορεί να ανεβάσει το κόστος μεταβίβασης ακόμη και κατά 1.000 ευρώ. Προφανώς, κάποια στιγμή στο μέλλον, ο ιδιοκτήτης θα χρειαστεί να προχωρήσει στην έκδοση. Ωστόσο, είναι διαφορετικό αυτό να γίνει «εδώ και τώρα» και διαφορετικό να γίνει κάποια στιγμή στο μέλλον, όταν θα κριθεί απαραίτητο για να προχωρήσει μια πράξη επί του ακινήτου.

Αντίστοιχοι με τις γονικές παροχές είναι οι λόγοι «επίσπευσης» της απόφασης και όσον αφορά τις αγοραπωλησίες. Εκεί, εκτός από την αύξηση των εξόδων μεταβίβασης –που μπορεί να είναι και περισσότερα, καθώς αν και δεν είναι υποχρεωτική η παράσταση δικηγόρου, δεν είναι λίγοι αυτοί που εξακολουθούν να ζητούν νομική βοήθεια για τον έλεγχο των τίτλων– η αύξηση των αντικειμενικών αξιών επιφέρει από τις αρχές του χρόνου και αύξηση του φόρου.

Λόγω της αναστολής του ΦΠΑ, στις περισσότερες μεταβιβάσεις επιβάλλεται ο φόρος 3% επί της αντικειμενικής αξίας ακινήτου, ο οποίος είναι προφανές ότι θα είναι μεγαλύτερος από τις αρχές του χρόνου. Υπάρχει και ένας ακόμη παράγοντας που «στρώνει το χαλί» στους υποψήφιους αγοραστές ακινήτων και αυ-

Σε περιοχές όπου οι αντικειμενικές αξίες θα αυξηθούν την επόμενη χρονιά κατά 20%-30%, ή και ακόμη περισσότερο, θα ακριβύνει και το κόστος της γονικής παροχής, δεδομένου ότι τα έξοδα μεταβίβασης παραμένουν αμετάβλητα.

τός είναι η εξαγγελία για την κατάργηση του συμπληρωματικού φόρου ακινήτων. Με δεδομένη την αύξηση των αντικειμενικών αξιών, ο υποψήφιος αγοραστής ακινήτων για επενδυτικούς λόγους, θα λάμβανε σοβαρά υπόψη τον παράγοντα «φόρος περιουσίας», ο οποίος κλιμακώνεται ανάλογα με το ύψος της περιουσίας. Από τη στιγμή όμως που έχει καταστεί σαφές ότι από την 1.1.2022 φόρος περιουσίας δεν θα υπάρχει και ότι ο νέος ΕΝΦΙΑ θα επιβάλλεται ξεχωριστά σε κάθε ακίνητο, τότε ο φόρος για την επιβάρυνση από τη συσσώρευση ακινήτων εκλείπει. Όπως εκλείπει και ο παράγοντας δεν θα υπάρχει και ότι ο νέος ΕΝΦΙΑ θα επιβάλλεται ξεχωριστά σε κάθε ακίνητο, τότε ο φόρος για την επιβάρυνση από τη συσσώρευση ακινήτων εκλείπει. Όπως εκλείπει και ο παράγοντας «εισφορά αλληλεγγύης», ο οποίος μειώνει την καθαρή απόδοση για όσους αντιμετωπίζουν την αγορά ενός ακινήτου ως επένδυση και όχι ως κίνηση για την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών.

«Πηγή ανάπτυξης» η κτηματαγορά

Ως «πηγή ανάπτυξης» αντιμετωπίζεται από το οικονομικό επιτελείο η κτηματαγορά. Οι αποφάσεις που ελήφθησαν την τελευταία διετία –«πάγωμα» ΦΠΑ στις αγορές νεόδμητων κατοικιών μέχρι το τέλος του 2022, φορολογικά κίνητρα και χρηματοδοτήσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση ή την επισκευή ακινήτων και τώρα ο μηδενισμός του φόρου γονικών παροχών– εκτιμάται ότι έχουν ήδη συμβάλει στην αύξηση και της οικοδομικής δραστηριότητας αλλά και των αγοραπωλησιών επί των ακινήτων. Μια ακόμη παράβαση που ενεργοποιείται από τώρα είναι ο μηδενισμός του φόρου για τις γονικές παροχές σε χρήμα τη στιγμή που μέχρι και την προηγούμενη εβδομάδα, ακόμη και για ένα ευρώ που μεταφερόταν

από τον γονέα στο παιδί, επιβαλλόταν φόρος 10%. Αυτό το μέτρο θα ανοίξει τον δρόμο ώστε να παιδιά να αντιμετωπίσουν το «πόθεν έσχες» και τα τεκμήρια διαβίωσης και να μετατραπούν σε δύναμι αγοραστές ακινήτων, ενισχύοντας ακόμη περισσότερο τη συναλλακτική δραστηριότητα στην κτηματαγορά. Οι τράπεζες δεν χορηγούν στεγαστικά δάνεια αν δεν υπάρχει ρευστότητα για την κάλυψη του 20%-25% της αξίας του ακινήτου που πρόκειται να αποκτηθεί. Και ένας νέος έβρισκε μέχρι σήμερα αυτή τη ρευστότητα κυρίως μέσα από την πώληση περιουσιακών στοιχείου το οποίο περιερχόταν στην κατοχή του με τη γονική παροχή. Πλέον, η διαδικασία απλοποιείται αισθητά. Το μόνο που χρειάζεται είναι μια δήλωση

στην εφορία ώστε τα απαιτούμενα χρήματα να μεταφερθούν από τον τραπεζικό λογαριασμό του γονέα στο παιδί. Αυτόματως, το τελευταίο αποκτά τη δυνατότητα καταβολής της προκαταβολής αλλά και κάλυψης του «πόθεν έσχες» που συνοδεύει την απόκτηση ενός ακινήτου (πλνν της πρώτης κατοικίας).

Η ενεργοποίηση των νέων αντικειμενικών αξιών από τις αρχές του 2022 είναι πιθανό να προκαλέσει ένα «μούδιασμα» στην αγορά κατά τους πρώτους μήνες του επόμενου έτους. Εκτιμάται όμως ότι αυτό το μούδιασμα θα είναι συγχυρικό, καθώς υπάρχει και ο παράγοντας «ρευστότητα» στην αγορά που μπορεί να σπείρει το ανοδικό κύμα στην κτηματαγορά και μέσα στο 2022.

Φορολογικά κίνητρα για συνενώσεις επιχειρήσεων

Εκπτώση 30% από τον φόρο εισοδήματος επί τρία έτη προβλέπει το νομοσχέδιο που τέθηκε σε διαβούλευση

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Φορολογικά κίνητρα, με τη μορφή της έκπτωσης του 30% από τον φόρο εισοδήματος επί τρία έτη, προβλέπει το νομοσχέδιο για συνενώσεις, μετασχηματισμούς και συνεργασίες μικρών και μεσίων επιχειρήσεων, που τέθηκε σε διαβούλευση.

Μάλιστα προμοδοτούνται με τον ίδιο τρόπο και οι ατομικές επιχειρήσεις που μετατρέπονται σε προσωπικές εταιρείες ή σε οποιασδήποτε άλλης μορφής εταιρεία, καθώς και οι συνενώσεις ατομικών επιχειρήσεων με σκοπό τη δημιουργία νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας.

Οι επιχειρήσεις που θα προχωρήσουν σε συνεργασίες θα έχουν πρόσβαση στα χαμηλότοκα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης.

Παράλληλα με τα φορολογικά κίνητρα του νομοσχεδίου, οι επιχειρήσεις που θα προχωρήσουν σε συνεργασίες και συνενώσεις θα έχουν πρόσβαση στα χαμηλότοκα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης, καθώς η ανάπτυξη οικονομικών κλίμακας είναι ένα από τα κριτήρια επιλεξιμότητας γι' αυτά.

Το νομοσχέδιο ήταν μία από τις δεσμεύσεις (ορόσημα 3ου τριμήνου) που είχε η χώρα προκειμένου να εισπράξει την πρώτη δόση του Ταμείου Ανάκαμψης, δηλαδή τα επόμενα 3,5 δισ. ευρώ, μετά την προκαταβολή των 4 δισ. ευρώ. Το έθεσαν σε διαβούλευση ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας και ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Γεώργιος Σκυλακάκης, ο οποίος είναι υπεύθυνος για το Ταμείο Ανάκαμψης.

Τα κίνητρα αφορούν κατά κύριο λόγο μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και όχι μεγάλες. Ειδικότερα, οι μετασχηματισμοί επιχειρήσεων (συγχωνεύσεις) απευθύνονται κυρίως σε μεσαίες και οι συνεργασίες σε μικρές επιχειρήσεις. Προμοδοτούνται ιδιαίτερως επιτυχημένες μορφές συνεργασίας, όπως η συμβολαιακή γεωργία και το franchising.

Τα κίνητρα αφορούν κατά κύριο λόγο μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και όχι μεγάλες. Ειδικότερα, οι μετασχηματισμοί επιχειρήσεων (συγχωνεύσεις) απευθύνονται κυρίως σε μεσαίες και οι συνεργ-

ασίες σε μικρές επιχειρήσεις. Προμοδοτούνται ιδιαίτερως πετυχημένες μορφές συνεργασίας όπως η συμβολαιακή γεωργία και το franchising.

Το ν/ο αποσκοπεί φυσικά κατά κύριο

λόγο στην αύξηση του μικρού μεγέθους των ελληνικών επιχειρήσεων, μίας από τις παθολόγιες της ελληνικής οικονομίας που ευθύνεται για τη χαμηλή παραγωγικότητα της αλλά και για τη μεγάλνη έ-

κτασες φοροδιαφυγή. Σημειώνεται ότι το 95% των επιχειρήσεων απασχολεί έως εννέα άτομα. Ειδικά η διάταξη για την προμοδότηση των ατομικών επιχειρήσεων που μετατρέπονται σε εταιρείες αποβλέπει σαφώς στην έξοδο των πρώτων από τη μαύρη οικονομία. Αναλυτικότερα, το νομοσχέδιο αφορά:

1. Μετασχηματισμούς επιχειρήσεων που απασχολούν μέχρι 250 εργαζομένων, των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ.

2. Συνεργασίες επιχειρήσεων που απασχολούν μέχρι 50 εργαζομένων, των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ.

• **Συνεργασίες επιχειρήσεων**

Για να προμοδοτηθούν οι συνεργασίες επιχειρήσεων (franchising και συμβολαιακή γεωργία, αλλά και συνεταιρισμοί, κοινοπραξίες, οργανώσεις παραγωγών) υπάρχουν οι εξής προϋποθέσεις:

– Να έχουν σκοπό την από κοινού προώθηση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους.

– Να διαρκεί η συνεργασία για τουλάχιστον πέντε χρόνια από τη σύναψη της σχετικής συμφωνίας.

– Ο συνολικός μέσος κύκλος εργασιών των εταιρειών που μετέχουν σε αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την προηγούμενη τριετία, να είναι τουλάχιστον ίσος με το 150% του κύκλου εργασιών της εταιρείας με τον μεγαλύτερο μέσο κύκλο εργασιών της τελευταίας τριετίας.

• **Συγχωνεύσεις**
Σε ό,τι αφορά τους μετασχηματισμούς επιχειρήσεων, προκειμένου να πάρουν τη φορολογική έκπτωση του 30% για τρία χρόνια πρέπει επίσης να έχουν μέσο κύκλο εργασιών τουλάχιστον 150% του κύκλου εργασιών της μεγαλύτερης εξ αυτών.

Επιπλέον, όμως, πρέπει ο κύκλος εργασιών της νέας εταιρείας, δηλαδή το άθροισμα του κύκλου εργασιών των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων, να

είναι ίσος ή μεγαλύτερος των 450.000 ευρώ.

• **Συνεργασίες προσώπων**

Σε περίπτωση συνεργασίας προσώπων, η έκπτωση παρέχεται αν ιδρύεται νέο νομικό πρόσωπο ή άλλη νομική οντότητα, όπου το καθένα από τα συνεργαζόμενα πρόσωπα συνεισφέρει τουλάχιστον 10% του εταιρικού κεφαλαίου του νέου νομικού προσώπου και το εταιρικό αυτό κεφάλαιο δεν μπορεί να υπολείπεται των 150.000 ευρώ.

• **Μετατροπές ατομικών επιχειρήσεων**

Σε περίπτωση μετατροπής ατομικής επιχείρησης σε προσωπική εταιρεία ή σε οποιασδήποτε άλλης μορφής εταιρεία ή σε περίπτωση συνένωσης ατομικών επιχειρήσεων με σκοπό τη δημιουργία νομικού προσώπου, το κίνητρο δίνεται εφόσον η ατομική επιχείρηση έχει ιδρυθεί τουλάχιστον προ τριετίας, η νέα εταιρεία τηρεί λογιστικά αρχεία με το διπλογραφικό σύστημα και –σε περίπτωση συνένωσης περισσότερων ατομικών επιχειρήσεων– ο κύκλος εργασιών της νέας εταιρείας είναι μεγαλύτερος από το 150% του κύκλου εργασιών της μεγαλύτερης ατομικής επιχείρησης.

• **Πλαφόν στην απαλλαγή**

Το νομοσχέδιο θέτει οροφή στο όφελος από τη φορολογική ελάφρυνση:

– Στην περίπτωση μετασχηματισμού ή συνένωσης επιχειρήσεων δεν μπορεί να ξεπερνάει το 1 εκατ. ευρώ σε διάστημα τριών ετών.

– Στην περίπτωση συνεργασιών δεν μπορεί να ξεπερνάει τις 100.000 ευρώ για καθένα από τα συνεργαζόμενα πρόσωπα, επίσης σε διάστημα τριών ετών.

Η ελάφρυνση ισχύει από το επόμενο έτος της ημερομηνίας ολοκλήρωσης της συνεργασίας οποιασδήποτε μορφής και δεν εφαρμόζεται στις κατασκευαστικές κοινοπραξίες. Σε περίπτωση franchising, το κίνητρο παρέχεται αποκλειστικά στον δικαιοδόχο (franchisee). Η διαβούλευση θα διαρκέσει μέχρι την 1η Νοεμβρίου.

19 OCT 19:00 2nd CYPRUS
COCKTAIL FESTIVAL

NICOSIA MUNICIPALITY GARDENS

MAIN SPONSOR

αλφάμεγα

#COCKTAILFESTCY

BY

Difford's
Guide

FOR DISORDERLY DRINKERS

CYPRUS
NICOSIA
LOST + FOUND
DRINKERY
NOTES AND
SPIRITS
ZONKEY BAR
THAT'S Y
HIGH & WET
LARNACA
OLD MARKET ST.
SPRITZERIA ERMOU
LIMASSOL
MADAME
LIBRARY BAR /
GIN GARDEN
PAPHOS
KATHIKAS SQUARE
GIN BAR

ITALY
MILAN
NICK'S BAR
ROME
FRENI E
FRIZIONI
GREECE
ATHENS
THE CLUMSIES
BABA AU RUM
TO ΛΟΚΑΛΙ
BARRO NEGRO
360 COCKTAIL BAR
42 BARSTRONOMY
UPUPA EPOPS -
THE BAR
THESSALONIKI
CASABLANCA
SOCIAL CLUB

Κρίσιμο θέμα για τις επιχειρήσεις και τους μετόχους τους αποτελεί η πρόβλεψη ώστε η ίδια συμμετοχή που θα πρέπει να καταβάλουν για τη δανειοδότησή τους να μπορεί να καλυφθεί κατά το ήμισυ με εισφορές σε είδος και άλλα ισοδύναμα μέτρα, δηλαδή πλην των μετρητών.

Στο Ταμείο Ανάκαμψης και δάνεια που έχουν ήδη εγκρίνει οι τράπεζες

Αφορούν πρόσφατα επενδυτικά σχέδια που πληρούν τους στόχους του Ταμείου

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Τη δυνατότητα ένταξης στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) δανείων που έχουν ήδη εγκριθεί από τις τράπεζες το τελευταίο διάστημα εν αναμονή της ενεργοποίησής του, προβλέπει η απόφαση του υπουργείου Οικονομικών που προσδιορίζει τη διαδικασία για τη χορήγηση των δανείων του Ταμείου.

Όπως αναφέρει η υπουργική απόφαση, «απαγορεύεται η χρήση των πόρων για δάνεια του ΤΑΑ για αναχρηματοδότηση δανείων εκτός των περιπτώσεων δανείων διασύνδεσης (bridge loans) συνδεδεμένων με την επένδυση». Πρόκειται για επενδυτικά σχέδια που είναι συμβατά με τους στόχους του Ταμείου και λόγω της καθυστέρησης που έχει υπάρξει για την υπογραφή των συμβάσεων με τις τράπεζες, δεν έχουν ενταχθεί, αλλά σύμφωνα με την υπουργική απόφαση θα μπορούν να επωφεληθούν από την νομική χρηματοδότηση που εξασφαλίζουν οι

Πρόκειται για επενδύσεις που εξασφάλισαν χρηματοδότηση το τελευταίο διάστημα εν αναμονή της ενεργοποίησης του Ταμείου.

ευρωπαϊκοί πόροι.

Κρίσιμο θέμα για τις επιχειρήσεις και τους μετόχους τους αποτελεί η πρόβλεψη ώστε η ίδια συμμετοχή που θα πρέπει να καταβάλουν για τη δανειοδότησή τους να μπορεί να καλυφθεί κατά το ήμισυ με εισφορές σε είδος και άλλα ισοδύναμα μέτρα, δηλαδή πλην των μετρητών. Υπενθυμίζεται ότι από τα 32 δισ. ευρώ των χρημάτων του Ταμείου οι μετοχοί των επιχειρήσεων θα πρέπει να εισφέρουν με τη μορφή της ίδιας συμμετοχής 6,6 δισ. ευρώ και με βάση την πρόβλεψη αυτή τα 3,3 δισ. ευρώ θα μπορούν να είναι ισοδύναμα περιουσιακά

στοιχεία, ενώ τα υπόλοιπα 3,3 δισ. ευρώ θα πρέπει να είναι αυστηρά μετρητά. Τα ισοδύναμα περιουσιακά στοιχεία μπορεί να είναι κυρίως οικόπεδα, κτίρια, δάνεια μετόχων, ομολογίες, συμμετοχές σε άλλες εταιρείες ή ελεύθερα ακίνητα που είναι στον ισολογισμό μιας επιχείρησης. Πρόκειται για αίτημα που έχει προκύψει από τις συζητήσεις που έχουν κάνει οι τράπεζες το τελευταίο διάστημα με τον επιχειρηματικό κόσμο, αλλά σύμφωνα με πληροφορίες δεν θα δεσμευτεί όλες τις τράπεζες, καθεμιά από τις οποίες θα εφαρμόσει τα δικά της πιστοδοτικά κριτήρια. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η άποψη των τραπεζών στο θέμα δεν είναι ενιαία, καθώς το 20% της ίδιας συμμετοχής με μετρητά αντικατοπτρίζει, σύμφωνα με κάποιες απόψεις, το στοιχειώδες ρίσκο που θα πρέπει να αναλάβει ο επιχειρηματίας προκειμένου να στηρίξει την επένδυσή του. Σύμφωνα ωστόσο με την άποψη που κυριάρχησε, εξασφαλιζοντας τη συνείδηση του υπουργείου Οικονομικών για το θέμα, η «απίστυξη»

για ίδια συμμετοχή σε μετρητά δεν θα πρέπει να λειτουργήσει αποτρεπτικά ή να αποτελέσει αιτία απόρριψης ενός αξιόπιστου επιχειρηματικού σχεδίου. Δεν θα πρέπει επίσης να υποβαθμιστεί το γεγονός ότι παρά την αύξηση των καταθέσεων που καταγράφουν οι επιχειρήσεις τον τελευταίο χρόνο λόγω και των μέτρων στήριξης της οικονομίας, ο δανεισμός τους παραμένει υψηλός και ο λόγος δάνεια προς καταθέσεις στην επιχειρηματική πίστη διατηρείται σε επίπεδα άνω του 160%. Αυτό σημαίνει ότι οι καταθέσεις δεν μπορούν να αποτελέσουν πηγή άντλησης χρηματοδότησης για μεγάλα επενδυτικά σχέδια.

Βασικός όρος που θα πρέπει, επίσης, να τηρηθεί είναι η μη υπέρβαση του ορίου των κρατικών ενισχύσεων. Πρόκειται για τα ποσά που έχει πάρει συνολικά μια επιχείρηση από κρατικά μέτρα στήριξης, όπως επιδότησεις, εγγυήσεις δανείου ή επιτοκίου και τα οποία αθροζόμενα δεν θα πρέπει να ξεπερνούν ένα συγκεκριμένο όριο ανά τριετία.

Αρνητικά επιτόκια σε μεγάλες καταθέσεις επιχειρήσεων εξετάζουν οι τράπεζες

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Το ενδεχόμενο επιβολής αρνητικών επιτοκίων στις μεγάλες καταθέσεις των επιχειρήσεων εξετάζουν οι τράπεζες, υπό το βάρος του κόστους που συνεπάγεται για τις ίδιες η πλεονάζουσα ρευστότητα στην οικονομία. Η συνεχιζόμενη αύξηση των καταθέσεων, που σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε χθες η ΤτΕ ενισχύθηκαν κατά 1,5 δισ. ευρώ περαιτέρω τον Αύγουστο, τείνει να εξελιχθεί σε βαρίδι για τις τράπεζες, καθώς υποχρεούνται να επιστρέφουν με αρνητικό επιτόκιο στην ΕΚΤ την υπερβάλλουσα ρευστότητα, δηλαδή τις καταθέσεις που δεν γίνονται δάνεια.

Οι ελληνικές τράπεζες το έχουν ήδη εφαρμόσει στην Κύπρο και, σύμφωνα με πληροφορίες, εξετάζουν αυτό το ενδεχόμενο και για τις μεγάλες καταθέσεις στην Ελλάδα. Στελέχη της Eurobank, στο πλαίσιο roadshow που διοργάνωσε η BofA, επιβεβαίωσαν την πρόθεση της τράπεζας να εξετάσει το μέτρο των αρνητικών επιτοκίων στις καταθέσεις των επιχειρήσεων και στην Ελλάδα, ενώ, σύμφωνα με πληροφορίες, ανάλογο προβληματισμό έχουν διατυπωθεί και από άλλες συστημικές τράπεζες.

Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, το μέτρο, αν αποφασιστεί, θα αφορά πολύ μεγάλες καταθέσεις, π.χ. άνω των 10 εκατ. ευρώ, ως αντικίνητρο στις συνεχιζόμενες εισροές, οι οποίες λημνάζουν στις τράπεζες και δεν επενδύονται σε άλλες, εναλλακτικές μορφές. Ενδεικτικό είναι ότι στη χώρα μας οι καταθέσεις, που με βάση τα στοιχεία Αυγούστου ανήλθαν στα 173,4 δισ. ευρώ –τα 41,7 δισ. ευρώ είναι καταθέσεις επιχειρήσεων–, αγγίζουν ιστορικό ρεκόρ δεκαετίας. Την ίδια στιγμή οι τράπεζες έχουν αντλήσει από την ΕΚΤ 47 δισ. ευρώ μέσω του προγράμματος TLTRO. Έτσι, η αυξανόμενη ρευστότητα σε συνδυασμό με την απομείωση του χαρτοφυλακίου των τραπεζών από τα κόκκινα δάνεια έχει εκτοξεύσει τους δείκτες ρευστότητας των τραπεζών –είναι χαρακτηριστικό ότι ο δείκτης ρευστότητας (δάνεια προς καταθέσεις) διαμορφώθηκε στο τέλος του α' εξαμήνου στο 58,6% για την Εθνική Τράπεζα, στο 64,7% για την Τράπεζα Πειραιώς, στο 75,4% για την Eurobank και στο 83,3% για την

Alpha Bank. Ο προβληματισμός που διατυπώνεται για το κατά πόσον το μέτρο των αρνητικών επιτοκίων θα μπορούσε να εφαρμοστεί έχει να κάνει με την άνοδο του πληθωρισμού αλλά και με το γεγονός ότι κάποια στιγμή –πιθανότατα στα τέλη του 2022– το πρόγραμμα TLTRO θα διακοπεί.

Να σημειωθεί ότι στην Κύπρο αρνητικά επιτόκια εφαρμόζουν όλες οι τράπεζες –μεταξύ των οποίων και οι θυγατρικές των ελληνικών συστημικών τραπεζών που έχουν παρουσία εκεί– προκειμένου να αναχαιτίσουν τις εισροές καταθέσεων, που έχουν οδηγήσει τον δείκτη δανείων προς καταθέσεις κάτω από το 50%. Είναι χαρακτηριστικό ότι το όριο πάνω από το οποίο επιβάλλεται αρνητικό επιτόκιο –περίπου 50 μονάδες βάσης, δηλαδή -0,50%– στις καταθέσεις των επιχειρήσεων στην Κύπρο είναι οι 100.000 ευρώ, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις η επιβάρυνση είναι με τη μορφή προμήθειας.

Η «αποστρόφη» των τραπεζών για καταθέσεις δεν είναι ελληνικό φαινόμενο. Καταγράφεται στις περισσότερες χώρες της Ευρωζώνης, πολλές από τις οποίες εφαρμόζουν ήδη αρνητικά επιτόκια στις καταθέσεις. Εκτός από την Κύπρο, αρνητικά επιτόκια στις καταθέσεις των επιχειρήσεων έχουν εφαρμόσει το Βέλγιο, η Δανία, η Ολλανδία, η Αυστρία και η Ιρλανδία, ενώ και στις υπόλοιπες χώρες τα επιτόκια είναι σχεδόν μηδενικά. Η αιτία είναι η αυξημένη ρευστότητα που υπάρχει στην οικονομία λόγω και της επεκτατικής πολιτικής της ΕΚΤ και της δημοσιονομικής χαλάρωσης από την πλευρά των κυβερνήσεων, που έχει εκτινάξει τα επίπεδα της αποταμίευσης στην Ευρωζώνη, τη στιγμή μάλιστα που η ιδιαιτική κατανάλωση έχει μειωθεί και η διάθεση για επενδύσεις υπολείπεται του ρυθμού ανόδου των καταθέσεων. Μεγάλες τράπεζες, όπως οι γερμανικές Commerzbank και Deutsche Bank –η οποία έχει επιβάλει αρνητικό επιτόκιο στις καταθέσεις άνω των 100.000 ευρώ από νέους πελάτες–, αντιμετωπίζουν ως πρόβλημα την αύξηση των καταθέσεων των πελατών τους εν μέσω πανδημίας και αναζητούν τρόπους για να στρέψουν το ενδιαφέρον των αποταμιευτών σε άλλες μορφές τοποθετήσεων, όπως π.χ. τα αμοιβαία κεφάλαια.

Πώς θα γίνεται η αξιολόγηση των επενδύσεων

Η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων θα πρέπει να περάσει από διπλή βάση. Πρώτον, από τη βάση των αξιολογίων που θα πιστοποιούν ότι οι επενδυτικές προτάσεις είναι συμβατές με τους στόχους που έχει θέσει η Ε.Ε. για την έγκρισή τους και δεύτερον από τη βάση των τραπεζών, που θα διασφαλίζουν το οικονομικό αντικείμενο της επένδυσης. Τα επενδυτικά σχέδια θα πρέπει να αποδεικνύουν ότι η επένδυση είναι κερδοφόρα, δηλαδή έχει θετική παρούσα αξία, διασφαλίζοντας, όπως σημειώνεται στην υπουργική απόφαση, ότι «η χρηματοδότηση βασίζεται σε ασφαλή οικονομικά κριτήρια», ενώ η τράπεζα θα πρέπει να παρακολουθεί στενά την εκτέλεση της επένδυσης.

Τουλάχιστον το 38,5% των δανείων πρέπει να ανταποκρίνεται στον στόχο της πράσινης μετάβασης.

Επιπλέον, τα επενδυτικά σχέδια με προϋπολογισμό άνω των 10 εκατ. ευρώ θα πρέπει να συνοδεύονται με έλεγχο βιωσιμότητας, με βάση τα κριτήρια για την κλιματική αλλαγή. Η τήρηση του κανόνα περί κλιματικής ουδετερότητας είναι άλλωστε αναγκαία συνθήκη για κάθε επενδυτική πρωτοβουλία που θα ελέγχεται για το κατά πόσο τηρείται η

αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικών βλάβης», δηλαδή του κατά πόσο η επένδυση είναι πράσινη. Οι τράπεζες υποχρεούνται να διοχετεύουν τουλάχιστον το 38,5% των δανείων του Ταμείου σε έργα που ανταποκρίνονται στον στόχο της πράσινης μετάβασης και τουλάχιστον το 20,8% των δανείων σε έργα που ανταποκρίνονται στον στόχο της ψηφιακής μετάβασης. Έτσι, κάθε επένδυση που υποβάλλεται για χρηματοδότηση θα πρέπει να αποτυπώνει τη ποσοστό του προϋπολογισμού της θα διατεθεί σε δαπάνες για αυτές τις δύο κατηγορίες.

Το ύψος της χρηματοδότησης κάθε επενδυτικού σχεδίου υπολογίζεται με βάση τον προϋπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών στις πέντε κατηγορίες –δηλαδή

την πράσινη μεταβαση, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την καινοτομία, έρευνα και ανάπτυξη, την ανάπτυξη οικονομικών κλιμακας μέσω συνεργασιών, εξαγωγών και συγχωνεύσεων και την εξωστρέφεια– και τα ποσοστά επιδότησης ξεκινούν από 10% και φθάνουν έως και το 50% της επιλέξιμης δαπάνης.

Σε περίπτωση που ένα επενδυτικό σχέδιο ανταποκρίνεται σε πάνω από μία κατηγορίες, τα ποσοστά επιδότησης αθροίζονται και δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 50%. Έτσι τα δάνεια του Ταμείου θα καλύπτουν κατά ανώτατο όριο το 50% του συνολικού επιλέξιμου επενδυτικού σχεδίου, το 30% θα είναι κρατική χρηματοδότηση και το 20% ίδια συμμετοχή του επιχειρηματία.

Η αύξηση των καταθέσεων τείνει να εξελιχθεί σε βαρίδι για τις τράπεζες, καθώς υποχρεούνται να επιστρέφουν με αρνητικό επιτόκιο στην ΕΚΤ την υπερβάλλουσα ρευστότητα, δηλαδή τις καταθέσεις που δεν γίνονται δάνεια.

Οριακή μείωση εσόδων από φόρους το 8μηνιο Ιανουαρίου - Αυγούστου

Οριακή μείωση καταγράφουν τα έσοδα του προϋπολογισμού στο διάστημα Ιανουαρίου - Αυγούστου σύμφωνα με τα οριστικά στοιχεία που δημοσιοποίησε χθες το υπουργείο Οικονομικών. Η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα της μετάθεσης πληρωμών του φόρου εισοδήματος τόσο από τα φυσικά πρόσωπα όσο και από τις επιχειρήσεις.

Αυτό σημαίνει ότι οι φόροι του Σεπτεμβρίου θα καταγράψουν αύξηση, καθώς νοικοκυριά και νομικά πρόσωπα θα πρέπει συνολικά να πληρώσουν τρεις δόσεις του φόρου εισοδήματος. Παράλληλα, αυξημένος αναμένεται και ο ΦΠΑ του Αυγούστου, κυρίως από τις τουριστικές επιχειρήσεις, που πληρώνεται από αυτές στα τέλη Σεπτεμβρίου. Ουσιαστικά το οικονομικό επιτελείο αναμένει με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τα στοιχεία των εσόδων του τριμήνου Σεπτεμβρίου - Νοεμβρίου προκειμένου να διαπιστώσει και τον δημοσιονομικό χώρο που θα έχει στο τέλος του έτους για πρόσθετες παρεμβάσεις στα νοικοκυριά.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του προϋπολογισμού, στο 8μηνιο του έτους καταγράφεται πρωτογενές έλλειμμα ύψους 6,381 δισ. ευρώ, έναντι στόχου για πρωτογενές

Καθοριστική για τις πρόσθετες παροχές η πορεία του προϋπολογισμού το τρίμηνο Σεπτεμβρίου - Νοεμβρίου.

έλλειμμα 9,405 δισ. και πρωτογενούς ελλείμματος 5,484 δισ. την ίδια περίοδο το 2020.

Το ύψος των καθαρών εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού ανήλθε σε 34,686 δισ. παρουσιάζοντας αύξηση κατά 2,454 δισ. ή 7,6% έναντι της εκτίμησης για το αντίστοιχο διάστημα που έχει περιληφθεί στην έκθεση του ΜΠΔΣ 2022-2025.

Ωστόσο, στα αυξημένα έσοδα του οκταμήνου και ειδικότερα στην κατηγορία «Μεταβιβάσεις» περιλαμβάνονται: η προκαταβολή, τον μήνα Αύγουστο 2021, από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) ποσού 2,310 δισ. που είχε προβλεφθεί ότι θα εισπραχθεί τον μήνα Σεπτέμβριο 2021, καθώς και τα έσοδα από ANFA's, ποσού 644 εκατ. ευρώ, που ει-

Αυξημένος αναμένεται και ο ΦΠΑ του Αυγούστου, κυρίως από τις τουριστικές επιχειρήσεις, που πληρώνεται από αυτές στα τέλη Σεπτεμβρίου.

σπραχθηκαν τον Ιούλιο 2021, τα οποία δεν είχαν προβλεφθεί στο ΜΠΔΣ 2022-2025.

Τα έσοδα από φόρους ανήλθαν σε 28,716 δισ., μειωμένα κατά 183 εκατ. ή 0,6% έναντι του στόχου που έχει περιληφθεί στην επεξηγηματική έκθεση του ΜΠΔΣ 2022-2025. Ειδικότερα, την περίοδο του Ιανουαρίου - Αυγούστου 2021 αύξηση έναντι του στόχου παρατηρήθηκε στις εξής κύριες κατηγορίες εσόδων:

- α) ΦΠΑ στα πετρελαιοειδή και στα παράγωγα αυτών κατά 12 εκατ. ή 1,1%.
- β) ΦΠΑ καπνικών προϊόντων κατά 21 εκατ. ή 5,1%.
- γ) ΦΠΑ λοιπών προϊόντων και υπηρεσιών κατά 76 εκατ. ή 0,8%.
- δ) ΕΦΚ καπνικών προϊόντων κατά 38 εκατ. ή 2,9%.
- ε) Φόροι επί χρηματοοικονομικών και κεφαλαιακών συναλλαγών κατά 58 εκατ. ή 21,3%.
- στ) Μεταβιβάσεις κατά 2.849 εκατ. ή 72,8%.

Μειωμένα έναντι του στόχου την ίδια περίοδο ήταν τα έσοδα στις κάτωθι βασικές κατηγορίες:

- α) ΕΦΚ ενεργειακών προϊόντων κατά 55 εκατ. ή 2,2%.

β) Φόροι με μορφή χαρτοσήμου κατά 13 εκατ. ή 6,8%.

γ) Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από εταιρείες (Ν.Π.) κατά 307 εκατ. ή 19,9%.

δ) Φόροι κεφαλαίου κατά 17 εκατ. ή 12,1%.

ε) Λοιποί τρέχοντες φόροι κατά 175 εκατ. ή 11,5%.

Οι δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού για την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2021 ανήλθαν στα 45,205 δισ. και παρουσιάζονται μειωμένες κατά 514 εκατ. ή 1,1% έναντι του στόχου (45,719 δισ.), που έχει περιληφθεί στην επεξηγηματική έκθεση του ΜΠΔΣ 2022-2025.

Η υποεκτέλεση του τακτικού προϋπολογισμού ύψους 215 εκατ. οφείλεται κυρίως στον ετεροχρονισμό των επιχορηγήσεων προς ΟΚΑ, ύψους 347 εκατ. Αναμένεται πλήρης απορρόφηση των σχετικών κονδυλίων έως το τέλος του έτους. Αντίθετα, οι πληρωμές που σχετίζονται με τα εξοπλιστικά προγράμματα του υπουργείου Εθνικής Αμυνας (κατηγορία αποκτάσεων παγίων περιουσιακών στοιχείων) κινηθήκαν αυξητικά σε σχέση με τον αρχικό στόχο κατά 760 εκατ., προς εξυπηρέτηση των σχετικών συμβάσεων. ΠΡ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Η βιώσιμη ανάπτυξη δεν είναι ακριβότερη

Ο CEO της Boston Consulting Group, Ριτς Λέσερ, μιλάει για τις παγκόσμιες δυσκολίες στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Οι αυξημένες γεωπολιτικές εντάσεις υπονομεύουν την κοινή δράση για το κλίμα σύμφωνα με τον Ριτς Λέσερ, διευθύνοντα σύμβουλο της Boston Consulting Group. Ο κ. Λέσερ, στην αποκλειστική συνέντευξη που παραχώρησε στην «Κ», τονίζει ότι, παρ' όλα αυτά, θα επιτελεστεί πρόοδος στη Διάσκεψη COP26 των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, ενώ και ρετίζει τον ηγετικό ρόλο της Ευρώπης στην αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Αναδεικνύει, δε, το ελληνικό master plan για την απολιγνιτοποίηση ως ένα πολύ καλό παράδειγμα πράσινης μετάβασης που δημιουργεί νέες ευκαιρίες για ανάπτυξη. Ο CEO της BCG αναλύει, επίσης, το πώς θα αλλάξει ο τρόπος που εργαζόμαστε μετά την πανδημία, μιλάει για το τι μάθαμε για τα καλά και τα κακά του παγκόσμιου καπιταλισμού από το άνευ προηγούμενου εγχείρημα του παγκόσμιου εμβολιασμού κατά της COVID-19 και εξηγεί γιατί οι σχέσεις ΗΠΑ - Κίνας δεν θα οδηγηθούν σε έναν νέο Ψυχρό Πόλεμο.

– Είμαστε ένα μήνα μακριά από το COP26. Πόσο αισιόδοξος είστε για την ευθυγράμμιση των τριών μεγάλων οικονομιών (Ε.Ε., ΗΠΑ, Κίνα) στον στόχο των μηδενικών καθαρών εκπομπών; Πόσο πεστικό είναι η Κίνα, οι ΗΠΑ και άλλοι να ακολουθήσουν το παράδειγμα της Ευρώπης και να θέσουν αυστηρούς, υποχρεωτικούς ενδιάμεσους στόχους για τη μείωση των εκπομπών;

– Το γεωπολιτικό σκηνικό είναι τόσο δύσκολο, που ανησυχώ ότι δεν θα φτάσουμε εκεί που θα θέλαμε στο COP26. Πιστεύω όμως ότι θα κάνουμε πρόοδο, μεταξύ άλλων όσον αφορά τον ρόλο των επιχειρήσεων και τη συνδρομή τους στην επιτάχυνση της πορείας προς μια οικονομία με μηδενικούς ρύπους. Ορισμένα στοιχεία σχετικά με τις δεσμεύσεις συγκεκριμένων κυβερνήσεων μπορεί να χρειαστούν λίγο περισσότερο καιρό από όσο θα θέλαμε.

Αυτό που κάνει η Ευρώπη προκειμένου να θέσει τα πρότυπα για τη μετάβαση σε καθαρά μηδενικούς ρύπους είναι εξαιρετικό. Υπάρχουν πολλά συγκεκριμένα ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν, τα οποία ελπίζω ότι θα συνεχίσουν να αντιμετωπίζονται με πολύ προσεκτικό τρόπο – μέσω συνεργασίας με την επιχειρηματική κοινότητα ώστε η μετάβαση να επιτευχθεί με τον πιο παραγωγικό τρόπο για την ευρωπαϊκή και παγκόσμια οικονομία. Αλλά ελπίζω ότι ο υπόλοιπος κόσμος θα διδαχθεί από τον ηγετικό ρόλο της Ευρώπης σε αυτό το ζήτημα και θα επιδιώξει να κινηθεί προς παρόμοιες κατευθύνσεις, αναγνωρίζοντας ότι η στρατηγική πρέπει να προσαρμοστεί στις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας.

Αυτό που κάνει η Ευρώπη για να θέσει τα πρότυπα για τη μετάβαση σε καθαρά μηδενικούς ρύπους είναι εξαιρετικό.

Το ελληνικό master plan για την απολιγνιτοποίηση είναι ένα καλό παράδειγμα.

Η απαλλαγή από τον άνθρακα σε κύριους τομείς της οικονομίας μπορεί να γίνει με πολύ μικρότερο αντίκτυπο στον καταναλωτή.

– Καθώς οι τιμές του φυσικού αερίου εκτοξεύονται στα ύψη, επικρατεί πανικός μεταξύ των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων και ήδη εκδηλώνονται αντιδράσεις σχετικά με την πρόταση Fit-for-55 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (μείωση των εκπομπών κατά 55% έως το 2030 σε σύγκριση με το 1990). Πόσο δύσκολο θα είναι να πεισθεί η κοινή γνώμη να κάνει τις οικονομικές θυσίες που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων της πράσινης μετάβασης;

– Αυτό είναι μια πραγματική ανησυχία, αλλά είναι πολύ σημαντικό να δούμε τα οικονομικά θεμελιώδη της πορείας προς το καθαρό μηδέν στις εκπομπές, τα οποία είναι αρκετά ενθαρρυντικά. Η πλήρης απαλλαγή από τον άνθρακα στους περισσότερους κύριους τομείς της οικονομίας μπορεί να γίνει με πολύ μικρότερο αντίκτυπο στις τιμές που πληρώνει ο τελικός καταναλωτής, επειδή οι πρώτες ύλες που συνδέονται με υψηλά επίπεδα εκπομπών αποτελούν συχνά μόνο μικρό μέρος της τελικής τιμής.

Σε μια πρόσφατη μελέτη στην οποία συνεργαστήκαμε με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, διαπιστώσαμε ότι η απαλλαγή από τον άνθρακα στις οκτώ πιο μεγάλες αλυσίδες εφοδιασμού, που ευθύνονται για περισσότερο από το 50% των παγκόσμιων εκπομπών, θα οδηγούσε σε αύξηση των τιμών για τους τελικούς καταναλωτές περίπου 1%-4% μεσοπρόθεσμα. Και στα πρώτα χρόνια, ένα μεγάλο μέρος αυτών των εκπομπών θα μπορούσε να μειωθεί με άμεσα διαθέσιμες και οικονομικά προσιτές μεθόδους. Για παράδειγμα, ο μηδενισμός των εκπομπών στην παραγωγή των αυτοκινήτων θα αυγάσει την τελική τιμή μόνο κατά 2%, ενώ οι ΚΑΕ (σ.σ.: εταιρείες κατασκευής εξο-

Για να επιτευχθούν τα επίπεδα μείωσης των εκπομπών απαιτείται συνεργασία σε όλους τους τομείς και σε μεγάλη κλίμακα. Ορισμένες εταιρείες πρωτοστατούν στον αγώνα και χρειάζομαστε πολλές ακόμη να τις ακολουθήσουν, επισημαίνει ο Ριτς Λέσερ.

πλισμού) μπορούν να πετύχουν έως και 60% μειώσεις εκπομπών μέσω των αλυσίδων εφοδιασμού τους με τις ήδη διαθέσιμες μεθόδους, με κόστος μικρότερο από 10 ευρώ ανά τόνο ισοδύναμου CO2. Για να επιτευχθούν αυτά τα επίπεδα μείωσης των εκπομπών, απαιτείται συνεργασία σε όλους τους τομείς και σε μεγάλη κλίμακα. Ορισμένες εταιρείες πρωτοστα-

τούν στον αγώνα ενόψει του COP26 και χρειάζομαστε πολλές ακόμη να τις ακολουθήσουν. Για τους επικεφαλές των επιχειρήσεων, αυτό σημαίνει μια πιο ολιστική ευθύνη για τις αλυσίδες εφοδιασμού τους, καθιστώντας τις πιο διαφανείς και μετρήσιμες σε όλο το φάσμα, ώστε να μπορούν να παρακολουθούν τις επιδόσεις βιωσιμότητάς τους και όπου είναι

απαιρήτο να επεμβαίνουν. Θα υπάρχουν ολοένα και περισσότερες ευκαιρίες για άλματα βιωσιμότητας, καθώς όλο και περισσότερες εταιρείες επενδύουν και πειρατίζουνται αλλά απαιτούνται τολμηρές αποφάσεις από τους ηγέτες για να αξιοποιηθούν αυτές οι ευκαιρίες. Επιπλέον, η παρέμβαση των κυβερνήσεων θα είναι ζωτικής σημασίας. Έχουν

την ευθύνη να διασφαλίσουν ότι το πολιτικό και κοινωνικό περιβάλλον θα διευκολύνει την πορεία των επιχειρήσεων προς τη βιωσιμότητα, θα δημιουργήσει γόνιμο έδαφος για ένα οικοσύστημα εταιρειών που μπορούν να συνεργαστούν με τη βιωσιμότητα ως κοινό στόχο. Ένα καλό παράδειγμα είναι το ελληνικό master plan για την απαλλαγή από άνθρακα, στο οποίο είμαι περήφανος που λέω ότι συμμετείχαμε ως BCG: η κυβέρνηση λαμβάνει σημαντικά βήματα για να προχωρήσει στην απανθρακοποίηση της χώρας, αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί ένα ολοκληρωμένο χαρτοφυλάκιο ευκαιριών που θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις να αναπτυχθούν στο μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Με τέτοιους τρόπους πιστεύω ότι η αποτελεσματική κρατική υποστήριξη μπορεί να διευκολύνει την αντίδραση στην κλιματική κρίση.

– Μεγαλώσατε στο Πίτσμπουργκ, μια πόλη που επλήγη από τις εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία τη δεκαετία του '70 και του '80, η οποία μετά μόρεσε να επανεφεύρει με επιτυχία τον εαυτό της. Ποια διδάγματα μπορούν να αντλήσουν από την εμπειρία του οι πόλεις και οι χώρες που καλούνται να προσαρμοστούν στη μόνιμη επανάσταση της ψηφιακής τεχνολογίας;

– Το Πίτσμπουργκ, όταν μεγάλωνα, περνούσε μια οικονομική μετάβαση. Η πόλη αντιμετώπιζε το κλείσιμο των χαλυβουργιών, με αποτέλεσμα να χαθούν χιλιάδες θέσεις εργασίας και το μεγαλύτερο μέρος του εργατικού δυναμικού της να χρειαστεί να πάρει μια νέα κατεύθυνση. Δύο ήταν τα βασικά μου συμπεράσματα από αυτήν την εμπειρία: η ανάγκη διεξοδικής αναζήτησης των υποκείμενων δυνάμεων και η ανάγκη μαζικών επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο.

Σχετικά με το πρώτο, το Πίτσμπουργκ είχε τεράστια πλεονεκτήματα στην υγειονομική περίθαλψη, στην επιστήμη των υλικών, στα εκπαιδευτικά συστήματα και ως έδρα πολυεθνικών επιχειρήσεων. Αυτά τα στοιχεία έγιναν ο πυρήνας της αναγέννησης της πόλης τα επόμενα χρόνια. Όσον αφορά το δεύτερο, η πόλη έκανε καλή, αλλά όχι σπουδαία δουλειά. Πράγματι, αξιοποίησε τα πανεπιστήμια και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματά του για να συμβάλει στην προετοιμασία για τη νέα οικονομία. Αλλά δεν έκανε αρκετά για ορισμένους εργαζομένους, όπως τους απολυμένους από τα χαλυβουργεία, ώστε να αποκτήσουν νέες δεξιότητες. Ως αποτέλεσμα, πολλοί από αυτούς εγκατέλειψαν την πόλη αντί να βρουν νέες ευκαιρίες στο Πίτσμπουργκ. Νομίζω ότι αυτό είναι ένα σημαντικό μάθημα για τα επόμενα χρόνια, όταν η επένδυση για την εκπαίδευση όλων των εργαζομένων, ώστε να ευδοκιμήσουν σε ένα πιο τεχνολογικά απαιτητικό ψηφιακό περιβάλλον, θα είναι ζωτικής σημασίας.

Κίνδυνοι από τις γεωπολιτικές εντάσεις και τον οικονομικό εθνικισμό

– Πώς θα είναι διαφορετική η εργασία μετά την πανδημία;

– Από την αρχή της πανδημίας χρησιμοποιήσαμε τον όρο «νέα πραγματικότητα» για να περιγράψουμε τον κόσμο μετά την πανδημία – και ότι την πιο κοινότοπη έννοια της «νέας κανονικότητας». Δεν περιμένουμε –και δεν θα πρέπει να περιμένουμε– να επιστρέψουμε σε μια ελαφρώς προσαρμοσμένη έκδοση της ζωής πριν από την πανδημία.

Μια κρίσιμη πτυχή της νέας πραγματικότητας αφορά τη φύση του χώρου εργασίας. Μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες σήμερα είναι το πώς να επαναφέρουν τους υπαλλήλους τους στο γραφείο. Γίνονται διαβουλεύσεις για υποχρεωτικό εμβολιασμό ή τεστ, για το πώς ακριβώς θα επιβάλουν ξανά τη συνεργασία διά ζώσης και τα κάνουν όλα αυτά σε συνθήκες μεγάλης συναισθηματικής εξάντλησης και πίεσης του εργατικού δυναμικού. Η αλήθεια είναι ότι οι εργαζόμενοι πρέπει να επιστρέψουν στο γραφείο. Οι διά ζώσης αλληλεπιδράσεις δεν μπορούν να υποκατασταθούν από τις συναντήσεις μέσω της οθόνης – όποιος επέστρεψε έπειτα από μήνες εξ αποστάσεως εργασίας μπορεί να το επιβεβαιώσει. Ωστόσο δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ευρεία εφαρμογή της εναλλακτικής λύσης οδήγησε στη συνειδητοποίηση ότι η ευελιξία που προκύπτει από την εργασία εξ αποστάσεως είναι επίσης επιθυμητή. Η πρόκληση για τους ηγέτες των επιχειρήσεων είναι να βρουν τη σωστή ισορροπία: μεταξύ των αναγκών παραγωγικότητας των εταιρειών και των αναγκών –αλλά και των προσδοκιών– των εργαζομένων.

Η δεύτερη πτυχή της νέας πραγματικότητας είναι η επιτάχυνση της ανάπτυξης του ψηφιακού τομέα. Το ψηφιακό στοιχείο, ήδη ραγδαία αναπτυσσόμενο πριν από την πανδημία, είναι πλέον πανταχού παρόν. Οι εταιρείες βρίσκονται ακόμη σε φάση εκμάθησης σχετικά με

Μεγάλη πρόκληση για τις επιχειρήσεις η επιστροφή των εργαζομένων στο γραφείο.

το πώς να ενσωματώσουν τις νέες τεχνολογίες στον χώρο εργασίας. Για παράδειγμα, μια μεγάλη έρευνα που πραγματοποιήσαμε πέρυσι στην Αυστραλία έδειξε ότι οι εργοδότες επικεντρώθηκαν σε μεγάλο βαθμό στην πρακτική βελτίωση μέσω ψηφιακών εργαλείων συνεργασίας, ενώ οι εργαζόμενοι αναζητούσαν περισσότερες δυνατότητες ένταξης σε ομάδες.

– Καθώς ο ανταγωνισμός μεταξύ Κίνας και ΗΠΑ οξύνεται και η Ευρώπη επιδιώκει να μειώσει την οικονομική της εξάρτηση από την Ασία, πώς βλέπετε την εξέλιξη της παγκοσμιοποίησης; Οδεύουμε προς δύο συστήματα, με μικρή αλληλεπίδραση μεταξύ τους, όπως στον Ψυχρό Πόλεμο; Ή μήπως η αλληλεξάρτηση είναι τόσο μεγάλη που θα επικρατήσει η λογική της πιο αποτελεσματικής αλυσίδας εφοδιασμού;

– Οι γεωπολιτικές εντάσεις και οι διμερείς δασμοί μεταξύ ΗΠΑ - Κίνας είχαν

ήδη οδηγήσει πολλές εταιρείες να επανεξετάσουν τις αλυσίδες εφοδιασμού τους. Οι διαταραχές που προκάλεσε η πανδημία ενίσχυσαν την τάση αυτή. Βλέπουμε δύο κινητήριες δυνάμεις που θα διαμορφώσουν το μέλλον της παγκοσμιοποίησης: την πολιτική δυναμική και την εξέλιξη της τεχνολογίας. Σχετικά με το πρώτο βλέπουμε τον κόσμο να κινείται προς ένα γεωπολιτικό σκηνικό πολλαπλών πόλων. Οι μεταβολές στον χάρτη της παγκόσμιας ισχύος σχεδόν πάντα προκαλούν κάποιες εντάσεις, ωστόσο αυτήν τη φορά υπάρχει και το στοιχείο της σημαντικής διαφοροποίησης μεταξύ των πολιτικών και των οικονομικών συστημάτων των δύο ανταγωνιζόμενων δυνάμεων – κάτι που δεν ίσχυε όταν οι ΗΠΑ αντικατέστησαν το Ηνωμένο Βασίλειο ως η κυρίαρχη παγκόσμια δύναμη πριν από 100 χρόνια. Βλέπουμε με ανησυχία τον προστατευτισμό και οικονομικό εθνικισμό να αγγίζει επίπεδα που έχουμε να δούμε από τη δεκαετία του '30. Σχετικά με την τεχνολογία, η ταχύτητα με την οποία εξελίσσεται η νέα βιομηχανική επανάσταση είναι πολύ μεγαλύτερη από τα προηγούμενα κύματα (ατμός, ηλεκτρισμός, ηλεκτρονικοί υπολογιστές). Καμία πολιτική δύναμη δεν θα μπορεί να αναστείλει αυτή την εξέλιξη, η οποία θα φέρει τον κόσμο πιο κοντά και θα βοηθήσει τους καταναλωτές, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις παντού. Στην BCG έχουμε μια φράση, «ψηφιακή εννοποίηση σε έναν διασπασμένο κόσμο», που θεωρούμε ότι περιγράφει καλά το φαινόμενο. Η εκτίμησή μας είναι ότι το διεθνές περιβάλλον όντως θα γίνει πιο σύνθετο, τόσο πολιτικά όσο και οικονομικά, σε σύγκριση με ό,τι βιώσαμε τις προηγούμενες τρεις δεκαετίες. Αλλά πιστεύουμε ότι θα συνεχίσουν να υπάρχουν διεθνείς εμπορικές ροές και συνεργασίες σε ορισμένους τομείς –ειδικά στο κλίμα– μεταξύ ΗΠΑ, Κίνας και Ευρώπης, αλλά και μεταξύ κυβερνήσεων και επιχειρήσεων.

Τι μάθαμε από τα εμβόλια κατά της COVID-19

– Τι μάθαμε από την παγκόσμια κούρσα για την παραγωγή και τη διανομή των εμβολίων κατά της COVID-19; – Τα εμβόλια θα είναι η μόνη μας διέξοδος από την πανδημία. Είναι ασφαλή και απίστευτα αποτελεσματικά, ακόμη και ενάντια στην παραλλαγή «Δέλτα». Προσωπικά δεν βλέπω άλλη εναλλακτική λύση εκτός από αυτήν σήμερα για τη μακροπρόθεσμη διαχείριση του ιού, ειδικά καθώς γίνεται ενδημικό.

Η ανάπτυξη των εμβολίων αναδεικνύει τη δύναμη της καινοτομίας σε μια καπιταλιστική οικονομία. Πριν από 24 μήνες θα ήταν αδιανόητο να πιστέψουμε ότι θα είχαμε αναπτύξει και παραγάγει εμβόλια σε αυτό το χρονδιάγραμμα και σε αυτή την κλίμακα. Ως αποτέλεσμα, σώθηκαν εκατομμύρια ζωές και η επανέκταση των οικονομιών μας έγινε πολύ ταχύτερα. Η κούρσα για την παραγωγή ανέδειξε τις αρετές μιας παγκοσμίας

συνδεδεμένης οικονομίας. Ωστόσο, πρέπει να έχουμε κατά νου ότι η διάθεση των εμβολίων εξακολουθεί να υστερεί σημαντικά σε πολλά μέρη του κόσμου. Αυτή η πρόκληση μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και κυβερνήσεων. Η πανδημία –όπως και η κλιματική αλλαγή– ανέδειξε τον βαθμό αλληλεξάρτησης που υπάρχει στον κόσμο σήμερα.

Michael Kyprianou – Advocates & Legal Consultants:

Αναστολή εκπόιησης κύριας κατοικίας

Ευχαριστούμε θερμά τον Χρηματοοικονομικό Επίτροπο κύριο Παύλο Ιωάννου και τους αρμόδιους λειτουργούς του γραφείου του που συνέδραμαν καθοριστικά στην έγκαιρη και άμεση αντιμετώπιση του κατεπείγοντος ζητήματος προγραμματισμένης εκπλειστηρίσεως κύριας κατοικίας που επρόκειτο να ολοκληρωθεί την Τετάρτη στις 22 Σεπτεμβρίου 2021.

Ειδικότερα, κατόπιν γραπτού μας αιτήματος το οποίο υποβλήθη στις 17 Σεπτεμβρίου 2021, ημέρα Παρασκευή, ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος σε φανερά σύντομο χρονικό διάστημα παρενέβη επιτυχώς δια την αναστολή εκποίησης κύριας κατοικίας ως οι πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας και των αρμοδιοτήτων του γραφείου του.

Σύμφωνα με τα προσκομισθέντα στοιχεία και κατόπιν προσεκτικής επεξεργασίας συναφών πληροφοριών ως αυτές καταχωρήθηκαν από το γραφείο μας, ο Χρηματοοικονομικός Επίτροπος αποφάσισε ότι δικαιολογείται να προχωρήσει στις ανάλογες ενέργειες ούτως ώστε να ανασταλεί η προγραμματισμένη εκποίηση από την ΚΕΔΙΠΕΣ.

Στόχος ήταν να αποφευχθεί η προσφυγή στην εκπονητική διαδικασία, αφού από πλευράς τους οι δανειολήπτες είχαν ήδη αποδεχθεί σχέδιο του Επιτρόπου για πρόταση διευθέτησης και αναδιάρθρωσης της πιστωτικής διευκόλυνσής τους. Εξάλλου, σύμφωνα με το περιεχόμενο της πιο πάνω επιστολής, οι ενδιαφερόμενοι συμφώνησαν να προβούν σε ενέργειες, ώστε να γίνει ανακατανομή περιουσίας.

Συχαρητήρια αξίζουν στην κυρία Χρυσοβαλάντη Περικλέους, δικηγόρο στο γραφείο της Michael Kyprianou & Co LLC, στην Πάφο, η οποία εργάστηκε με ζήλο, αφοσίωση και επαγγελματισμό πετυχαίνοντας το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα για τους πελάτες μας.

Ανοδος άνω του 1% έπεται από αρκετές ημέρες στο Χ.Α.

Ο Γενικός Δείκτης ενισχύθηκε κατά 1,17% και έκλεισε στις 882,10 μονάδες

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Με ισχυρούς ρυθμούς κινήθηκε ο Γενικός Δείκτης στο Χρηματιστήριο Αθηνών, καταγράφοντας κέρδη άνω του 1%—κάτι που έχει να δει η αγορά αρκετές ημέρες—και αντιδρώντας στη στασιμότητα του τελευταίου διαστήματος, αν και ο τζίρος σε καμία περίπτωση δεν μαρτυρεί την επιστροφή των επενδυτών. Ακολουθώντας τα βήματα των ευρωπαϊκών αγορών, οι οποίες «αντιστάθηκαν» στο τεχνολογικό sell-off που προήχθηκε στη Wall Street κατά την πρώτη συνεδρίαση της εβδομάδας, το Χ.Α. έδειξε τις... ξεχασμένες ανοδικές του διαθέσεις σημειώνοντας ένα μίνι ράλι λίγο μετά τις 14.30 και λαμβάνοντας σημαντική στήριξη κυρίως από τον ενεργειακό κλάδο. Παράλ-

Ο τζίρος παραμένει χαμηλός και σε καμία περίπτωση δεν μαρτυρεί την επιστροφή των επενδυτών, με τα ξένα funds να διατηρούν τη στάση αναμονής.

ληλα, στηρίζει προσέφεραν και αρκετά άλλα blue chips, ενώ στην άνοδο συμμετείχε και η μεσαία κεφαλαιοποίηση. Με αρκετούς διενθεις οίκους να προβλέπουν μεταβλητότητα αλλά και διορθώσεις προσεχώς στις παγκόσμιες αγορές λόγω των ανόδου των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων, το κλίμα στο Χ.Α. παραμένει ευάλωτο και αβέβαιο σε ό,τι αφορά τις προοπτικές του αμέσως επόμενου διαστήματος. Σε κάθε περίπτωση, σημαντικό επίπεδο αντιστάσης για τον Γενικό Δείκτη παραμένουν οι 900 μονάδες, με στόχο την υπέρβασή τους. Ξτα στατιστικά της συνεδρίασης της Τρίτης, ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε άνοδο της τάξης του 1,17% και έκλεισε στις 882,10

Με αρκετούς διενθεις οίκους να προβλέπουν μεταβλητότητα αλλά και διορθώσεις προσεχώς στις παγκόσμιες αγορές λόγω της ανόδου των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων, το κλίμα στο Χ.Α. παραμένει ευάλωτο και αβέβαιο σε ό,τι αφορά τις προοπτικές του αμέσως επόμενου διαστήματος.

μονάδες και στα υψηλά ημέρας, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 46,46 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης ενισχύθηκε κατά 1,08% στις 2.133,75 μονάδες, ενώ με κέρδη 1,85% και στις 1.432,56 μονάδες έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης. Από τα μη τραπεζικά blue chips, ξεχώρισε ο κλάδος της ενέργειας με ισχυρή άνοδο άνω του 4% να καταγράφουν τα ΕΛΠΕ και να ακολουθούν ΑΔΜΗΕ, Motor Oil και Μυτιληναίος με κέρδη άνω του 3%, ενώ μόνο πέντε τίτλοι έκλεισαν στα αρνητικά, οι ΟΤΕ, ΟΠΑΠ, ΟΛΠ, ΕΧΑΕ και «Χαράντς». Ο τραπεζικός δείκτης κατέγραψε κέρδη της τάξης του 1,64% στις 560,25 μονάδες, με την Alpha Bank να κλείνει στο +1,70%,

την Eurobank στο +1,46%, την Εθνική στο +1,63% και την Πειραιώς στο +1,94%. Τα δεδομένα στις διεθνείς αγορές αλλά και η επενδυτική άπνοια κρατούν το Χ.Α. κάτω από τις 900 μονάδες, σχολιάζει ο Διμήτρης Τζάνας, διευθυντής επενδύσεων της «Κύκλος Χρηματοπιστωτική». Η εφοδιαστική αλυσίδα παραμένει σε αρρυθμία, οι τιμές των πρώτων υλών και των τροφίμων συνεχίζουν την ανοδική τους κίνηση, ενώ την ίδια ώρα η βεβαιωμένη προσπάθεια για μετάπτωση του ενεργειακού μείγματος προς τις ΑΠΕ εκτοξεύει τις τιμές των ρύπων διοξειδίου άνθρακα και αυξάνει το ενεργειακό κόστος. Ο συνδυασμός του σοκ από την πλευρά της προσφοράς από κοινού με τον επίμονο

πληθωρισμό (στο 3,4% στην Ευρωζώνη τον Σεπτέμβριο) συνιστούν ενδεχομένως τις προϋποθέσεις για είσοδο της παγκόσμιας οικονομίας σε στασιμοληθωρισμό. Όμως, ενόσω οι κεντρικές τράπεζες διατηρούν την υπερ-χαλαρή νομισματική πολιτική, οι αγορές δεν ανησυχούν, τονίζει ο αναλυτής. Με τα παραπάνω δεδομένα, το ελληνικό χρηματιστήριο κινείται με εξαιρετικά χαμηλές συναλλακτικές επιδόσεις, με το εγχείρημα της ΑΜΚ της ΔΕΗ να επισκιάζει οποιαδήποτε άλλη εξέλιξη. Την ίδια ώρα, οι θετικές εξελίξεις σε άλλες εταιρείες δεν προκαλούν το ανάλογο επενδυτικό ενδιαφέρον, όπως και η ισχυρή καταγραφή κερδοφορίας των εισηγμένων για το α΄ εξάμηνο του 2021.

Αλμα 3,5% στον δείκτη των ευρωπαϊκών τραπεζών

Η καλύτερη συνεδρίαση των τελευταίων 11 εβδομάδων ήταν η χθεσινή για τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, καθώς η άνοδος των τραπεζικών μετοχών συμπαρέσυσε τους δείκτες ανά την Ευρώπη. Ο κλαδικός δείκτης των ευρωπαϊκών τραπεζών έκανε άλμα 3,5% ενώ των τεχνολογικών εταιρειών της Ευρώπης είχε άνοδο 2,2% διακόπτοντας, έτσι, τη συνεχή υποχώρηση που σημείωνε επί επτά συναπτές συνεδριάσεις, με τις συνολικές ζημιές να έχουν φτάσει το 11,7%.

Ανοδική πορεία παρουσίασε, άλλωστε, ο κλάδος και στη Wall Street. Ενδεικτική περίπτωση η μετοχή της βιομηχανίας επεξεργαστών Infineon, που έκανε άλμα 4,8% όταν επιβεβαίωσε τα ικανοποιητικά έσοδά της για το τρέχον έτος και ανακοίνωσε ότι προβλέπει ακόμη καλύτερα αποτελέσματα για το επόμενο έτος.

Η άνοδος των δύο κλάδων οδήγησε τα περισσότερα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια σε άνοδο 1%. Μεταξύ των ευρωπαϊκών τραπεζών άλμα 4,3% σημείωσε η ιταλική Unicredit, που νωρίτερα είχε επιβεβαιώσει τις αισιόδοξες προβλέψεις των αναλυτών για τα αποτελέσματά της του τρίτου τριμήνου.

Όπως τόνισε ο Ντάνι Χιούζον, αναλυτής της Aj Bell, «οι επιρροείς στις μεταβολές των επιτοκίων μετοχές των τραπεζών πήραν ώθηση αφού οι επενδυτές αρχίζουν να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τις προσδοκίες για άνοδο των επιτοκίων».

Ο ίδιος προσέθεσε, πάντως, πως «υπάρχουν μεγάλα ερωτήματα για το πόσο ανακάμπτει η οικονομία, ενώ οι αυξήσεις των τιμών επιπρεάζουν επιχειρήσεις και καταναλωτές». Τα στοιχεία που έδωσε χθες η IHS Markit φέρουν την ανάπτυξη των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων να επιβραδύνεται τον Σεπτέμβριο, καθώς τα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα έχουν περιορίσει την οικονομική δραστηριότητα. Σύμφωνα με την Τζέσικα Χιντς,

Ο Xetra DAX της Φρανκφούρτης έκλεισε με κέρδη 1,05%.

Κέρδη 1% στα περισσότερα χρηματιστήρια της Ευρώπης.

οικονομολόγο της Capital Economics, «οι δείκτες υπευθύνων προμηθειών επιβεβαιώνουν πως χάνει έδαφος η ανάκαμψη της Ευρωζώνης καθώς η αύξηση των τιμών επεκτείνεται στον τομέα των υπηρεσιών». Έτσι ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου έκλεισε με κέρδη 0,94% και ο Xetra DAX της Φρανκφούρτης με κέρδη 1,05%. Τις επόμενες ημέρες το ενδιαφέρον των επενδυτών θα είναι στραμμένο στις ΗΠΑ και ειδικότερα στην αμερικανική αγορά εργασίας, αφού την Παρασκευή θα δοθούν τα τελευταία στοιχεία για την απασχόληση και θα είναι ενδεικτικά των επόμενων κινήσεων της Federal Reserve, που σχεδιάζει να αρχίσει να μειώνει τις αγορές ομολόγων

REUTERS

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη			WALT DISNEY CO			RELEX			FRESENIUS SE			Tokyo/Τόκιο			Paris/Παρίσι		
(Σε δολάρια)												(Σε ευρώ)			(Σε ευρώ)		
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.	WELLS FARGO & W	48.175	2.4564	ROYAL MAIL	407.83167	1.843	HENKEL AG&C V	79.62	-0.52	Εταιρείες	Χθες	Μετ.	Εταιρείες	Χθες	Μετ.
3M COMPANY	178.18	1.2156	WALMART INC	137.01	0.943	ROLLS-ROYCE HL	142.41	1.337	INFINEON TECH	35.605	1.645	AJINOMOTO	3158	-1.71	ACCOR	30.94	-1.5
ALCOA CORP	49.05	-0.2643	London/Λονδίνο			(Σε πέννες)			ASAH GROUP HL	5569	2.71	AI R LIQUIDE	139.58	0.29	ALSTOM	31.18	-1.33
ALLEGHANY CRP	632.73	0.3378	Εταιρείες	Χθες	Μετ.	SMITHS GROUP	299.4	1.802	K+S AG NA	13.95	0.165	ASTELLAS PHARM	1827	-1.91	AXA	24.28	1.93
ALTRIA GROUP	46.3477	-0.3275	ANGLO AMERICAN	2593.85783	0.425	SAGE GRP	704.87766	2.236	MERCK KGAA	186.4	3.3	BRIDGESTONE CO	5127	-0.49	BNP PARIBAS	56.88	4.62
AMAZON COM	32471.4	1.7982	A.B.FOOD	1812.19155	0.551	ST JAMES'S PLAC	1478.5	0.373	MUENCH. RUECK	242.95	2.95	CASIO COMPUTER	1719	-4.18	BOUYGUES	35.07	-0.09
AMER EXPRESS C	175.55	1.6738	ADMIRAL GRP	3146	0.608	SMITHS GROUP	1456	1.357	RWE AG	31.94	0.8	CITIZEN WATCH	499	-1.96	CAPGEMINI	176.85	0.74
AMER INTL GROU	57.3	2.6514	ASHTED GRP	5638	2.435	SMITH&NEPHEW	1268.98301	1.423	THYSSENKRUPP A	8.77	0.132	CREDIT SAISON	1446	-1.77	CARREFOUR	15.83	1.44
AMGEN	213.39	0.9222	ANTOFAGASTA	1356	0.482	SSE	1573	0.351	VOLKSWAGEN VZ	191.88	1.04	DAMIA SEC GROU	6413	-0.64	CASINO GUICHAR	23.65	0.42
APPLE INC	141.685	1.8291	AVIVA	403.7	2.254	STAND.CHART.	439.3226	3.056	VONOVIA SE	51.94	-0.18	SUBARU	2052	-0.82	CREDIT AGRICOL	12.44	5.67
BANK OF AMERIC	44.45	2.5611	ASTRAZENCA	8845	0.34	SEVERN TRENT	2645	1.109	SIEMENS N	137.86	2	FUJIFILM HOLDI	8746	-1.28	DANONE	57.76	-0.57
BAXTER INTL IN	81.35	1.1564	BABCOCK INTL	355.44	-3.48	TRAVIS PERKINS	1518.5	0.63	SAP SE	114.94	0.16	FUJITSU LTD	19250	-3	DASSAULT SYSTE	44.40	0.98
BOEING CO	224.22	0.1921	BAE SYS.	565.65	0.177	TESCO	253	0.536	Amsterdam/Αμστερνταμ			(Σε ευρώ)			(Σε ευρώ)		
BRISTOL MYERS	59.31	0.6448	BARCLAYS	194.6	3.909	TUI AG	326.8	-1.921	Εταιρείες	Χθες	Μετ.	HITO MOTORS	1023	-0.87	EDF	12.50	5.49
CAMPBELL SOUP	42.46	0.8312	BR.AMER.TOB.	2550	-0.662	TAYLOR WIMPEY	153.1	0.262	AALBERTS	49.04	2.29	HONDA MOTOR	3412	-0.03	L'OREAL	363.80	0.64
CATERPILLAR IN	193.47	0.176	CATERPILLAR DEVEL	643.4	-0.924	UNILEVER	3918.5	-0.76	AEGON	4.487	2.63	IHI	2790	-1.9	L.V.M.H.	632.50	1.84
CIGNA CORP	201.11	0.8323	BERKELEY GPHL	4226	-1.054	UTD. UTILITIES	986.8	0.941	ABN AMRO BANK	12.038	2.75	ISUZU MOTORS	1453	0.14	LAGARDERE	22.74	0.53
CHEVRON	106.28	1.4897	BRLAND	493.6	1.295	VODAFONE GROUP	114.0802	0.773	AKZO NOBEL	92.68	-0.47	KAWASAKI HYV I	2520	0.68	MICHELIN	135.95	2.99
CISCO SYSTEMS	54.9157	1.2644	BUNZL	2447	1.074	WPP	1003.5	2.023	ARCELORMITTAL	25.235	2.39	KAJIMA CORP	1451	1.04	PERNOD RICARD	192.35	1.26
CITIGROUP	72.6291	1.8784	BP	344.03205	1.8	WHITBREAD	3357	0.388	ASML HOLDING	63.69	4.14	KEIO	5870	-1.51	KERING	620.80	0.23
CERVECERIAS	16.46	0.1826	BURBERRY GRP	1891	1.452	Zurich/Ζυρίχ			BOSKAL'S WESTM	25.84	-0.23	KEIONIC MINOLTA	601	-0.17	PUBLICIS GROUP	58.52	2.24
COCA-COLA CO	53.255	0.5001	BT GROUP	151.35	-0.066	Εταιρείες	Χθες	Μετ.	GALAPAGOS	43.465	-1.25	JTEKT	960	0.21	RENAULT	31.23	1.36
COLGATE PALMOL	74.61	-0.5995	COCACOLA HBC A	2405	0.923	ABB LTD N	30.6	0.76	HEINEKEN	19.368	-0.99	MITSUB UFJ FG	634.7	0.4	SCHNEIDER ELEC	143.14	1.78
DANAEOS CORP	73.5	3.6818	CARNIVAL	1722.4	0.69	RICHEMONT N	98.94	-0.44	ING GROEP	12.464	3.03	NISSAN MOTOR C	556.3	-0.97	SOCIETE GENERA	27.90	4.34
DIANA SHIPPING	6.031	9.2572	CENTRICA	58.76	0.72	GEBERT NI	682	0.89	KONINKLIJKE DS	12.464	3.03	MITSUBISHI ELE	1464	-2.63	SODEXO	78.20	0.67
DOW INC	59.03	1.3565	COMPASS GROUP	1523	0.923	NOVARTIS N	76	-0.41	KPN KON	2.706	0.11	MITSUBISHI MOT	318	-1.85	TFI	8.57	1.3
DUPONT DE NMOU	71.06	1.2539	CAPITA GROUP	49.92	0.463	ROCHE HOLDING	346.45	-0.87	NN GROUP	45.43	1.18	NEC CORPORATIO	5870	-2.81	THALES	84.46	-0.14
ENTERGY CP	101.15	-0.2269	CRH	3380	-0.88	SGS N	2695	-0.33	KONINKLIJKE DS	12.464	3.03	NIKKON HLDG	2207	-2.22	VEOLIA ENVIRON	27.26	1.56
EXXON MOBIL	61.63	-0.1458	DCC	6146	-0.261	SWATCH GROUP I	244.8	0.08	IMCD	167.2	1.92	NIKON CORP	1187	-1.9	Madrid/Μαδρίτη		
FEDEX CORP	224.935	3.2428	DIAGEO	3538.2	0.526	ADECCO N	47.35	0.53	RANDSTAD	59.34	2.1	NISSAN MOTOR C	556.3	-0.97	Εταιρείες	Χθες	Μετ.
FORD MOTOR CO	14.21	-0.9756	DIRECT LINE	285.8	0.07	JULIUS BAER N	61.8	1.51	REIX	25.42	1.48	NOMURA HOLDING	542.9	0.15	ACS CONS Y SER	22.83	-1.3823
INTL BUS MACHI	144.59	0.3331	EXPERIAN	3088.815	1.243	CS GROUP AG	9.278	1.44	ROYAL DUTCH SH	20.15	1.94	NISSAN CHEMICA	6260	-0.95	AENA SME	146.3	-1.4815
GENERAL DYNAMI	198.385	0.443	EASYSITE	694.8	-0.801	GIVAUDAN N	4260	0.09	UNIBAIL RODAM	62.43	0.27	NISSAN PAPER I	1197	0.97	ACERINOX	11.265	3.3961
GENERAL ELEC C	105.1694	0.2568	FRESNILLO	778	-0.512	NESTLE SA	112.16	0.14	VOPAK	34.65	-0.37	ODAYVASHI CORP	947	1.07	ACCIONA	142.2	0
GOLDM SACHS GR	387.04	3.4451	GLENKORE	360.0263	3.549	TRANSOCEAN N	0	0	WOLTERS KLUWER	92.2	1.19	OBAYASHI ELEC RA	2563	-0.89	AMADEUS	57.92	-0.7199
HALLIBURTON CO	23.39	1.6073	GLAXOSMITHKLIN	1388	0.231	SWISSCOM N	543.2	-0.04	Milano/Μιλάνο			(Σε ευρώ)			(Σε ευρώ)		
HARTFORD FINL	71.4	1.7529	HIKMA	2316	-2.852	UBS GROUP N	15.015	1.87	Εταιρείες	Χθες	Μετ.	OSAKA GAS	2012	-0.05	BIBBA	6	6.4943
HP INC	28.43	1.2464	HAMMERSON	33.85	2.421	ZURICH INSURAN	381.3	0.34	AZA SPA	1.83	1.79	RICOH CO LTD	1127	-0.88	BANKINTER	5.198	3.0531
HOME DEPOT INC	331.19	1.4458	HARGREAVES LS	1421.12614	0.142	Frankfurt/Φρανκφούρτη			SEVEN & S HLDG	4961	-0.1	SHARP CORP	1340	0	CALXABANK	2.704	3.5222
INTEL CORP	54.29	1.5336	HSBC HLDGS.UK	393	2.29	Εταιρείες	Χθες	Μετ.	ATLANTIA	16.52	16.27	SHIMIZU CORP	866	1.29	DSTR INT ALIME	0.0149	-2.6144
JOHNSON JOHNSO	160.56	0.8416	INTL CONSOL AI	186.38	-0.809	ADIDAS N	263.7	-0.35	AZIMUT HLDG	23.64	23.61	SHISEIDO	7490	-0.27	ENDESA	17.66	0.398
JPMORGAN CHASE	169.355	1.4406	INTERCON. HOTE	4881	0.889	ALLIANZ SE	197.4	2.56	ENEL	6.79	6.76	SOMFY GROUP COR	11785	-1.55	ENAGAS	19.495	0.4638
LAZARD	48.925	1.5674	3I GRP	1265.5	1.038	BASF SE	64.61	0.01	EXOR	72.46	70.98	SUMITOMO CHEM	551	2.23	FERROVIAL	26.01	0.6969
MCDONALD'S COR	245.92	1.1683	IMPBRANDS	1557.5	-0.225	BAY MOT WERKE	83.71	0.29	GENERALI ASS	18.75	18.38	TAISEI CORP	3650	0.14	FOMENTO DE CON	10.58	0.9542
MERCK & CO	81.685	-1.7028	INTERTEC GROUP	4792	-0.063	BEIERSDORF	94.84	0.48	GEOX	1.05	1.06	TAIPEI CORP	820	-1.56	GRIFOLS	21.45	-1.2885
MICROSOFT CP	289.7439	2.3432	ITV	106.05	-1.303	BAYER N AG	46.165	-0.445	INTESA SANPAOL	2.503	3.37	TOKU CORPORATIO	2660	-2.4	IBERDROLA	8.788	1.7365
3M COMPANY	178.2	1.227	JOHNSON MATTHE	2598	-0.46	COMMERZBANK	5.857	0.166	MEDIASET	2.48	2.49	TORAY INDUSTRI	705	-0.83	INT AIRLINES G	2.196	-0.3177
MORGAN STANLEY	99.2457	2.1572	KINGFISHER	330.8	1.131	CONTINENTAL AG	91.34	-0.54	MEDIOBANCA	10.41	10.41	TREND MICRO	5980	-2.61	INDRA SISTEMAS	9.205	2.051
NIKE INC CL B	150.06	1.9845	LAND SECS.	700.8	0.922	DAIMLER AG N	77.19	0.18	RCMS MEDIAGROUP	0.71	0.69	TOPY INDOS LTD	1193	-1.16	INDITEX	32.19	1.0762
NORFOLK SOUTHE	255.14	2.9288	LEGAL&GEN.	284.8	2.262	DEUTSCHE BANK	114.02	0.382	PRYSMIAN	30.09	29.40	TOKIO MARINE H	5940	-0.7	MAPFRE	1.88	1.5667
PFIZER INC	42.54	0.2829	LLOYDS GRP	46.52	3.839	DEUTSCHE POST	54.32	0.74	SNAM	4.79	4.78	TORAY INDUSTRI	705	-0.83	MERLIN PROP	9.092	0.9773
PROCTER & GAMB	140.03	0.8934	MARKS & SP.	5007839	1.006	DT BOERSE N	143.25	0.5	STMICROELEC.N	36.94	36.04	TOSHIBA CORP	4830	-1.37	ARCELOMITTAL	25.26	2.9038
ROCKWELL AUTOM	298.16	1.848	MONDI	1812	0.277	DT LUFTHANSA A	6.021	-0.128	TELECOM ITALIA	0.34	0.34	TREND ELECTR COR	17585	0.2566	RED ELECTR COR	17.585	0.2566
SCHLUMBERGER L	30.85	-0.0972	NATIONAL GRID	910.4	0.831	TELEKOM N	17.668	0.228	TENARIS	9.43	9.33	REPESOL	11.662	0.2234	REPESOL	11.662	0.2234
SOUTHERN	62.26	-0.2723	NEXT	8042	-0.298	E.ON SE NA	11.07	0.22	TERNA	6.21	6.20	TOYO MOTOR C	1902	-1.55	BCO DE SABADEL	0.7276	2.7974
STEALTHGAS	2.74	1.4815	PROVIDENT FIN.	332.2	1.404	FRFSENIUS MFDI	60.37	-0.36	UNICREDIT	11.836	4.34	YAMAHA CORP	6810	-1.59	BANCO SANTANDE	3.258	4.256
TSAKOS ENERGY	10.22	-7.9279	PRUDENTIAL	1473.5	2.397												
UNISYS CORP	25.62	-0.5435	PERSIMMON	2579	-0.618												
UNITEDHEALTH G	392.81	1.4987	PEARSON	718.29227	0.306												
US BANCORP	61.46	1.5364	RDS'A	1699.2	1.59												
VERIZON COMM	54.655	0.7844	RDS'98	1707.4	> 191												

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	882,10	871,88	10,22	1,17%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.133,75	2.110,86	22,89	1,08%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.434,28	5.450,90	-16,62	-0,30%
FTSE/Χ.Α.ΥΠΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	2.997,66	2.974,77	22,89	0,77%
ATHEX SELECT PLUS	3.302,92	3.271,96	30,96	0,95%
ATHEX SELECT	4.551,83	4.470,88	80,95	1,81%
FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	424,03	417,20	6,83	1,64%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.386,72	4.357,59	29,13	0,67%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.432,56	1.406,57	25,99	1,85%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.430,60	2.382,35	48,25	2,03%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	527,83	522,65	5,18	0,99%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.507,61	1.490,13	17,48	1,17%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	560,25	551,22	9,03	1,64%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.179,08	5.090,21	88,87	1,75%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	718,30	721,54	-3,24	-0,45%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.631,76	3.536,21	95,55	2,70%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	51,17	50,45	0,72	1,43%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.937,37	7.844,02	93,35	1,19%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	10.607,22	10.520,88	86,34	0,82%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.256,54	7.190,85	65,69	0,91%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΛΙΚΑ	3.067,64	3.041,08	26,56	0,87%
FTSE/Χ.Α. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	3.382,61	3.259,97	122,64	3,76%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	2.125,70	2.132,52	-6,82	-0,32%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	1.831,52	1.814,95	16,57	0,91%
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.451,67	4.492,65	-40,98	-0,91%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.807,48	4.730,77	76,71	1,62%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	9.512.695,22
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	5.690.615,98
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	5.327.660,75
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	4.346.754,55
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	3.047.341,14
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	3.006.420,24
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	2.259.490,73
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	1.826.255,68
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	1.423.842,91
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1.097.207,75
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	1.052.623,45
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	758.975,76
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	570.524,12
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	441.100,18
ΥΔΡΕΥΣΗ	415.111,76
ΚΑΘΕΤΟΠ. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	405.974,15
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	399.736,71
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	397.648,60
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	391.653,72
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	380.118,84
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	326.848,84
ΧΑΛΥΒΑΣ	302.272,30
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	221.186,65
Ε.Ε.Α.Π. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	138.196,52
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	113.523,65
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	107.540,64
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	104.806,76

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	2,255	7,13%	ΣΙΔΑΜΑ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΑΕ (ΚΟ)	2,800	-5,41%
REDS (ΚΟ)	2,420	6,14%	ΒΙΟΚΑΡΠΕΤ (ΚΟ)	1,440	-4,64%
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ (ΚΟ)	6,890	6,00%	ΑΤΤΙΣΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1,065	-3,62%
ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS (ΚΟ)	4,100	5,13%	ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	2,880	-3,36%
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	5,840	4,29%	MEDICON ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	2,870	-3,04%
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	13,780	3,53%	ΕΛΑΣΤΡΟΝ (ΚΟ)	2,450	-2,78%
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2,400	3,45%	BRIQ PROPERTIES Α.Ε.Ε.Α.Π. (ΚΟ)	2,080	-1,89%
INTRAKAT (ΚΟ)	2,190	3,30%	UNIBIOS (ΚΟ)	0,594	-1,66%
REBOIL (ΚΟ)	1,350	3,05%	KPI - KPI (ΚΟ)	7,280	-1,62%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	14,680	3,02%	ΟΤΕ (ΚΟ)	15,820	-1,13%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΟΤΕ (ΚΟ)	5.327.660,75
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	5.038.367,70
ΔΕΗ (ΚΟ)	3.836.156,30
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	3.191.503,33
ΤΙΤΑΝ CEMENT INTERNATIONAL (ΚΑ)	3.047.341,14
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	2.653.309,89
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	2.467.114,55
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	1.940.924,34
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	1.866.451,33
JUMBO (ΚΟ)	1.826.255,68
ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	1,55%
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	0,91%
MEDICON ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,47%
INTRALOT (ΚΟ)	0,43%
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	0,35%
PERFORMANCE TECHNOLOGIES (ΚΟ)	0,34%
ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,34%
ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,30%
ΤΙΤΑΝ CEMENT INTERNATIONAL (ΚΑ)	0,27%
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ (ΚΟ)	0,26%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	248	834	5.645
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	0	0	4
FTSE/Χ.Α. Large Cap	248	834	5.641
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.066	10.133	241.645
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	30	225	7.331
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	77	2.315	43.197
ΑΤΤΙΣΑ BANK Α.Τ.Ε. (ΚΟ)	0	0	127
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	3	4	212
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	20	86	12.072
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	35	286	8.347
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	43	851	31.242
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	0	0	847
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	3	3	2.977
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	4	9	8.129
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	15	248	1.286
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	45	172	2.430
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	230	1.127	4.372
JUMBO (ΚΟ)	16	56	1.333
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	15	28	5.258
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	5	25	22.343
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	31	156	3.055
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	113	355	6.564
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	143	2.777	30.232
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	17	91	1.121
ΟΤΕ (ΚΟ)	18	86	1.102
ΟΑΠ (ΚΟ)	0	0	399
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	13	219	22.511
ΔΕΗ (ΚΟ)	140	857	14.681
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	12	26	1.869
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	16	60	1.001
ΥΙΟΧΑΛCO SA/NV (ΚΑ)	22	71	7.607
Δικαιώματα σε Δείκτες	11	127	1.207
FTSE/Χ.Α. Large Cap	11	127	1.207
Δικαιώματα σε Μετοχές	3	21	1.734
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	305
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	115
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	106
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	0
ΔΕΗ (ΚΟ)	3	21	1.208
Συνολική Δραστηριότητα	1.328	11.115	250.231

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 5 Οκτωβρίου 2021

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΟΣΤΑΤΗ	ΑΝΟΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.8200	0.8400	0.8280	0.6700	430	0.8260	0.8400	0.8260	0.73
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.0200	1.0500	1.0292	-0.4000	316	1.0300	1.0450	1.0450	0.48
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.3960	0.3960	0.3960	-1.7490	*2,302*	0.3960	0.4140	0.3960	-4.81
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0120		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0730	0.0730	0.0730	0.0320	*2,730*	0.0730	0.0765	0.0730	1.39
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD	0.0990	0.0990	0.0990	0.0000	*8,050*	0.0925	0.1030	0.0990	0.00

Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.5600	1.5600	1.5600	-2.5000	*2,850*	1.5700	1.6000	1.5600	-1.27

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.5600	1.5600	1.5600	-3.0000	28	1.5600	1.5900	1.5600	-1.89
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.0590	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ	0.0155	0.0160	0.0157	-0.1280	*4,528*	0.0155	0.0175	0.0155	-8.82
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0220		
ΠΕΠ	*UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)*						0.0380	0.0000		
ΕΛΜΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3300	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0.0000	0.1170		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)	0.0855	0.0855	0.0855	-0.9020	500	0.0000	0.0760	0.0855	-9.52
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0.0025	0.0035	0.0026	-0.1410	*11,111*	0.0020	0.0035	0.0035	-12.50
ΦΑΕΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD	0.2100	0.2200	0.2151	1.5050	*3,126*	0.2100	0.0000	0.2200	10.00
ΧΑΪΣ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)	0.0020	0.0020	0.0020	-0.0020	252	0.0020	0.0000	0.0020	0.00
ΑΓΡΟ	*ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΩΥ ***Η ΠΡΟΩΔΟΣ** ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ *						1.0100	0.0000		
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD	0.1240	0.1240	0.1240	0.0000	*1,334*	0.1220	0.1360	0.1240	0.00
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0145	0.0165		
ΚΟΠΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0780	0.0945		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0.0515	0.0515	0.0515	0.4480	108	0.0000	0.0515	0.0515	9.57
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD	0.6750	0.6750	0.6750	-3.4990	425	0.6750	0.7700	0.6750	-4.93
ΝΟΣΑ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						1.6900	1.7200		
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD	0.1370	0.1370	0.1370	0.0000	*8,200*	0.1370	0.1380	0.1370	0.00
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0570	0.0000		

Βιομηχανία										
ΝΠΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0475		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0295		
ΔΒΚΑ	ΔΑΣΙΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.6300	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRIUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD						0.5300	0.4540		
ΚΥΡΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.1340	0.0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ	2.6600	2.7000	2.6761	-0.5770	*4,300*	2.6600	2.6800	2.6800	0.00

Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά									
ΙΟΑΝ	CHRIS IOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0060	0.0000	
ΚΕΟ	KEO PLC						1.3500	1.4500	
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						0.2200	0.2400	
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0.8000	0.8800	
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.2820	0.3160	

Αμερικανικά funds επενδύουν στο ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο

Αγοράζουν ομάδες, χορηγούν δάνεια ή τοποθετούν κεφάλαια σε διοργανώσεις

Στη **αναμέτρηση** της Μίλαν, η οποία έπαιξε στην έδρα της εναντίον της Ατλέτικο Μαδρίτης για το Τσάμπιονς Λιγκ, οι περισσότεροι είδαν έναν αγώνα μεταξύ της πιο επιτυχημένης ποδοσφαιρικής ομάδας στη Γηραιά Ήπειρο και της κατόχου του περυσινού τίτλου στο ισπανικό πρωτάθλημα. Για τους παράγοντες του χρηματοπιστωτικού κόσμου ήταν ένα ντέρμπι ανάμεσα σε επενδυτικά χαρτοφυλάκια

Ο οίκος 777 Partners, με έδρα το Μαϊάμι, στις 23 του μηνός ανακοίνωσε ότι θα αγοράσει την ιταλική ποδοσφαιρική ομάδα Τζένοα.

βραχυπρόθεσμων τοποθετήσεων με έδρα τη Νέα Υόρκη και σε επενδυτικά χαρτοφυλάκια με έμφαση στα εταιρικά ομόλογα με έδρα το Λος Άντζελες των ΗΠΑ. Ειδικότερα, ο επενδυτικός όμιλος Elliott Management ανέλαβε τον έλεγχο της Μίλαν το 2018, αφού ο τότε Κινέζος ιδιοκτήτης της, Λι Γιονγκκόνγκ, χρεοκόπησε.

Τον δε Ιούνιο η Ares Management Corporation εξασφάλισε το 34% στην Ατλέτικο Μαδρίτης. Πρόκειται για δύο ομίλους που δραστηριοποιούνται στις λεγόμενες εναλλακτικές επενδύσεις (όπως

καινοτομικά κεφάλαια, έργα τέχνης, εμπορεύματα, παράγωγα, ακίνητα κ.ά.), διαθέτουν πληθώρα κεφαλαίων και ενισχύουν σταδιακά την παρουσία τους στο δημοφιλέστερο σπορ του κόσμου. Αφού μέσα στα τελευταία είκοσι χρόνια τοποθέτησαν ρευστό στο ποδόσφαιρο ορισμένοι δισεκατομμυριοῦχοι φίλαθλοι, τα Αραβικά Εμιράτα και οι Κινέζοι επενδυτές, τώρα ήρθε η σειρά να ασχοληθούν μαζί του τα επενδυτικά χαρτοφυλάκια βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων τοποθετήσεων. Το τελευταίο παράδειγμα δεν είναι άλλο από τον οίκο 777 Partners με έδρα το Μαϊάμι των ΗΠΑ –και αυτός–, ο οποίος στις 23 του μηνός ανακοίνωσε ότι θα αγοράσει την ιταλική ποδοσφαιρική ομάδα Τζένοα.

Ορισμένοι, πάλι, έχουν χορηγήσει δάνεια για να μπορέσουν να επιβιώσουν οι πιο φημισμένες ποδοσφαιρικές ομάδες της Ευρώπης, ενώ κάποιοι τρίτοι έχουν αποκτήσει τα τηλεοπτικά δικαιώματα για τη μετάδοση αγώνων, έχουν αγοράσει μικρότερες ομάδες ή μερίδια σε άλλες υπό τη μορφή επισφαλών περιουσιακών στοιχείων. Δεν λείπουν και άλλες επιλογές, όπως το να τοποθετήσουν κεφάλαια οι επενδυτικοί οίκοι σε μια ολόκληρη διοργάνωση, όπως έκανε ο όμιλος CVC Capital Partners με το ισπανικό πρωτάθλημα (LaLiga). Θα πρέπει να επισημανθεί ότι ανάκαθεν οι ποδοσφαιρικές ομάδες στη Γηραιά Ήπειρο είχαν τεράστια ανάγκη ρευστού, αλλά αυτή ακριβώς η κατάσταση εκτραχύνθηκε μετά την πανδημία. Το γεγονός ότι ακυρώθηκαν όλες οι διο-

Ο επενδυτικός όμιλος Elliott Management, με έδρα τη Νέα Υόρκη, ανέλαβε τον έλεγχο της Μίλαν το 2018, αφού ο τότε Κινέζος ιδιοκτήτης της, Λι Γιονγκκόνγκ, χρεοκόπησε.

γνώσεις αμέσως μόλις ξέσπασε ο κορωνοϊός, μεταφράστηκε σε άδεια γήπεδα, σε μαζικές απώλειες εσόδων από εισιτήρια και άλλες πηγές και εκδηλώσεις, καθώς και σε διόγκωση των χρεών. Κι αυτή η εκτίναξη των χρεών παρουσιάστηκε ακόμα και στις επιτυχεστέρες των ομάδων.

Ενας διαρκής κίνδυνος που σχετίζεται με το συγκεκριμένο άθλημα έχει να κάνει με το μάλλον δυσλειτουργικό επιχειρηματικό του μοντέλο. Πολλοί από τους ενδιαφερόμενους επενδυτές είδαν τις προσπάθειές τους να ναυαγούν σε μια οικονομική δραστηριότητα η οποία ε-

πωμίζεται επαχθές χρέος, πληρώνει με πολύ ακριβούς μισθούς τους παίκτες της, ενώ βρίσκεται στο έλεος της εσωτερικής μικροπολιτικής και των εξαλλων οπαδών. Τέλος, ούτε οι αποδόσεις δείχνουν να είναι εγγυημένες, διότι μπορεί οι ομάδες να βρεθούν εκτός διοργάνωσης εάν δεν

παιξουν όπως θα έπρεπε. Κι αυτό εγείρει ένα ερώτημα για τους Αμερικανούς επενδυτές σχετικά με το εάν το ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο θα φθάσει ποτέ τις αποτιμήσεις των ομαδικών αθλημάτων στις ΗΠΑ.

BLOOMBERG

ΠΡΩΤΗ ΠΙΑΣΑ
Στέλλα Μάρκου | Γιώργος Λογίδης | Αντρέας Γιωργαλλής

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7:00 - 10:00

Listen Live Radio Live

ΣΠΟΡ FM 95.0

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

NEW SEASON

20 21

DEEJAY 93.5 RADIO

#THEISLANDSDJ

ME ΤΟΝ ANTHONY 642

17:00 - 19:00

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

HITLIST

LISTEN LIVE

www.mydeejay.com.cy

Νέα πνοή στο ιστορικό κέντρο του Καΐρου

Ανάπλαση για τη μετατροπή της πόλης σε τουριστικό προορισμό, αλλά με το ύψος και την τεχνοτροπία των περασμένων αιώνων

Νέα πνοή θα δώσει η κυβέρνηση της Αιγύπτου στο ιστορικό κέντρο της πρωτεύουσας, του Καΐρου. Η πόλη, παρότι διαρκώς επεκτείνεται, καταρρέει υπό το βάρος των εκατοντάδων ετών της ιστορίας της. Για πολλούς, άλλωστε, παραμένει ο φυσικός χώρος όπου εξελίχθηκε το παραμύθι «Χίλιες και μία νύχτες».

Στόχος του προγράμματος ανάπλασης είναι να μετατραπεί το Κάιρο σε έναν πρώτης τάξεως τουριστικό προορισμό, ιδιαίτερα μετά τη μεταφορά του διοικητικού κέντρου σε μια πιο φουτουριστική νέα πρωτεύουσα στην έρημο. Επίσης, θα δώσει την ευκαιρία σε αρχιτέκτονες και μηχανικούς να διασώσουν παλαιά κτίρια, που μέχρι σήμερα είχαν ορθωθεί από τον αστικό χάρτη, εξαιτίας της διαφθοράς των αρμοδίων κυβερνητικών υπηρεσιών αλλά και λόγω νομικών περιορισμών.

Στα κενά οικοπέδα που απομένουν στο ιστορικό κέντρο, θα ανοικοδομηθούν χαμηλά κτίρια, όπου θα μεταστεγαστούν

Στη διετία θα έχει εξωραϊσθεί το 10% της περιοχής που έχει οριοθετηθεί, ενώ μελετάται ενοποίηση του ιστορικού κέντρου, μια έκταση 30 τ. κλμ.

τόσο κάτοικοι, όσο και εργαστήρια τεχνιτών που σήμερα βρίσκονται σε οικοδομές υπό κατάρρευση. Αυτό θα γίνει για όσο καιρό χρειαστεί, μέχρι την ανακαίνιση των παλιών οικοδομών, εξηλεί ο συντονιστής του προγράμματος ανάπλασης, Μοχάμεντ Ελκκατμίμ. «Για πρώτη φορά δεν έχουμε μπροστά μας οικονομικό πρόβλημα», τονίζει, χωρίς σκότσο να αποκάλυψι το κόστος του έργου. «Η κυβέρνηση δεσμεύτηκε ότι οποιοσδήποτε προϋπολογισμός θα εγκριθεί», κατέληξε. Στο προσεχές μέλλον, οι εργάτες θα ξεκινήσουν την ανακαίνιση των προσώφρων παλαιότερων κτιρίων του κέντρου, κάποια από τα οποία δεν χαρακτηρίζονται «ιστορικά».

Στόχος είναι να αποκτήσουν κάτι από το ύψος και την τεχνοτροπία των περασμένων αιώνων. Ταυτόχρονα, κάποια από τα παραδοσιακά πανδοχεία της πόλης θα μετατραπούν σε πολυτελή μικρά ξενοδοχεία, μια ιδέα που αποδείχθηκε ε-

Η πύλη Μπαμ Ζουουαΐλα, νότια είσοδος του Καΐρου, είναι 1.000 ετών και αποτελεί ένα από τα σημεία όπου εξελίχθηκε το παραμύθι «Χίλιες και μία νύχτες».

ξαιρετικά επιτυχημένη σε άλλες πόλεις της Μέσης Ανατολής. Ο Ελκκατμίμ υπογραμμίζει ότι ήδη έχουν ξεκινήσει εργασίες σε κάποιες συνοικίες της πόλης. «Οι

εργασίες που ε-ξαιρετικά επιτυχημένη σε άλλες πόλεις της Μέσης Ανατολής. Ο Ελκκατμίμ υπογραμμίζει ότι ήδη έχουν ξεκινήσει εργασίες σε κάποιες συνοικίες της πόλης. «Οι

Ο συντονιστής του προγράμματος ανάπλασης, Μοχάμεντ Ελκκατμίμ, λέει πως «η κυβέρνηση δεσμεύθηκε ότι οποιοσδήποτε προϋπολογισμός θα εγκριθεί».

Το ιστορικό κέντρο είναι γεμάτο με παζάρια, στεγασμένες αγορές, εργαστήρια κάθε είδους, πολλά από τα οποία στεγάζουν τέχνες πολλών αιώνων.

διαπραγματεύσεις με τους κατοίκους έχουν ολοκληρωθεί και η ανάπλαση ήδη αρχισε», λέει. Η αιγυπτιακή κυβέρνηση φιλοδοξεί ότι, μέσα στην επόμενη διετία,

θα έχει ανακαινισθεί περίπου το 10% της περιοχής που έχει ήδη οριοθετηθεί, ενώ μελετάται η πιθανή ενοποίηση του ιστορικού κέντρου, μια έκταση περίπου 30

τετραγωνικών χιλιομέτρων. Η αρχική φάση των εργασιών ανακαίνισης θα επικεντρωθεί στις περιοχές γύρω από τρεις μεγάλες πύλες του Καΐρου, οι οποίες ανοικοδομήθηκαν από την τυννιακή δυναστεία των Φατιμίδων, που κυριάρχησε εκεί επί δύο αιώνες.

Το ιστορικό κέντρο είναι γεμάτο με παζάρια, στεγασμένες αγορές, εργαστήρια κάθε είδους, πολλά από τα οποία στεγάζουν τέχνες πολλών αιώνων. «Λίγες πόλεις μπορούν να πεινευτούν ότι διαθέτουν τόσο πολλές δια-στρωματώσεις, διαφορετικών ιστορικών περιόδων, που γίνονται μέσα στους αιώνες», τονίζει ο Τζεφ Αλέν του Παγκόσμιου Ταμείου Μνημείων, ο οποίος σήμερα εργάζεται στην ανακαίνιση θρησκευτικού συμπλέγματος των σούφι από τον 16ο αιώνα και βρίσκεται νοτίως της πύλης Μπαμ Ζουουαΐλα.

Πολλοί από τους αρχιτέκτονες και άλλους ειδικούς που εργάζονται στο πρόγραμμα, εκφράζουν φόβους μήπως τελικά το ιστορικό κέντρο εξελιχθεί σε ένα είδος αιγυπτιακής Ντίσνεϋ, παρότι ο Ελκκατμίμ έχει δεσμευτεί ότι δεν θα αλλοιωθεί ο χαρακτήρας του.

Συναρπαστική αλλαγή

Ο αρχιτέκτονας Αλάαλ Χασάμμι, ειδικός στην ισλαμική αρχιτεκτονική, επισημαίνει ότι η κυβέρνηση έχει λάβει υπ' όψη την βούληση των κατοίκων, τις υποδομές, τον ιστορικό ιστό της πόλης και δεν έχει επικεντρώσει το ενδιαφέρον της αποκλειστικά στα μνημεία που κληρονομούν. «Πρόκειται για μια συναρπαστική αλλαγή, την οποία προσδοκούσαμε εδώ και πολύ καιρό», τονίζει. Ποια θα είναι επακριβώς η τύχη του φιλόδοξου προγράμματος παραμένει, επί του παρόντος, άγνωστο. Επί χάρτου όλα μοιάζουν θαυμάσια, αλλά το μεγάλο ερώτημα είναι με ποιον τρόπο θα εφαρμοστούν. «Ανυσυγχρονισμός για τις καθυστερήσεις», επισημαίνει ο Χασάμμι. «Επίσης, φοβάμαι ότι το σκεπτικό στο οποίο βασίστηκε ο σχεδιασμός της ανάπλασης και διαμορφώθηκε το έργο, με κάποιο παράδοξο τρόπο, θα μεταβληθεί στο στάδιο της εφαρμογής τους».

Ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό της έκτασης της περιοχής που θα αναπλαστεί πρόκειται να μετατραπεί σε ζώνη αυστηρά για πεζούς.

REUTERS

Οργή για σεξιστικό άγαλμα

Το άγαλμα μιας καλλιγραμμης γυναίκας με διάφανο αέρινο φόρεμα, ηρωίδα πημάτων του 19ου αιώνα, προκάλεσε αντιδράσεις στην Ιταλία, καθώς πολλές γυναίκες βουλευτές το κατήγγειλαν ως σεξιστικό σύμβολο.

Τα αποκαλυπτήρια έγιναν το περασμένο Σάββατο στο Σάπρι της επαρχίας Καμπανίας, στον ιταλικό νότο, παρουσία του Ιταλού πρώην πρωθυπουργού Τζουζέπε Κόντε.

Το έργο φιλοτεχνήθηκε από τον γλύπτη Εμμανουέλε Στιφάνο ως ένδειξη τιμής στη «Σταχομαζώχτρα του Σάπρι», έργο του ποιητή Λουίτζι Μερκαντίνι, που χρονολογείται από το 1857. Το ποίημα βασίζεται στην αποτυχημένη εκστρατεία κατά του βασιλείου της Νάπολης από τον Κάρολο Πικάκάνε, έναν από τους πρώτους Ιταλούς

Γλυπτό του Στιφάνο με καλλιγραμμη γυναίκα με αέρινο φόρεμα και αναφορά στη «Σταχομαζώχτρα του Σάπρι».

διανοητές του σοσιαλισμού. Η Λάουρα Μπολντρίνι, βουλευτής του Δημοκρατικού Κόμματος, τόνισε ότι το άγαλμα συνιστά «εξύβριση των γυναικών και της ιστορίας που υποτίθεται ότι αναπαριστά». Στο ίδιο ύψος, συνοδοιπόροι της απαίτησαν την άμεση αφαίρεσή του, τονίζοντας ότι «για ακόμα μια φορά ταπεινώνμαστε βλέποντας το φύλο μας να εκπροσωπείται από

ένα σέξι σώμα, χωρίς ψυχή ή σχέση με τα κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα που εκφράζονται στο λογοτεχνικό έργο». Στο άγαλμα δεν είδαν τίποτα από την επανάσταση κατά των Βουρβόνων ούτε «από την αυτοδιάθεση μιας γυναίκας, που επιλέγει να μην πάει στη δουλειά της ώστε να αντιταχθεί στον δυνάστη».

Ο γλύπτης Στιφάνο υπερασπίστηκε το έργο του, με ανάρτησή του στο Facebook, υποστηρίζοντας ότι αν ήταν στο χέρι του η γυναίκα του αγάλματος θα ήταν εντελώς γυμνή, επειδή «είμαι λάτρης του ανθρώπινου σώματος».

Επίσης πρόσθεσε ότι είναι εντελώς περριτή «οποιαδήποτε προσπάθεια» να ερμηνευθεί ένα έργο τέχνης από εκείνους που «το μόνο που θέλουν να δουν είναι ανηθικότητα».

Τα φύκια πνίγουν την Καραϊβική

Λύση στο μυστήριο της τεράστιας μάζας φυκιών που εμφανίστηκε το 2011 στα τροπικά νερά του Ατλαντικού –παρά την απουσία θρεπτικών συστατικών που θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν την ανεξέλεγκτη βλάστηση– πιστεύουν ότι βρήκαν ερευνητές του Πανεπιστημίου Κολούμπια. Μάλιστα, η τεράστια κινούμενη μάζα –που δεν είναι καθόλου θελκτική για τους επισκέπτες– τα τελευταία χρόνια έχει συγκεντρωθεί στα νησιά της Καραϊβικής, κατακλύζοντας τις παραδεισένιες παράλιες και αποστερώντας τις οικονομίες τους, που βασίζονται στον τουρισμό, από τον βασικό εισοδηματικό πόρο τους.

Οι επιστήμονες αποδίδουν το φαινόμενο σε διάφορους παράγοντες, με κυριότερο αυτών της κλιματικής αλλαγής, η οποία προκάλεσε τη θέρμανση των υ-

Η κλιματική αλλαγή και η αφρικανική σκόνη, στους βασικούς παράγοντες που ευθύνονται για το φαινόμενο.

δάτων. Αυτό πολλαπλασίασε τις βροχοπτώσεις και τελικά τις πλημμύρες, με αποτέλεσμα να καταλήγουν στις θάλασσες απόβλητα –αστικά και αγροτικά– πλούσια σε άζωτο και ιδιαίτερα θρεπτικά για τις άλγες.

Παράλληλα, η ενίσχυση των τυφώνων, οι οποίοι όταν βρεθούν στη θάλασσα παρασύρουν τα θρεπτικά υλικά του πυθμένα,

επέτεινε την αύξηση των φυκιών. Οι επιστήμονες πιθανολογούν ότι ακόμα ένας παράγοντας μπορεί να είναι η αφρικανική σκόνη από την έρημο Σαχάρα. Τα σωματίδια της, που κινούνται δυτικά πάνω από τον Ατλαντικό Ωκεανό, αναμειγνύονται με τα νέφη και τελικά πέφτουν ως βροχή «σπέρνοντας» τη θάλασσα επιφάνεια με σίδερο και ιζήματα φωσφορού, τα οποία «ευεργετούν» τα φύκια, σαν το καλύτερο λίπασμα.

Ο καθορισμός της συμμετοχής κάθε παράγοντα στην αλματώδη αύξηση των φυκιών θα χρειαστεί χρόνια και αρκετά χρήμα. Οι ερευνητές, ωστόσο, εκτιμούν ότι ακόμα και με τα σημερινά ευρήματα οι κυβερνήσεις μπορούν να ενεργήσουν προκειμένου να αποτρέψουν τα χειρότερα.

REUTERS

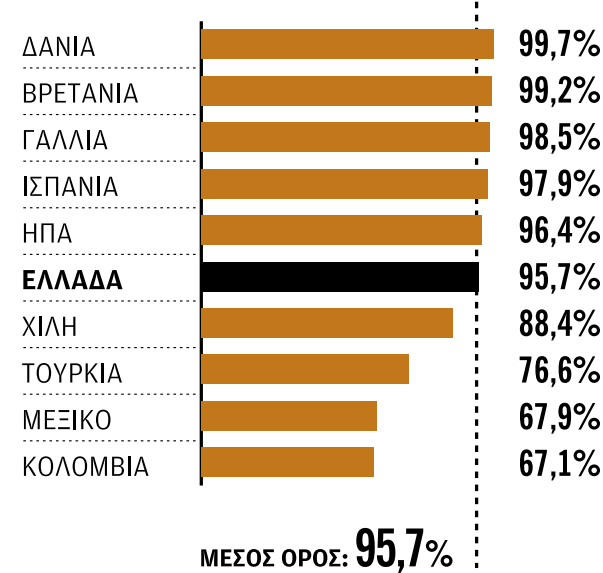
Αυξημένη χρήση Ιντερνετ από 15χρονους, αλλά όχι για μαθήματα

Τα ελληνόπουλα διαθέτουν κομπιούτερ και πρόσβαση στο Ιντερνετ από το σπίτι, αλλά δεν τα αξιοποιούν για να μελετήσουν τα μαθήματά τους. Ωστόσο, η εκπαιδευτική χρήση των νέων τεχνολογιών βοηθάει στην κατανόηση των κειμένων και στην απόκτηση σύγχρονων γλωσσικών δεξιοτήτων.

Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του ΟΟΣΑ, με τίτλο «21st Century Readers, developing literacy skills in a digital world», που βασίστηκε στις έρευνες του διαγωνισμού PISA από το 2003 έως και το 2018, εννέα στους δέκα 15χρονους στην Ελλάδα διαθέτουν πρόσβαση στο Ιντερνετ στο σπίτι. Το ποσοστό της χώρας μας είναι 95,7% και είναι ακριβώς στον μέσο όρο του ΟΟΣΑ. Βεβαίως, τα ποσοστά των προηγμένων χωρών είναι υψηλότερα της Ελλάδος (χαμηλότερα από εμάς είναι η Κολομβία 67,1%, το Μεξικό 67,9% και η Τουρκία 76,6%). Παρ' όλα αυτά η Ελλάδα έχει κάνει μεγάλα βήματα, σημειώνοντας αύξηση 60,4% σε σύγκριση με όσα δήλωσαν οι 15χρονοι που μετείχαν στον διαγωνισμό PISA του 2003.

Ωστόσο, οι Έλληνες μαθητές δεν αξιοποιούν το Διαδίκτυο ως συνοδευτικό εργαλείο για τη μελέτη των σχολικών μαθημάτων. Όμως παρατηρείται ότι όσοι χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο για τα σχολικά μαθήματα έχουν υψηλότερες επιδόσεις στην κατανόηση του κειμένου και στην κριτική σκέψη σε σύγκριση με όσους δεν το κάνουν. Στον δείκτη αυτό η Ελλάδα έχει την τρίτη χαμηλότερη θέση μετά τη Μάλτα και τη Ρωσία. Στην

ΜΑΘΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΑΠΟ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

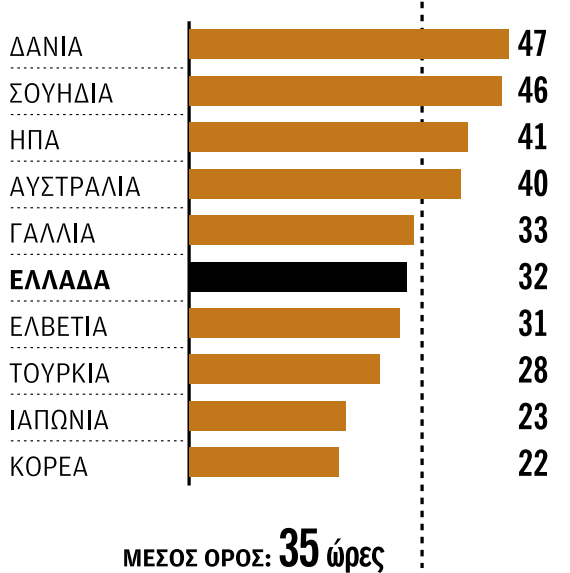

ΠΗΓΗ: ΟΟΣΑ 2021

πρώτη τριάδα βρίσκονται η Δανία, η Ισλανδία και η Σουηδία. Τα ελληνόπουλα περνούν 32 ώρες την εβδομάδα στο Ιντερνετ σε σχολείο και σπίτι, λίγο λιγότερο από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ, στις 35 ώρες. Δεκαπέντε χρόνια πριν, τα ελληνόπουλα ήταν 23 ώρες

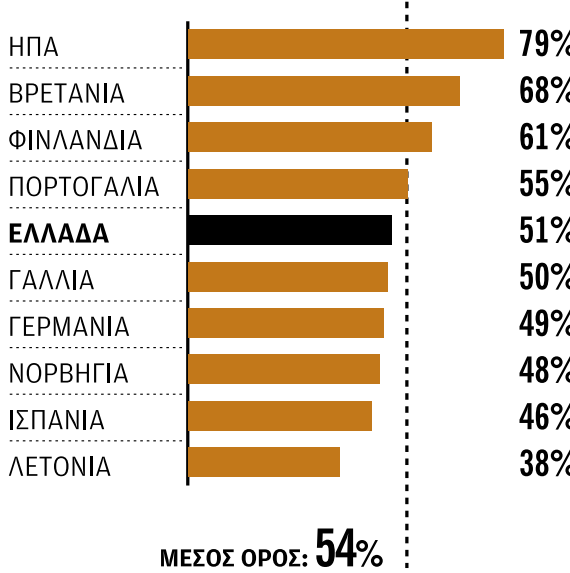
την εβδομάδα στο Ιντερνετ. Στο σχολείο, μόνον ο ένας στους τέσσερις μαθητές δήλωσε ότι είχε χρησιμοποιήσει μέσα στον τελευταίο μήνα από κοινού με καθηγητή υπολογιστή για την εκμάθηση των γλωσσικών μαθημάτων. Το ποσοστό αυτό είναι αρκετά χαμηλό

ΩΡΕΣ ΠΟΥ ΑΦΙΕΡΩΝΟΥΝ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ

σε σχέση με τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ, στο 37,4%. Βέβαια, το 17% των μαθητών δήλωσε ότι ένας καθηγητής χρησιμοποιεί το κομπιούτερ στη διδασκαλία ενός μαθήματος και το 10,5% ότι χρησιμοποιεί το κομπιούτερ χωρίς τη σύμπραξη

ΜΑΘΗΤΕΣ ΠΟΥ ΔΗΛΩΣΑΝ ΟΤΙ ΕΧΟΥΝ ΔΙΑΔΕΧΘΕΙ ΝΑ ΔΙΑΚΡΙΝΟΥΝ ΤΑ FAKE NEWS

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

εκπαιδευτικού. Από την άλλη, το 46,1% των μαθητών ανέφερε ότι δεν έχει αξιοποιήσει καθόλου ηλεκτρονικό υπολογιστή, ένα από τα υψηλότερα ποσοστά μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ.

ΑΠ. Α.

Διδασκαλία fake news

Ο ένας στους δύο 15χρονους στην Ελλάδα δήλωσε στην έρευνα του ΟΟΣΑ ότι έχει διδαχθεί στο σχολείο μεθόδους για να ξεχωρίζει τις ψευτικές ειδήσεις (fake news) στο Διαδίκτυο. Τα παιδιά εκτιμούν ότι απέναντί τους είναι οι μαθητές ερωτήθηκαν εάν κατά τη διάρκεια της συνολικής σχολικής ζωής τους έχουν μάθει, για παράδειγμα, πώς να εντοπίζουν email phishing και εκείνοι απάντησαν με «ναι» ή «όχι». Οι μαθητές απάντησαν ότι, τι εκείνοι έκριναν, δηλαδή δεν έγινε διερεύνηση στα προγράμματα σπουδών, στα βιβλία ή κάποιο άλλο για το εάν οι μαθητές διδάσκονται πώς να καταλαβαίνουν fake news.

ΑΝΑΛΥΣΗ
EUROBANK*

Η προοπτική χαλάρωσης από τη Fed ευνοεί το δολάριο

Η πείση στις αγορές κρατικών ομολόγων των μεγάλων ανεπτυγμένων οικονομιών συνεχίστηκε την εβδομάδα που διανύσαμε, στον απόηχο των ανακοινώσεων μεγάλων κεντρικών τραπεζών που καταδεικνύουν στροφή σε αυστηρότερη νομισματική πολιτική. Αλλά και η αύξηση των πληθωριστικών ανησυχιών ενέτεινε την πτωτική τάση των κυβερνητικών τίτλων, με τα στοιχεία πληθωρισμού της Ευρώζωνης για τον Σεπτέμβριο να φανεώνουν αύξηση σε υψηλό 13 ετών. Συγκεκριμένα, ο βασικός δείκτης πληθωρισμού εκτινάχθηκε στο 3,4% σε ετήσια βάση από 3,0% τον Αύγουστο αντανακλώντας σημαντική αύξηση των τιμών ενέργειας, ενώ ο πυρήνας του πληθωρισμού αναρριχήθηκε στο 1,9% ετησίως από 1,6% τον προηγούμενο μήνα. Στις αγορές εμπορευμάτων, η τιμή αργού πετρελαίου Brent ανήλθε σε υψηλό τριών ετών ξεπερνώντας τα 80 δολ./βαρέλι το πρωί της Τρίτης, καθώς η παγκόσμια ζήτηση πετρελαίου φαίνεται πως ξεπερνά την προσφορά εν μέσω πίεσης στην αγορά ενέργειας παγκοσμίως.

Η τιμή του Brent αποκλιμακώθηκε κάτω από τα 78 δολ./βαρέλι τις επόμενες ημέρες μετά την ανακοίνωση της αμερικανικής Υπηρεσίας Πληροφοριών Ενέργειας (ΕΙΑ) ότι τα αποθέματα αργού στις ΗΠΑ αυξήθηκαν κατά 4,6 εκατ. βαρέλια για την εβδομάδα που ολοκληρώθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου, έναντι προσδοκιών των αναλυτών για πτώση κατά περίπου 4,5 εκατ. βαρέλια. Εντούτοις, ο ΟΡΕC τόνισε, στην ετήσια έκθεσή του για την αγορά πετρελαίου, ότι το 2023 η χρήση αργού εκτιμάται ότι

θα αυξηθεί κατά 1,7 εκατ. βαρέλια την ημέρα φτάνοντας τα 101,6 εκατ., όσο θα ανακάμπτει η παγκόσμια οικονομία από την πανδημία και η ζήτηση πετρελαίου θα ξεπεράσει τα προ πανδημίας επίπεδα του 2019.

Σε αυτό το περιβάλλον, η απόδοση του δεκαετούς αμερικανικού κυβερνητικού ομολόγου βρέθηκε σε υψηλό τριών μηνών 1,57% την Τρίτη, προτού υποχωρήσει μερικώς στην περιοχή του 1,49% στις αγορές της Ευρώπης την Παρασκευή. Ανοδική πορεία ακολούθησαν και οι ευρωπαϊκοί κυβερνητικοί τίτλοι – αν και η ΕΚΤ αναμένεται να διατηρήσει υποστηρικτική νομισματική πολιτική για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα –, με την απόδοση του δεκαετούς γερμανικού τίτλου να αυξάνεται σε υψηλό τριών μηνών -0,17% την Τρίτη, πριν αποκλιμακωθεί κοντά στο -0,23% το μεσημέρι της Παρασκευής, ακολουθώντας την υποχώρηση των αποδόσεων των αμερικανικών ομολόγων.

Στις αγορές συναλλάγματος, η προοπτική εφαρμογής μιας λιγότερο επεκτατικής πολιτικής από τη Fed στο άμεσο μέλλον, ωστόσο σε σχέση με άλλες μεγάλες κεντρικές τράπεζες, ευνόησε το δολάριο ΗΠΑ με τον δείκτη DXY να ενισχυόταν σε υψηλό 14 μηνών 94,503 την Πέμπτη. Σε αυτό το περιβάλλον, η ισοτιμία ευρώ/δολ. διαπραγματευόταν σε χαμηλό 14 μηνών 1,1561 στις αγορές της Ευρώπης την Παρασκευή, καταγράφοντας εβδομαδιαίες απώλειες της τάξεως του 1,3%.

*Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης και Ερευνών Διεθνών Κεφαλαιγοριών της Eurobank.

Η ελληνική οικονομία αποκτά ισχυρές δημοσιονομικές αντοχές, λέει η Moody's

Η χώρα μπορεί να αντιμετωπίσει ένα νέο σοκ λόγω ισχυρής ανάπτυξης και χαμηλού κόστους δανεισμού

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Σταδιακή πτώση του δημόσιου χρέους προς ΑΕΠ της Ελλάδας βλέπει ο οίκος αξιολόγησης Moody's και την επιστροφή στα επίπεδα προ πανδημίας ή και χαμηλότερα έως το 2025, βαθμολογώντας τη δημοσιονομική ισχύ της χώρας ως πολύ ανθεκτική σε ό,τι αφορά την αντιμετώπιση ενός πιθανού νέου σοκ το συγκεκριμένο διάστημα. Και αυτό χάρη στην πολύ ισχυρή ανάπτυξη που εκτιμάται ότι θα σημειώσει η ελληνική οικονομία, καθώς και στα πολύ χαμηλά επίπεδα του κόστους δανεισμού.

Παράλληλα, η επιστροφή της Ελλάδας σε σημαντικά πρωτογενή πλεονάσματα αναμένεται να μειώσει ακόμα πιο έντονα το επίπεδο του χρέους, όπως επισμαίνει, ενώ υπογραμμίζει πως, γενικότερα, η μεγάλη πρόκληση για τις

Η Moody's πάντως προβλέπει ότι σε γενικές γραμμές τα δημοσιονομικά ελλείμματα θα μειωθούν σταδιακά και η ανάπτυξη θα επιστρέψει στη μακροπρόθεσμη τάση κάθε οικονομίας μέσα σε λίγα χρόνια.

κυβερνήσεις είναι να μπορέσουν να εκμεταλλευτούν την περίοδο χαμηλών επιτοκίων για να μειώσουν τα πρωτογενή ελλείμματα, ώστε να αρχίσουν να αντιστρέφουν τη δυναμική του χρέους τους πριν από την αύξηση των επιτοκίων. Πιο αναλυτικά, όπως επισμαίνει ο οίκος, τα επίπεδα χρέους στις ανεπτυγμένες οικονομίες θα παραμείνουν σε ιστορικά υψηλά επίπεδα μετά και τη σημαντική αύξηση πέρυσι λόγω της πανδημίας. Αν και κάποιες χώρες θα σταθεροποιήσουν τους δείκτες χρέους προς ΑΕΠ το 2022, θα χρειαστούν γενικά πολύ περισσότερα χρόνια για να επαναφέρουν τα βάρη του χρέους στο επίπεδο πριν από την κρίση, και αυτή είναι μια σημαντική πρόκληση για την ανάκτηση της δημοσιονομικής ευελιξίας. Σε λίγες περιπτώσεις, ενδέχεται να μην επιστρέψουν σε ε-

Η επιστροφή της Ελλάδας σε σημαντικά πρωτογενή πλεονάσματα αναμένεται να μειώσει ακόμα πιο έντονα το επίπεδο του χρέους.

πίεδα πριν από την πανδημία για πολλά χρόνια, εκτός εάν οι κυβερνήσεις επιτύχουν πρωτοφανή δημοσιονομική εξυγίανση ή/και πολύ υψηλότερη οικονομική ανάπτυξη. Όσο περισσότερο θα χρειαστεί για τα κράτη να αποκαταστήσουν κάποια δημοσιονομική ευελιξία, τόσο πιο επιρρεπή θα είναι σε ένα αρνητικό σοκ που θα πραγματοποιηθεί εν τω μεταξύ.

Ωστόσο, ορισμένες χώρες θα είναι σε θέση να σταθεροποιήσουν τους δείκτες χρέους τους φέτος ή το επόμενο έτος, «τρέχοντας» παράλληλα μεγαλύτερα πρωτογενή ελλείμματα από ό,τι πριν από την κρίση. Αυτό, όπως επισμαίνει, εξηγείται εν μέρει από τα χαμηλότερα επιτόκια και την ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας που καθιστούν ευνοϊκότερες τις συνθήκες. Είναι επίσης ευκολότερο να σταθεροποιηθεί το χρέος όταν τρέχουν ελλείμματα, όταν το αρχικό βάρος του χρέους είναι ήδη αυξημένο. Ετσι, η Ελλάδα για παράδειγμα, όπως αναφέρει η

Moody's, μπορεί να σταθεροποιήσει το χρέος της παρά το πρωτογενές έλλειμμα, εφόσον η ανάπτυξη είναι τουλάχιστον τόσο υψηλή όσο το κόστος του χρέους.

Υπό την προϋπόθεση ότι τα επιτόκια αναχρηματοδότησης παραμένουν σχετικά χαμηλά μεσοπρόθεσμα, ο μέσος όρος των τόκων που πληρώνονται για το χρέος θα μειωθεί περαιτέρω τα επόμενα χρόνια, καθώς τα κράτη θα συνεχίσουν να αναχρηματοδοτούν το χρέος και να χρηματοδοτούν νέα ελλείμματα με λιγότερο ακριβό χρέος, διευκολύνοντας τη σταθεροποίηση του χρέους/ΑΕΠ. Ωστόσο, τα χαμηλότερα επιτόκια δεν θα αντισταθίσουν από μόνο τους τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό και οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας στο χρέος.

Ο βαθμός στον οποίο το κόστος δανεισμού επηρεάζει το μέσο επιτόκιο στο απόθεμα του χρέους εξαρτάται από το μέγεθος των νέων δανείων, το οποίο είναι από μόνο του συνάρτηση

του δημοσιονομικού ελλείμματος και του προφίλ απόσβεσης του χρέους. Ως αποτέλεσμα, ο βασικός καθοριστικός παράγοντας της δυναμικής του χρέους και των πιστωτικών προφίλ είναι εάν οι κυβερνήσεις είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν την περίοδο χαμηλών επιτοκίων για να μειώσουν αρκετά τα πρωτογενή ελλείμματα, ώστε να αρχίσουν να αντιστρέφουν τη δυναμική του χρέους τους πριν από την ολοποίηση των επιτοκίων.

Η Moody's πάντως προβλέπει ότι σε γενικές γραμμές τα δημοσιονομικά ελλείμματα θα μειωθούν σταδιακά και η ανάπτυξη θα επιστρέψει στη μακροπρόθεσμη τάση κάθε οικονομίας μέσα σε λίγα χρόνια, ενώ κάποιες χώρες θα μπορούν να επιστρέψουν το χρέος τους σε επίπεδα προ πανδημίας γύρω στα μέσα της δεκαετίας. Για την Ελλάδα, όπως αναφέρει, η επιστροφή σε σημαντικά πρωτογενή πλεονάσματα θα μειώσει ακόμα πιο έντονα το βάρος του χρέους, αν και θα παραμείνει υψηλό.

Με μικρές ζημιές έκλεισε την Τρίτη το ΧΑΚ

Μικρές ζημιές κατέγραψε στη σημερινή χρηματιστηριακή συνάντηση το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου.

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 66,96 μονάδες, σημειώνοντας πτώση της τάξης του 0,49%. Η αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε στις €29.211,27.

Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 40,02 μονάδες, καταγράφοντας ζημιές σε ποσοστό 0,47%.

Όσον αφορά τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, τις μεγαλύτερες ζημιές σε ποσοστό 4,39% κατέγραψε ο δείκτης των Επενδυτικών και ακολουθούν ο δείκτης των Ξενοδοχείων σε ποσοστό 0,90%, της Κύριας Αγοράς 0,68% και της Εναλλακτικής Αγοράς 0,33%.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τοιμεντοποίησης Βασιλικού με €11,507.0000 (τιμή κλεισίματος €2.6800 – χωρίς μεταβολή), της Logicom με €4,446.0000 (τιμή κλεισίματος €1.5600 – πτώση 1,27%), της K&G Complex με €1,181.9600 (τιμή κλεισί-

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 66,96 μονάδες, σημειώνοντας πτώση 0,49%. Η αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε στις €29.211,27.

ματος €0.2380 – πτώση 0,83%), της C.C.C. Tourist Enterprises με €1,123.4000 (τιμή κλεισίματος €0.1370 – χωρίς μεταβολή) και της Demetra Holdings με €911.6000 (τιμή κλεισίματος €0.3960 – πτώση 4,81%).

Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, 5 κινήθηκαν ανοδικά, 9 κινήθηκαν καθοδικά και 6 αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε στις 51.

Ισχυρές οι προοπτικές της Ελλάδας, εκτιμά η ελβετική Mirabaud

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Υπέρ της Ελλάδας (Pro Greece) δηλώνει μία από τις μεγαλύτερες επενδυτικές τράπεζες της Ελβετίας, προτρέποντας τους πελάτες της να βάλουν ψηλά στο ραντάρ τους «τη χώρα αυτή, η οποία δημιουργεί μεγάλη αισιοδοξία». Σε παρουσίαση σχετικά με την αγορά ομολόγων η Κάθριν Ρέικλιν, επικεφαλής έρευνας της Mirabaud & Cie, του διεθνούς τραπεζικού ομίλου με έδρα τη Γενεύη και κεφάλαια υπό διαχείριση ύψους 32,3 δισ. ευρώ, μίλησε για τις ισχυρές προοπτικές της Ελλάδας και τη μεγάλη επενδυτική ευκαιρία που ανοίγεται καθώς η οικονομία της επιστρέφει στα προ πανδημίας επίπεδα. Η Ελλάδα ανεβάζει την επενδυτική διάθεση, όπως σημείωσε, για πολλούς λόγους. Η δύναμη του ριμπάουντ της ελληνικής οικονομίας και η δέσμευση της χώρας για δομικές μεταρρυθμίσεις αναμένεται πιθανότατα να επιτρέψουν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να συνεχίσει να αγοράζει ελληνικά κρατικά ομόλογα ως μέρος του προγράμματος αγοράς περιουσιακών στοιχείων και μετά τη λήξη του έκτακτου προγράμματος PEPP.

Η κ. Ρέικλιν επισήμανε πως η ελληνική κυβέρνηση πρόσφατα αναθεώρησε τις εκτιμήσεις για την ανάπτυξη στο 5,9%, από 3,6% πριν, και η Τράπεζα της Ελλάδος εμφανίζεται

ακόμη πιο αισιόδοξη, μιλώντας για ανάπτυξη άνω του 6% φέτος.

Το στέλεχος της Mirabaud αναφέρθηκε στο μεγάλο κτύπημα της πανδημίας στην ελληνική οικονομία, η οποία ωστόσο οδεύει στο να το ξεπεράσει πλήρως. Η Ελλάδα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό, όπως σημείωσε, και όπως και άλλες χώρες επηρεάστηκε έντονα από την

Ανοίγεται μια μεγάλη επενδυτική ευκαιρία, τονίζει η επενδυτική τράπεζα που διαχειρίζεται κεφάλαια 32,3 δισ.

COVID το 2020, καταγράφοντας ύφεση 8,2%. Ωστόσο, η εκτόξευση των καταναλωτικών δαπανών και των επενδύσεων οδήγησε σε εκτίναξη του ΑΕΠ στο β' τρίμηνο κατά 16,2% σε τριμηνιαία βάση, με το τρίτο τρίμηνο να αναμένεται επίσης ισχυρό, καθώς θα αποτυπώνει τις εισροές των τουριστών, τη στιγμή που οι εκτιμήσεις για την επόμενη 10ετία δείχνουν πως η ανάπτυξη στην Ελλάδα θα κινηθεί στο 3,5% ετησίως σε μέσο όρο.

Επιπλέον, τόνισε, η Ελλάδα θα λάβει πάνω από 70 δισ. ευρώ από την Ε.Ε., με τα 32 δισ. ευρώ να αφορούν

τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης, τα οποία μαζί με τις μεταρρυθμίσεις, τις ιδιωτικοποιήσεις, την ενίσχυση των επενδύσεων στην εκπαίδευση καθώς και την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση θα στηρίξουν την ανάπτυξη και θα οδηγήσουν στη μείωση του δημοσίου χρέους προς ΑΕΠ, από περίπου 200% φέτος στο 187% το 2022. Τέλος, και όσον αφορά τη στήριξη της ΕΚΤ, η κ. Ρέικλιν εκτίμησε πως είναι πολύ πιθανό η ευελιξία του προγράμματος PEPP να εφαρμοστεί και για το κλασικό πρόγραμμα QE, το APP, και η Ελλάδα να συνεχίσει να επωφελείται από τις αγορές ομολόγων της κεντρικής τράπεζας. Υπογραμμίζοντας τις δηλώσεις του διοικητή της ΤτΕ Γιάννη Στουρνάρα επισήμανε πως δεν υπάρχει ερώτημα για την ικανότητα της Ελλάδας να εξυπηρετεί το χρέος, αλλά ερώτημα για την ιση μετάδοση της νομισματικής πολιτικής. Αυτό, όπως είπε, αφορά τον στόχο της ΕΚΤ να διατηρήσει χαμηλό το κόστος δανεισμού σε ολόκληρη την περιοχή μέσω συνεχιζόμενων αγορών ομολόγων, και μια τέτοια απόφαση, να συμπεριλάβει το ελληνικό χρέος στη νομισματική πολιτική της μετά την κρίση, θα αποτελέσει ένα σημαντικό βήμα. «Δεν θα αρέσει σε όλους η ιδέα», είπε αναφερόμενη στα «γεράκια» της ΕΚΤ, «αλλά το σκενικό είναι έτοιμο για αυτή τη συζήτηση».

Δάνεια 61,7 δισ. ευρώ έχουν περάσει στον έλεγχο των funds

Σε υψηλά επίπεδα παραμένει το ιδιωτικό χρέος στη χώρα μας, παρά τη μείωση των κόκκινων δανείων που επιτυγχάνουν οι τράπεζες. Οι οφειλές νοικοκυριών και επιχειρήσεων μεταφέρονται στα funds που αγοράζουν αυτά τα δάνεια και σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ το ύψος τους ανήλθε στα τέλη Ιουνίου στα 61,7 δισ. ευρώ. Με δεδομένο ότι έως το 2022 οι τράπεζες δρομολογούν νέες συναλλαγές, δηλαδή τιτλοποιήσεις και πωλήσεις καρτοφυλακίων άνω των 30 δισ. ευρώ, τα χρέη των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων που θα έχουν αλλάξει χέρια, αλλά θα συνεχίσουν να αποσπελύν αντικείμενο διεκδίκησης από τα funds, θα ξεπεράσουν τα 90 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, τα κόκκινα δάνεια που μεταβίβασαν οι τράπεζες το β' τρίμηνο του 2021 σε σχέση με το α' τρίμηνο αυξήθηκαν κατά 19 δισ. ευρώ και από 42,7 δισ. ευρώ ανήλθαν στα 61,7 δισ. ευρώ. Να σημειωθεί ότι το ίδιο διάστημα οι τράπεζες μείωσαν τα κόκκινα δάνεια από 57,9 δισ. ευρώ σε 34,6 δισ. ευρώ (σε επίπεδο ομίλων), καταγράφοντας μείωση κατά 23,3 δισ. ευρώ, και από 47,3 δισ. ευρώ σε 29,4 δισ. ευρώ (από τη δραστηριότητα τους στην Ελλάδα), καταγράφοντας μείωση των κόκκινων δανείων κατά 17,9 δισ. ευρώ.

Πρόκειται δηλαδή για ισόποση μείωση σε σχέση με την αύξηση που εμφανίζουν τα κόκκινα δάνεια τα οποία έχουν πωληθεί σε funds, στοιχείο που δείχνει ότι πρόκειται ουσιαστικά για συγκοινωνούντα δοχεία, που να μην οδηγεί στην εξυγίανση των ισολογισμών των τραπεζών, αλλά όχι και σε μείωση του ιδιωτικού χρέους, το οποίο παραμένει υψηλό και απλώς αλλάζει χέρια. Με βάση τα στοιχεία της ΤτΕ, από το σύνολο των 61,7 δισ. ευρώ που έχουν μεταβιβαστεί σε funds, τα περίπου 26,6 δισ. ευρώ είναι δάνεια επιχειρήσεων, τα οποία αυξήθηκαν κατά 9,8 δισ. ευρώ σε σχέση με το α' τρίμηνο του έτους. Από αυτά, τα 14,2 δισ. ευρώ είναι οφειλές μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ενώ στα 7,5 δισ. ευρώ ανέρχονται τα δάνεια των ελευθέρων επαγγελματιών, των αγροτών και των ατομικών επιχειρήσεων.

Την ίδια στιγμή, σχεδόν διπλασιασμό σε σχέση με το α' τρίμηνο του έτους εμφανίζουν στο τέλος του β' τριμήνου τα στεγαστικά δάνεια των νοικοκυριών που έχουν μεταβιβαστεί, το ύψος των οποίων ανήλθε στα 13,7 δισ. ευρώ από 7,7 δισ. ευρώ το α' τρίμηνο, στα οποία θα πρέπει να προστεθούν άλλα 13,8 δισ. ευρώ οφειλών από καταναλωτικά δάνεια.

Deloitte.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Δημιουργούμε το μέλλον, μαζί.

WINNER

<https://www.deloitte.com/cy/tax>